

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE RADVAŇ NAD LABORCOM 2023 - 2030

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Radvaň nad Laborcom 2023-2030 je základným a kľúčovým dokumentom pre riadenie obce, ktorého cieľom je plánovanie a realizácia rozvoja obce a jej okolia pri zohľadnení nových trendov, výziev a podmienok rozvoja.

V novom programovacom období 2021-2027 je kladený väčší dôraz na integráciu a spájanie obcí do celkov, keďže malé obce nemajú personálne kapacity, ani finančné prostriedky na realizáciu a zapájanie sa do projektov, ktoré by pomohli ich hospodárskemu a sociálnemu rozvoju. Cieľom dokumentu je zabezpečiť vyššiu efektívnosť a doplnkovosť využitia fondov EÚ v obci.

Október 2023

Európska únia
Európsky sociálny fond

Operačný program
**Efektívna
verejná správa**

*Tento strategický dokument je financovaný z projektu Efektívna implementácia projektov v okrese Medzilaborce, ktorý je podporený z Európskeho sociálneho fondu prostredníctvom Operačného programu Efektívna verejná správa.
www.reformuj.sk*

I. OBSAH DOKUMENTU

1. Úvod - základné východiská procesu tvorby a obsahu	4
1.1 Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev),.....	4
1.2 Obsahové východiská	4
2. ŠTRUKTÚRA DOKUMENTU	3
3. ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ.....	11
3.1 Geografická poloha a širšie väzby obce.....	11
3.2 História obce.....	18
3.3 Demografická štruktúra.....	19
3.4 Štruktúra bytového fondu	23
3.5 Prírodné pomery	26
3.6 Občianska vybavenosť.....	28
3.6.1 Obecný úrad a e-Government.....	29
3.6.2 Vzdelávanie.....	32
3.6.3 Sociálne služby.....	34
3.6.4 Zdravotné služby	37
3.6.5 Kultúra	38
3.6.6 Šport	38
3.6.7 Cestovný ruch	39
3.7 Technická infraštruktúra	40
3.8 Dopravné siete	41
3.8.1 Dopravná infraštruktúra	41
3.8.2 Železničná a autobusová doprava	42
3.8.3 Cyklotrasy	42
3.9 Plynofikácia.....	43
3.10 Vodovod	43
3.11 Verejná kanalizácia	44
3.12 Energetické hospodárstvo	48
3.13 Odpadové hospodárstvo	49
3.14 Zmena klímy	51
4. Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií.....	51
5. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov	51
6. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie	55

7.	Identifikácia disparít a faktorov rozvoja.....	57
8.	Organizačné zabezpečenie.....	95
8.1	Monitorovanie realizácie PHSR	95
9.	Finančné plnenie	96
9.1.1	Fondy Európskej únie	96
9.1.2	Operačný program Slovensko	96
9.1.3	Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky	107
9.1.4	Investičné príležitosti pre cestovný ruch.....	108
10.	Skratky	109
11.	Zoznam obrázkov	111
12.	Zoznam tabuliek	111

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA OBCE RADVAŇ NAD LABORCOM 2023 - 2030	
Dátum platnosti	2023 - 2030
Verzia	1.0
Skratka	PHSR
Schvaľovací orgán	Obecné zastupiteľstvo obce Radvaň nad Laborcom
Identifikácia územnej samosprávy, pre ktorú sa dokument spracováva	Obec Radvaň nad Laborcom
Dátum schvaľovania	12.2023
Členovia riadiaceho výboru participatívnej tvorby PHSR	Jana Svičinová Ing. Peter Čeremeta Peter Demeter Ing. Martin Drančák Ivan Hnat Martin Huňara Ing. Patrik Sopirjak PhDr. Rastislav Soták
Gestor tvorby PHSR a jeho kontaktné údaje	Ing. Marián Dribňák - odborník senior marian.dribnak@medzilaborce-urad.sk +421 57 3068756
Koordinátor tvorby PHSR a jeho kontaktné údaje	Ing. Lenka Potomová - odborník junior lenkapotomova@obecradvan.sk
Adresa zverejnenia PHSR	https://www.obecradvan.sk/

2. ŠTRUKTÚRA DOKUMENTU

Tento dokument je konštruovaný v zmysle § 8 Zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a má päť základných častí:

- analytickej časti, ktorá obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie mesta, odhad jej budúceho vývoja, možné riziká a ohrozenia vo väzbe na existujúce stratégie a koncepcie a využívanie vnútorného potenciálu územia, jeho limitov a rozvoja, definovanie podmienok udržateľného rozvoja mesta,
- strategickej časti, ktorá obsahuje stratégiu rozvoja mesta pri zohľadnení jej vnútorných špecifik a určí hlavné smery, priority a ciele rozvoja mesta rešpektovaním princípov regionálnej politiky s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia,

1. Úvod - základné východiská procesu tvorby a obsahu		
1.1 Inštitucionálne východiská (legislatíva, kompetencie, partneri a inštitucionalizované štruktúry partnerstiev),		
1.1.1. Legislatíva upravujúca tvorbu a implementáciu PHSR		• Zákon č. 539/2008 Z. z o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov, • Metodika a inštitucionálny rámec tvorby verejných stratégií schváleného uznesením vlády SR č. 197/2017 z 26. apríla 2017, (vzor šablóna PHSR 2020, verzia 1.0.1) (zdroj: https://mirri.gov.sk/sekcie/regionalny-rozvoj-2/metodicke-a-koncepcne-materialy/).
1.1.2. Rozhodovacie kompetencie v oblasti tvorby a implementácie PHSR		Obecné zastupiteľstvo obce Radvaň nad Laborcom
1.1.3. Partneri	Dotknutá verejnosť	Verejnosť obce Radvaň nad Laborcom
	Hlavní aktéri rozvoja	
	Hlavní sociálno-ekonomickí partneri	Zástupcovia MŠ, ZŠ Občianske združenia Partneri z radov podnikateľov
1.1.4 Inštitucionalizované partnerstvá pre tvorbu a implementáciu PHSR		V rámci prípravy neboli vytvorené inštitucionalizované partnerstvá.
1.2 Obsahové východiská		
1.1.4. Zdôvodnenie potreby spracovania a financovanie PHSR		Požiadavka tvorby nového dokumentu PHSR vyplynula najmä z potreby: • integrovaného územného a problémového prístupu v rámci územia, • zohľadnenia nových globálnych výziev, z potreby aktualizácie analytických údajov a štatistík, a taktiež z nevyhnutnosti vytýčenia nových cieľov aj v súvislosti s národnou rozvojovou politikou a politikou Európskej únie, • pripraviť obec na čerpanie eurofondov z nového programacieho obdobia 2021-2027, a to zosúladením rozvojových cieľov a programov s politickými cieľmi Operačného programu Slovensko 2021-2027 a zároveň s cieľmi stanovenými vo Vízii a stratégii rozvoja Slovenska do roku 2030. • jeho existencia je podmienkou pre získanie finančných prostriedkov zo zdrojov EÚ, štátneho rozpočtu a doplnkových zdrojov.

	Východisková situácia: • obec nemá vypracovaný samostatný strategický dokument, • je vypracovaná spoločná stratégia CLLD: „MAS LABOREC: VIDIEK PRE OBEC – MIESTO PRE VIDIEK“, verzia: 2.1 (dokument zverejnený: http://implementacia.maslaborec.sk/prispevky/strategia-clld-verzia-21), • obec má vypracovaný Územný plán, ale PHSR je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto má voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu. Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu. (dokument zverejnený: https://www.obecradvan.sk/uzemny-plan-obce). Financovanie: • obec financovala spracovanie dokumentu z projektu Efektívna implementácia projektov v okrese Medzilaborce (NFP314010APF4), ktorý bol podporený v rámci Dopytovo-orientovaného projektu – Podpora koordinačných a implementačných kapacít regionálneho rozvoja v úrovni miestnej územnej samosprávy z Operačného programu Efektívna verejná správa. Žiadateľom bolo mesto Medzilaborce. Cieľom projektu bolo zoptimalizovať procesy verejnej správy, skvalitniť systémy, vytvoriť nové politiky a vytvoriť odborné administratívne kapacity, ktoré budú vykonávať manažérske činnosti v oblasti regionálneho rozvoja a miestneho územného rozvoja v najmenej rozvinutom okrese Medzilaborce.
1.1.5. Definícia územia pre spracovanie PHSR a územnej štruktúracie stratégie PHSR	Obec Radvaň nad Laborom je samostatným územným samosprávnym a správnym celkom Slovenskej republiky, ktorý svoje samosprávne kompetencie vykonáva samostatne v zmysle zákona NR SR č. 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Obec Radvaň nad Laborom je najväčšou obcou v okrese Medzilaborce

1.1.6. Relevantné vstupy z nadradených programových a strategických dokumentov	V nasledujúcom období stoja pred Slovenskou republikou demografické, ekonomické, sociálne a environmentálne výzvy. Na tieto výzvy reaguje: • Vízia a stratégia rozvoja Slovenska do roku 2030 – dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky – Slovensko 2030 plniaca úlohu Národnej stratégie regionálneho rozvoja. • Agenda 2030 pre udržateľný rozvoj V súlade s dlhodobými cieľmi si Programové vyhlásenie vlády SR 2021 – 2024 vytýčilo tieto priority: • posilniť spoločenskú a politickú stabilitu, • pružne reagovať na príležitosti a negatíva vonkajšieho prostredia, • plynule pokračovať v podpore hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho rozvoja krajiny, • prehĺbiť hospodársku, sociálnu a územnú súdržnosť SR, • posilniť úlohu štátu a ochranu verejného záujmu. V roku 2021 začalo nové programové obdobie EÚ, ktoré sa skončí v roku 2027 (2029). V tomto období bude možné využívať financovanie na päť cieľov politiky súdržnosti EÚ z Operačného programu Slovensko: 1. Inteligentnejšia Európa – inovatívna a inteligentná transformácia hospodárstva, 2. Ekologickejšia, nízko-uhlíková Európa, 3. Prepojenejšia Európa – mobilita a regionálna prepojitelnosť IKT, 4. Sociálnejšia Európa – vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv, 5. Európa bližšie k občanom – udržateľný a integrovaný rozvoj prostredníctvom rozvojových stratégií riadených na regionálnej a miestnej úrovni a podpora udržateľného rozvoja miest v celej EÚ. V novom programovom období budú mať regióny jednoduchší prístup k financovaniu svojich územných rozvojových potrieb prostredníctvom využitia integrovaného územného prístupu k implementácii fondov EÚ podľa princípov Územnej agendy EÚ. Nové obdobie zvyšuje rozhodovacie právomoci samospráv prostredníctvom pri rozhodovaní o alokáciách a využívaní fondov EÚ pri posilnení partnerskej spolupráce, a tým kladie zvýšené nároky na kvalitu ich riadiacich kapacít, ktoré budú podporené prostredníctvom alokácie vyčlenenej na
--	---

	zriadenie a výkon technických sekretariátov Rád partnerstiev a administratívnych kapacít. Plán obnovy a odolnosti SR stanovuje ucelený balík reforiem a investícií, ktoré sa realizujú do roku 2026 a ktoré sú podporené z mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Plán tvoria investície a reformy, ktoré riešia výzvy identifikované v kontexte európskeho semestra, najmä v odporúčaní Európskej komisie pre Slovensko. Priority plánu obnovy zohľadňujú kľúčové problémy ekonomiky a najdôležitejšie spoločenské výzvy. Boli vybraté na základe porovnania výsledkov krajiny oproti priemeru EÚ ako aj na základe spoločných európskych priorít. Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky je preto rozdelený do piatich základných oblastí: • lepšie vzdelanie pre každého, • konkurencieschopné a inovatívne Slovensko, • zelené Slovensko, • zdravý život pre každého, • efektívny štát a digitalizácia. Koncepcia územného rozvoja Slovenska - KURS Koncepcia územného rozvoja Slovenska je územnoplánovacia dokumentácia celého územia Slovenskej republiky, ktorá určuje hlavné smery komplexného rozvoja Slovenskej republiky. Stanovuje základné podmienky a vytvára predpoklady pre udržateľný územný rozvoj Slovenskej republiky a jej regiónov s určením rámcových požiadaviek štátu z hľadiska ochrany, obnovy a tvorby krajiny, ochrany prírody, ochrany, zachovania a rozvíjania historického a kultúrneho dedičstva, hospodárskeho a sociálneho rozvoja, obrany a bezpečnosti štátu a z hľadiska dodržania medzinárodných záväzkov v oblasti životného prostredia a územného rozvoja.“ (§ 19 zákona č. 200/2022 Z.z.) Iné stratégie Slovenskej republiky: • Stratégia environmentálnej politiky SR do roku 2030, • Strategický plán rozvoja dopravy SR do roku 2030 – Fáza II, • Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy, • Stratégia výskumu a inovácií pre inteligentnú špecializáciu SR 2021 – 2027 (SK RIS3 2021+)
--	---

	• Koncepcia inteligentného priemyslu pre Slovensko a jej akčný plán • Národná stratégia rozvoja cyklistickej dopravy a cykloturistiky v Slovenskej republike • Stratégia rovnosti, inklúzie a participácie Rómov do roku 2030 • Národný program rozvoja vzdelávania - Kvalitné a dostupné vzdelanie pre Slovensko, NPRVV 2018 – 2027 • Stratégia celoživotného vzdelávania a poradenstva na roky 2021 - 2030 Dokumenty na úrovni Prešovského samosprávneho kraja • Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja na obdobie 2021-2030, • Regionálna stratégia výchovy a vzdelávania v stredných školách v územnej pôsobnosti PSK na školský rok 2021/2022, Úrad Prešovského samosprávneho kraja, Odbor školstva, školský rok 2021/2022 • Stratégia PSK pre mládež na roky 2015 – 2020 s výhľadom do roku 2025, Úrad Prešovského samosprávneho kraja, Odbor školstva, obdobie 2015 – 2020 s výhľadom do roku 2025 • Stratégia výchovy a vzdelávania v Prešovskom samosprávnom kraji na roky 2017 – 2022, Úrad Prešovského samosprávneho kraja, Odbor školstva, obdobie 2017 - 2022 • Koncepcia rozvoja sociálnych služieb v Prešovskom samosprávnom kraji na roky 2020 – 2025, Úrad Prešovského samosprávneho kraja, Odbor sociálnych vecí a rodiny, obdobie 2020 - 2025 • Quo vadis, Romale? Rómske komunity na území Prešovského samosprávneho kraja, Úrad Prešovského samosprávneho kraja, Odbor strategického rozvoja a projektového riadenia 6. • Plán udržateľnej mobility, Prešovský samosprávny kraj, 2021 • Kostrová sieť cyklistických trás v PSK, • Stratégia destinačného marketingu cestovného ruchu PSK, • Slovakia Catching-Up Regions - Prešovský kraj: Kľúčová dynamika regionálneho rozvoja, • Inovácie v Prešovskom kraji, • Program rozvoja vidieka PSK,
--	---

	• Program energetického manažmentu PSK, • Koncepcia dopravy vo verejnom záujme pre PSK, • Generel dopravnej infraštruktúry Prešovského kraja, • Návrh strategicko-plánovacích regiónov na území PSK, • Územná prognóza regiónu Prešov – disponibilnosť územia Prešovského kraja pre vstup investorov, Plán rozvoja najmenej rozvinutého okresu Medzilaborce 2023-2027 Podpora okresu sa má v priebehu 5 rokov zamerať na nasledujúce prioritné oblasti: Aktivita A: Zamestnanosť - podpora vytvárania udržateľných pracovných miest Aktivita B: Tvorba komplexnej ponuky v cestovnom ruchu Aktivita C: Regionálne centrum – zabezpečenie projektovej koordinácie v oblasti poskytovania regionálneho príspevku Stratégia miestneho rozvoja vedený komunitou (CLLD) • Stratégia CLLD MAS Laborec Vidiek pre obec – Miesto pre vidiek, Stratégia cestovného ruchu Horný Zemplín a Horný Šariš
1.1.7. Informácia o procese participatívnej tvorby PHSR	• 01 – 07/ 2022 Identifikácia potreby a impulzov k vypracovaniu PHSR mesta a rozhodnutie o začatí prípravných prác. • 08 – 10/ 2022 Prípravné práce, spracovanie a schválenie Vstupnej správy. • 11/2022 – 01/2023 Inventarizačná, analytická a prognostická fáza tvorby PHSR. • 02 – 03/2023 Stanovenie strategického smerovania, priorít a strategických cieľov PHSR. • 02 – 03/2023 Návrh vlastnej stratégie – strategického prístupu, postupu a nástrojov na dosiahnutie vízie a cieľov. • 04 – 05/2023 Nastavenie implementácie, financovania, monitorovania a vyhodnocovania PHSR • 10/2023 Prerokovanie a schvaľovanie návrhu PHSR
c) programovej časti, ktorá obsahuje najmä zoznam strategických oblastí, opatrení, cieľov a aktivít na zabezpečenie realizácie programu rozvoja mesta,	

- d) realizačnej časti, ktorá je zameraná na popis postupov inštitucionálneho zabezpečenia formou partnerstva a organizačné zabezpečenie realizácie programu rozvoja mesta, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu rozvoja mesta s ustanovením merateľných ukazovateľov, vecný a časový harmonogram realizácie programu rozvoja mesta formou akčných plánov, a
- e) finančnej časti, ktorá obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, inštitucionálnej a organizačnej stránky realizácie programu rozvoja mesta.

3. ANALYTICKÉ VÝCHODISKÁ

Analytická časť PHSR obsahuje komplexné hodnotenie východiskovej situácie územia so širšími väzbami na územie Prešovského kraja a okresu Medzilaborce a odhad budúceho vývoja, s dôrazom na možné riziká a hrozenia vo väzbe na existujúce relevantné stratégie a koncepcie a integrované využívanie vnútorného potenciálu rozvoja územia, pri zohľadnení jeho limitov. Jej súčasťou je tiež definovanie špecifických potenciálov, problémov, ako aj globálnych a lokálnych výziev.

Analytická časť dokumentu predstavuje východiská pre návrh priorít, strategických oblastí, opatrení a aktivít. Ako základné podkladové zdroje pre spracovanie jednotlivých analytických častí boli využité údaje zo štatistických zdrojov, z databáz mesta, ale aj výstupy z prieskumov obyvateľov, verejne dostupných zdrojov, internetových podkladov špecializovaných štúdií a projektov a iné.

3.1 Geografická poloha a širšie väzby obce

Obec Radvaň nad Laborcom má v rámci Slovenska značne excentrickú polohu. Nachádza sa v severovýchodnej časti Slovenska a administratívne spadá pod **Prešovský samosprávny kraj**, okres Medzilaborce.

Územie obce sa nachádza na **Hornom Zemplíne**, v severnej časti Laboreckej vrchoviny, vo výške 266 m n. m. Obcou preteká obec Laborec a potok Beľanka.

Riešené územie je vymedzené hranicou katastrálneho a administratívneho územia obce Radvaň nad Laborcom, ide o obytné sídlo vidieckeho charakteru s nízkym stupňom hospodárskej funkcie. Prvá pís. zmienka 1379. Plošná výmera je 2 013 ha, s počtom obyvateľov 519 (k 31. 12. 2022) a hustotou 25,78 obyv./km².

Na ťažiská regionálneho významu Medzilaborce a Humenné, je napojené cestami II/559, III/559014, III/559013 a III/559012, ktoré prechádzajú jej zastavaným územím a železničnou traťou Michalany – Medzilaborce – št. hranica, na ktorej je v obci železničná stanica Radvaň nad Laborcom. Susediace obce:

- z okresu Medzilaborce: Oľka, Čabiny, Volica, Zbudská Belá, Zbojné, Brestov nad Laborcom
- z okresu Humenné: Rokytov pri Humennom, Hrubov

Obec je vzdialená:

- od okresného mesta Medzilaborce 18 km,
- od okresného mesta Humenné - 25 km,
- od krajského mesta Prešov - 83 km,
- od hlavného mesta Bratislava - 500 km,
- od hraničného prechodu s Poľskom (Palota) – 27 km
- od hraničného prechodu s Ukrajinou (Ubl'a) – 70 km
- od najbližšieho letiska v Košiciach – 107 km

Katastrálne územie je tvorené troma časťami:

- Vyšná Radvaň,
- Nižná Radvaň,
- Horný Harbok.

Zdroj: Územný plán obce Radvaň nad Laborcom

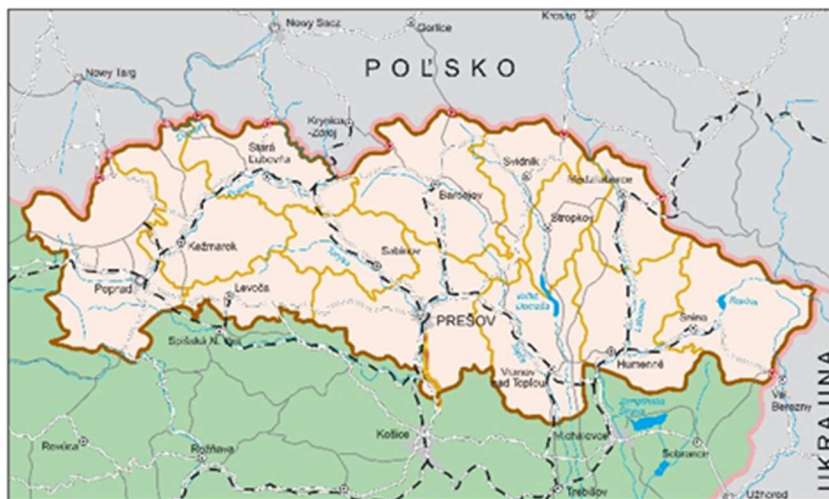

Prešovský kraj

Prešovský kraj sa rozprestiera na severovýchode Slovenskej republiky. Svojou rozlohou 8 973 km², zaberá 18,3 % rozlohy štátu. PSK dlhodobo patrí k najzaostávajúcejším krajom Slovenska. Administratívne sa Prešovský kraj delí na 13 okresov, z toho 9 okresov je zaradených v zozname najmenej rozvinutých okresov SR, jedným z nich je aj okres Medzilaborce.

Severovýchodnú hranicu okresu tvorí štátna hranica s Poľskom, zo západnej strany hraničí s okresom Stropkov a z južnej s okresom Humenné.

Obrázok 2 Mapa Prešovského kraja

Zdroj: https://www.po-kraj.sk/images/fakty/okresy-psk/mapa-okresy_psk.jpg

Okres Medzilaborce

Okres Medzilaborce je okres v Prešovskom kraji na Slovensku. Má rozlohu 427,25 km², žije tu 10 773 obyvateľov a priemerná hustota zaľudnenia je 25 obyvateľov na km² (údaje k 31. 12. 2022). Správne sídlo okresu je mesto Medzilaborce. Dnes je v okrese začlenených 23 obcí, z toho jedna so štatútom mesta. Obec Radvaň nad Laborcom a mesto Medzilaborce sú jediné samosprávy, ktoré majú viac ako 500 obyvateľov.

Obrázok 3 Zoznam obcí okresu

p.č.	názov obce	typ obce	po (2021)	Obec	Počet	Počet obyvateľov
1	Medzilaborce	mesto	5965	1) Medzilaborce	5 965	54,0%
2	Radvaň nad Laborcom	vidiecka obec	526	2) Radvaň nad Laborcom	526	4,8%
3	Habura	vidiecka obec	467	3) Habura	467	4,2%
4	Krásny Brod	vidiecka obec	467	4) Krásny Brod	467	4,2%
5	Ľagov	vidiecka obec	390	5) Ľagov	390	3,5%
6	Čertižné	vidiecka obec	323	6) Čertižné	323	2,9%
7	Čabalovce	vidiecka obec	322	7) Čabalovce	322	2,9%
8	Čabiny	vidiecka obec	320	8) Čabiny	320	2,9%
9	Volica	vidiecka obec	264	9) Volica	264	2,4%
10	Kalinov	vidiecka obec	261	10) Kalinov	261	2,4%
11	Olka	vidiecka obec	260	11) Olka	260	2,4%
12	Palota	vidiecka obec	193	12) Palota	193	1,7%
13	Výrava	vidiecka obec	189	13) Výrava	189	1,7%
14	Zbojné	vidiecka obec	162	14) Zbojné	162	1,5%
15	Rokytovec	vidiecka obec	161	15) Rokytovec	161	1,5%
16	Sukov	vidiecka obec	153	16) Sukov	153	1,4%
17	Roškovec	vidiecka obec	141	17) Roškovec	141	1,3%
18	Repejov	vidiecka obec	119	18) Repejov	119	1,1%
19	Zbudská Belá	vidiecka obec	116	19) Zbudská Belá	116	1,0%
20	Brestov nad Laborcom	vidiecka obec	106	20) Brestov nad Laborcom	106	1,0%
21	Svetlice	vidiecka obec	89	21) Svetlice	89	0,8%
22	Valentovce	vidiecka obec	42	22) Valentovce	42	0,4%
23	Oľšínkov	vidiecka obec	20	23) Oľšínkov	20	0,2%

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/okres.php?kod_okresu=705

Obrázok 4 Geografická poloha v rámci Prešovského kraja

Zdroj: https://www.po-kraj.sk/images/fakty/okresy-psk/mapa-okresy_psk.jpg

Okres sa nachádza v severnej časti historického regiónu Zemplín. Zemplín je najväčším regiónom Slovenska, ale je rozdelený na tri časti. Horný Zemplín patrí do Prešovského kraja, Dolný Zemplín do Košického kraja a časť historického Zemplína leží v Maďarsku.

Obrázok 5 Mapa historického regiónu Zemplín

Zdroj: [https://sk.wikipedia.org/wiki/Zempl%C3%ADn_\(slovensk%C3%BD_regi%C3%B3n\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Zempl%C3%ADn_(slovensk%C3%BD_regi%C3%B3n))

Územie súčasného okresu Medzilaborce patrilo v 13. storočí do Košickej stolice a neskôr do druhej polovice 19. storočia patrilo do Zemplínskej stolice. Súčasťou Zemplínskej župy boli mesta do roku 1923, keď v rámci nového administratívneho členenia vznikol okres Medzilaborce. Vzniknutý okres bol v porovnaní s dnešným väčší a patrili doňho aj niektoré susediace mesta dnešných okresov Stropkov a Humenné. V tridsiatych rokoch 20. storočia v období po vzniku prvej ČSR patrilo okres do Košickej župy. V 1. polovici 20. storočia územie okresu pripadlo Šarišskej župe. V ďalšom vývoji okres prechádzal viacerými zmenami. Najprv bol okres začlenený do okresu Humenné.

Okres Medzilaborce bol s platnosťou od 20. októbra 2017 zaradený Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny SR **medzi najmenej rozvinuté okresy**. Miera evidovanej nezamestnanosti, vypočítaná z disponibilného počtu uchádzačov o zamestnanie, bola podľa zákonom stanovených kritérií vyššia ako 1,6-násobok priemernej miery evidovanej nezamestnanosti v Slovenskej republike za rovnaké obdobie.

Podľa zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov Okresný úrad Medzilaborce pripravil návrh plánu rozvoja a predložil ho po prerokovaní riadiacim výborom na schválenie ministerstvu investícií. Plán rozvoja najmenej rozvinutého okresu Medzilaborce bol schválený Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR dňa 23. októbra 2023. Ide o záväzný dokument zameraný na odstraňovanie zaostávania najmenej rozvinutého okresu a jeho podporu. Okres bude môcť v súlade s plánom rozvoja využívať čerpanie regionálneho príspevku, ktoré je naplánované na roky 2023 – 2027.

Plán rozvoja najmenej rozvinutého okresu Medzilaborce sa má v priebehu 5 rokov od jeho schválenia zamerať na aktivity, ktorých cieľom je odstraňovanie zaostávania najmenej rozvinutého okresu Medzilaborce prostredníctvom realizácie projektov predovšetkým generujúcich udržateľné pracovné miesta pre UoZ, a tým znižujúcich podiel disponibilných UoZ na obyvateľstvo v produktívnom veku.

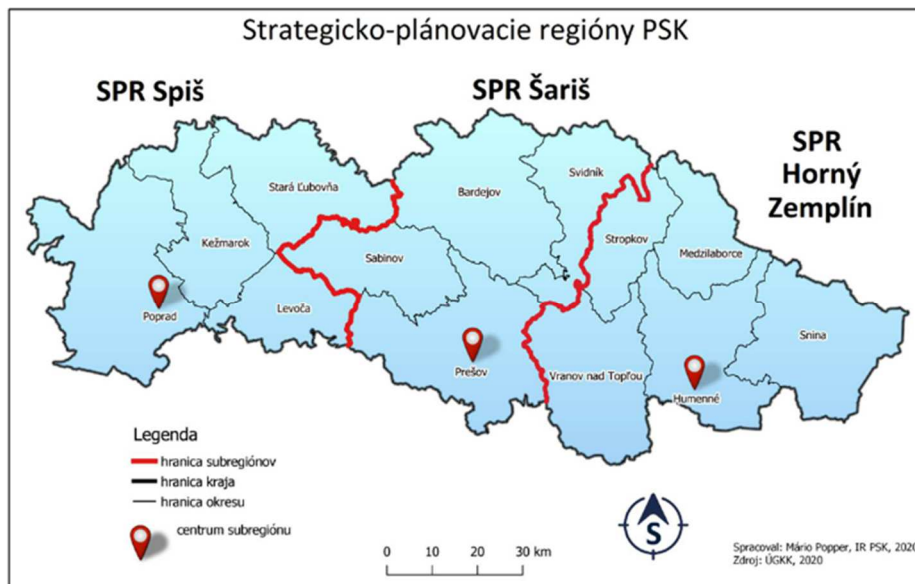
Integrovaný územný rozvoj je rozvoj založený na prepájaní odvetvových politík na rôznych hierarchických úrovniach (európskej, národnej, regionálnej, komunálnej) na územnom princípe, s cieľom zabezpečiť udržateľný rozvoj a efektívne využitie zdrojov pre dosiahnutie vyššej kvality života obyvateľov daného územia. Územná spolupráca je v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja (ďalej len „Zákon“) spolupôsobenie sociálno-ekonomických partnerov pri zvyšovaní úrovne hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja v nadväznosti na územie kraja.

Vymedzenie **nových strategicko-plánovacích regiónov (ďalej len SPR)** vychádza z metodiky Národnej stratégie regionálneho a územného rozvoja SR do roku 2030, Agendy 2030 a Vízie a stratégie rozvoja Slovenska do roku 2030. Zo všetkých spomínaných dokumentov vyplýva potreba vytvárania strategicko-plánovacích regiónov za účelom efektívneho financovania cez integrované projekty (často prechádzajúce cez hranice) v novom programovom období 2021-2027.

Okres Medzilaborce je spolu s okresmi Humenné, Vranov nad Topľou, Stropkov a Snina súčasťou **Strategicko - plánovacieho regiónu (SPR) Horný Zemplín**. Centrom SPR je obec Humenné a v 229 obciach žije 210 966 obyvateľov. SPR predstavuje medzistupeň medzi lokálnou (mesta a obce) a krajskou úrovňou. Cieľom vytvorenia SPR **v novom programovom období 2021 – 2027 je vypracovanie adresnejších stratégií**, ktoré budú zohľadňovať špecifickosť jednotlivých regiónov, ako aj efektívnejšie riadenie, rozhodovanie, plánovanie a financovanie v území. Na čele stojí **Kooperačná rada strategicko-plánovacieho regiónu Horný Zemplín** (ďalej aj „Kooperačná rada“).

Na území kraja bola vytvorená **Rada partnerstva PSK**. Úlohou Rady partnerstva PSK je koordinovať rozvoj územia Prešovského kraja za pomoci finančných prostriedkov z Programu Slovensko a prostredníctvom integrovaných projektov vybraných subjektov, bude rozhodovať o výbere konkrétnych projektových aktivít či zámerov rôznych subjektov z územia kraja tak, aby prispievali k rozvoju uvedených oblastí. Rada má 4 komory, v ktorých je zastúpená regionálna samospráva, miestna samospráva, štátna správa a ďalší sociálno-ekonomickí partneri.

Obrázok 6 Strategicko-plánovacie regióny PSK

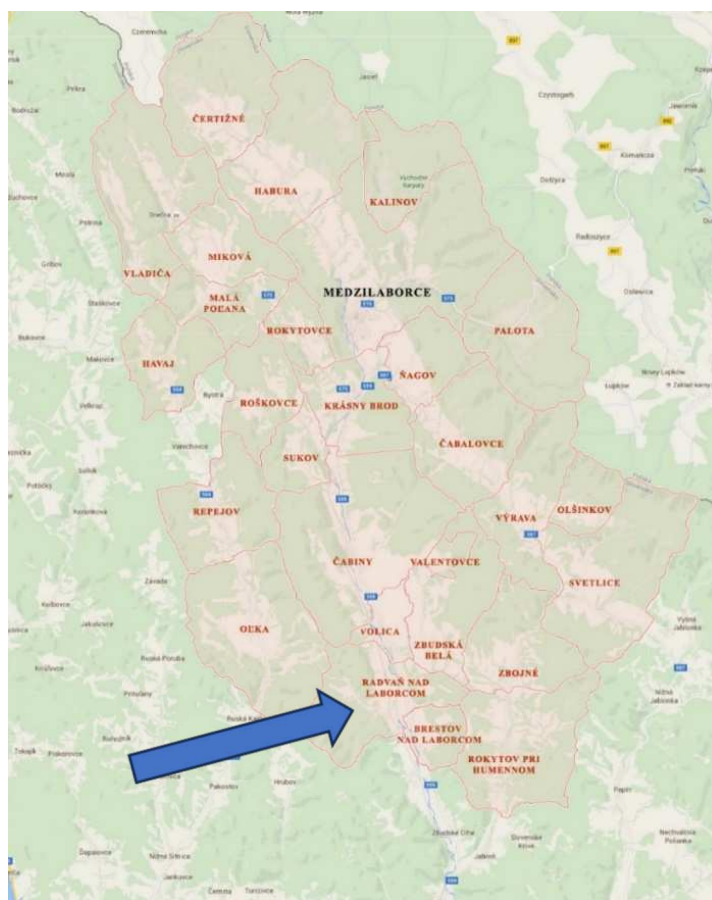
Zdroj: <https://www.po-kraj.sk/images/sk/samosprava/vyzvy-granty/nove-programove-obdobie-2021-2027/umr-spr-psk/umr-spr-psk.png>

Obec je členom **Miestnej akčnej skupiny LABOREC, o. z.** (skrátene MAS LABOREC, o. z.). MAS je nevládne, nepolitické, nezávislé združenie fyzických a právnických osôb, ktoré zabezpečujú svoju činnosť realizáciou cieľov v celistvom území tvorenom katastrálnymi územiami 28 obcí na rozlohe 517,918 km² s počtom obyvateľov 13 272, hustota 25,63 obyv./km².

MAS LABOREC, o.z., zastúpená jej štatutárnym orgánom je **jedným z členov Rady partnerstva pre Regionálnu integrovanú stratégiu Prešovského samosprávneho kraja**. Dňa 2.7.2015 podpísal predseda Rady partnerstva Memorandum o spolupráci so všetkými členmi Rady partnerstva, relevantnými inštitúciami pôsobiacimi na úrovni kraja. MAS LABOREC, o.z sa týmto aktom stala v procese prípravy a implementácie RIUS PSK zástupcom všetkých verejno-súkromných partnerstiev na území Prešovského samosprávneho kraja.

MAS je občianske združenie, ktoré združuje fyzické a právnické osoby, pôsobiace resp. sídliace na danom území. Predstavuje verejno-súkromné partnerstvo verejnej správy, podnikateľských a nepodnikateľských subjektov a občanov pôsobiacich alebo sídliačich na danom území s cieľom identifikovať a realizovať Stratégiu miestneho rozvoja vedeného komunitou (ďalej len „Stratégia CLLD“). Schválená stratégia miestneho rozvoja pod názvom „Vidiek pre obec, miesto pre vidiek“, má za cieľ využiť všetok existujúci potenciál na to aby sa naštartoval udržateľný rozvoj nášho regiónu. Je to komplexný dokument obsahujúci konkrétne opatrenia a aktivity, finančný a akčný plán smerujúci k naplneniu stanovených cieľov.

Obrázok 7 Mapa územia Miestnej akčnej skupiny Laborec o.z.

Zdroj: <http://zdruzenie.maslaborec.sk/prispevky/info>

Ministerstvo hospodárstva SR v roku 2005 vymedzilo na Slovensku 21 regiónov cestovného ruchu do 4 kategórií: I. kategória - regióny s medzinárodným významom, najkvalitnejšie predpoklady CR, zahraniční návštevníci počas celého roku, II. kategória - regióny s národným významom, veľmi kvalitné predpoklady, atraktívne územia, využiteľné počas celého roku, III. kategória - regióny s regionálnym významom, podpora návštevnosti zo vzdialenosti do 100 - 150 km, výrazná sezónnosť a IV. kategória - regióny s prevažujúcim významom na regionálnej úrovni, len malý význam, pre domácich.

V zmysle dokumentu Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej republike boli okresy Stropkov, Vranov nad Topľou, Humenné, Snina a **Medzilaborce začlenené do IV. kategórie** pod názvom **Hornozemplínsky región CR**. Tento región má nadregionálny význam pre cestovný ruch v dlhodobom horizonte.

V území v oblasti cestovného ruchu pôsobí **Oblasťná organizácia cestovného ruchu Horný Zemplín a Horný Šariš**. OOCR bola založená podľa zákona č. 91/2010 Z. z. o podpore cestovného ruchu, v znení neskorších predpisov na podporu a propagáciu cestovného ruchu a na vytváranie podmienok rozvoja CR na území zakladateľov a členov s cieľom trvalo udržateľného rozvoja CR a ochrany záujmov svojich členov. Aktuálne má organizácia spolu 28 členov - 17 samospráv, 9 podnikateľských subjektov a 2 občianske združenia. **Obec nie je členom, ale má veľký potenciál na rozvoj cestovného ruchu, vzhľadom na lokalizáciu, históriu a počtom národných kultúrnych pamiatok, zoznam v prílohe.**

Obrázok 8 Regióny cestovného ruchu v PSK

Zdroj: Inštitút rozvoja PSK (Návrh strategicko-plánovacích regiónov na území PSK)

3.2 História obce

Názov obce Radvaň nad Laborcom sa používa od roku 1964, keď zlúčením obcí Nižná Radvaň a Vyšná Radvaň vznikla nová obec, ktorá dostala toto pomenovanie. Historicky sa na vývoji terajšej obce podieľalo 5 obcí, ktoré vznikli najskôr ako osady. Ide o malú Radvaň alebo Malú Belú (zaniknutú osadu), ktorá sa prvýkrát písomne spomína v r.1379, potom Nižnú Radvaň, ktorá sa spomína taktiež v roku 1379, v r.1440 (splynul s Nižnou Radvaňou) a Nižný Harbok (splynul s Nižnou Radvaňou).

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku (z roku 1978) uvádza tieto staré a inojazyčné názvy bývalých historických častí obce. (Sú v ňom uvedené iba tie názvy obcí, ktoré znamenali vývin. Nie sú teda uvedené všetky varianty názvov):

- **Nižná Radvaň:** 1379 Radvanya (podľa BEŇKA), 1470 Radvanya, 1773 Horbessansky Radvany, 1920 Nižná Radvaň; maďarsky – Horbokradvány, Laborcradvány
- **Vyšná Radvaň:** 1440 Radvan, 1773 Radvany, 1920 Vyšná Radvaň, maďarsky – Izbugyaradvány
- **Horný Harbok:** 1440 Felsewharb
- **Malá Radvaň** alebo **Malá Belá:** 1379 Kys Radvanya alebo Kys Bela

Názvy predchodcov obce od roku 1773 uvádzame podľa MAJTÁNA:

- **Nižná Radvaň:** 1773 Harbok – Radvany, Horbessansky Radvany, 1786 Harbok – Radwány, 1808 Horbók – Radvány, 1863-1902 Horbokradvány, 1907-1913 Laborcradvány, 1920-1964 Nižná Radvaň

- **Vyšná Radvaň:** 1773 Radvany, Radwany, 1786 Radwány, 1808 Radvány, 1863-1913 Izbugyaradvány, 1920-1964 Vyšná Radvaň
- **Radvaň nad Laborcom:** od roku 1964

Názov obce azda súvisí so šľachtickým rodom Bogat-Radvan. Bol to uhorský veľmožský rod slovanského (azda i veľkomoravského) pôvodu, ktorý si udržal pozície aj v uhorskom štáte. V 11.- 12. storočí vlastnil rozsiahle majetky, najmä v okolí Michaloviec a v údolí Bodvy a Slanej. V 14. storočí sa rozčlenil na vetvy, z ktorých vznikli viaceré uhorské šľachtické rody, napr. Rákócziovci, Morvazovci a i. Vo vzťahu k rodu Bogat-Radvan sa udáva aj vojenský veliteľ, veľmož (9.-10.storočie) – Bogat (tiež Bugat, Bogár). Podľa starších uhorských kroník mal syna Bulču (Vér Bulcsu – Krvavý Bulču), zajatého a popraveného v roku 955 v bitke na rieke Lechu; Bogat bol v roku 920 veliteľom vojska starých Maďarov v Taliansku, ktoré na pozvanie kráľa Berengára pomáhalo bojovať proti jeho nepriateľom. Aj v novinách „Zemplén“ (uradný vestník Zemplínskej stolice) z 15.2.1891 sa uvádza v článku zo série článkov, vysvetľujúcich pôvod nemaďarských názvov obcí, že obec Nižná Radvaň dostala svoje pomenovanie od svojho niekdajšieho zemepána rodového mena Radvaň.

Obecný kronikár Tink vo vzťahu k názvu obce uvádza, že za panovania Bélu III. Uhorského kráľa, sa do severnej časti Uhorska v rokoch 1141-1181 dostala z Čiech rodina Bogat-Radvan. Majetky mala najprv v Szvornicine (v terajšom Maďarsku), potom v Ložine a Bracovciach (okres Michalovce). Podľa kronikára k ich majetkom patrili i chotár Vyšnej Radvane, ktorý zrejme pre rodinu slúžil ako poľovný revír.

Zdroj: <https://www.obecradvan.sk/historia>

3.3 Demografická štruktúra

Obec Radvaň nad Laborcom má k 31.12.2021 evidovaných 526 obyvateľov. Hustota obyvateľstva je 25,78 obyv./km². V zmysle aktuálneho platného Atlasu rómskych komunít je v obci evidovaných 11 – 20 % zastúpenia Rómov čo predstavuje cca 100 obyvateľov MRK. Nízku výpovednú hodnotu má aj národnostné zloženie obyvateľstva okresu na základe sčítania, keďže Rómovia si často uvádzajú slovenskú národnosť.

Obec, kde sa stretávajú 3 náboženstvá, je veľmi rôznorodé z pohľadu národnostného zloženia. Z historického hľadiska bola obec zložená väčšinou z Rusínov.

Na základe údajov vývoja počtu obyvateľov v obci za obdobie rokov 2001 – 2021 zaznamenávame klesajúcu tendenciu. Od roku 2001 do roku 2021 klesol počet obyvateľov o 76 obyvateľov, čo je negatívny až alarmujúci jav. Viditeľný úbytok obyvateľstva je spôsobený najmä odchodom mladých ľudí za prácou do iných miest a obcí mimo regiónu. Tento súčasný trend vývoja zobrazuje postupné vymieranie obyvateľstva s čoraz väčším početným zastúpením rómskej populácie.

V obci žije viacej mužov, v produktívnom veku je 369 obyvateľov,

Miera evidovanej nezamestnanosti v roku 2022 bola 13,40 %. Ide pomerne o vysokú hodnotu. Tento jav je spôsobený najmä nedostatočným množstvom pracovných príležitostí a nepostačujúcej technickej infraštruktúry. Ďalším problémom je štruktúra počtu uchádzačov o zamestnanie. V evidencii uchádzačov o zamestnanie sa nachádzajú prevažne občania s nízkym vzdelaním u ktorých je nízka úroveň praktických zručností z obce má 155 obyvateľov má základné vzdelanie. Nárast nezamestnanosti v posledných rokoch ovplyvnila aj celosvetová pandémia spôsobená ochorením COVID – 19.

Na základe údajov štatistického úradu je počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie v okrese Medzilaborce je 468 uchádzačov o zamestnanie. Vysoký počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie je zapríčinený najmä nepostačujúcou ponukou pracovných príležitostí a nízkou vzdelanosťou štruktúrou obyvateľstva. Špecifickou skupinou nezamestnaných (najmä dlhodobo) je rómska menšina. Táto minorita je na pracovnom trhu znevýhodnená nízkym vzdelaním a chýbajúcou kvalifikáciou. Pracovné návyky Rómov sú na veľmi nízkej úrovni, preto ich začlenenie do pracovného procesu býva veľmi náročné. Vyjadriť zastúpenie rómskej menšiny z celkového počtu nezamestnaných však nie je jednoduché, keďže štatistiky o miere nezamestnanosti neprihliadajú na národnostné zloženie nezamestnaných. Zamestnanosť v okrese je sústredená v okresných mestách Medzilaborce a Humenné a vo väčších obciach, kde jej životaschopnosť závisí od lesného hospodárstva a poľnohospodárstva, v menšej miere od výrobných činností, obchodu a agroturistiky. Z týchto dôvodov je dôležitou dlhodobou prioritou podpora zamestnanosti vytváraním živností a malých podnikov najmä v priľahlých obciach. Hospodárstvo okresu Medzilaborce je pomerne slabo rozvinuté. Ťažiskovým odvetvím hospodárstva tohto regiónu bol sklársky priemysel. Nové pracovné miesta sa v poslednom období v tomto regióne nevytvárajú.

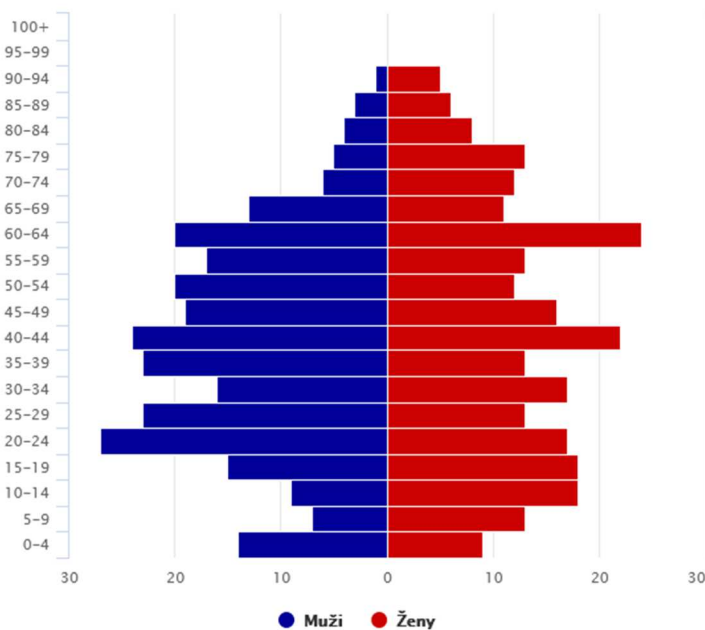
Tabuľka 1 Počet obyvateľov v roku 2021

Počet obyvateľov pri sčítaní 2001:	602		
Počet obyvateľov pri sčítaní 2011:	585	[rozdiel 2011-2001: -17]	(úbytok)
Počet obyvateľov pri sčítaní 2021 :	526	[rozdiel 2021-2011: -59]	(úbytok)

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_vek_2021.php?kod_obce=520691

Tabuľka 2 Obyvateľstvo podľa veku

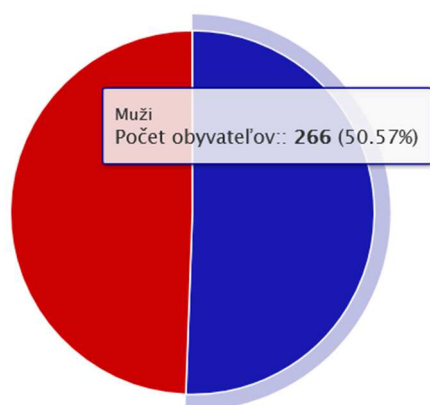
kategória	muži	ženy	spolu	rozdiel (M-Ž)
0 - 4	14	9	23	5
5 - 9	7	13	20	-6
10 - 14	9	18	27	-9
15 - 19	15	18	33	-3
20 - 24	27	17	44	10
25 - 29	23	13	36	10
30 - 34	16	17	33	-1
35 - 39	23	13	36	10
40 - 44	24	22	46	2
45 - 49	19	16	35	3
50 - 54	20	12	32	8
55 - 59	17	13	30	4
60 - 64	20	24	44	-4
65 - 69	13	11	24	2
70 - 74	6	12	18	-6
75 - 79	5	13	18	-8
80 - 84	4	8	12	-4
85 - 89	3	6	9	-3
90 - 94	1	5	6	-4
95 - 99	0	0	0	0
100 a viac	0	0	0	0
spolu	266	260	526	6

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_vek_2021.php?kod_obce=520691

Tabuľka 3 Obyvateľstvo podľa pohlavia

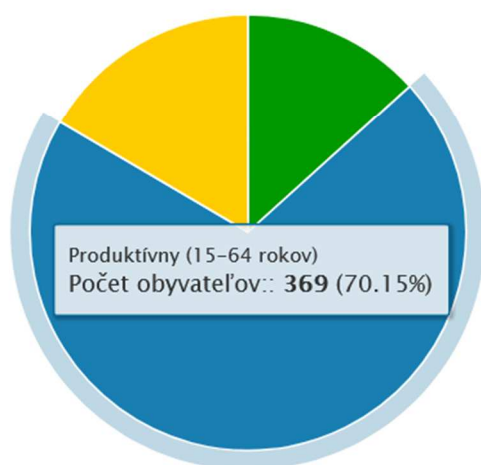
	pohlavie	počet	podiel (%)
1.)	muži	266	50.57
2.)	ženy	260	49.43
3.)	spolu	526	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_vek_2021.php?kod_obce=520691

Tabuľka 4 Základné vekové kategórie

	veková kategória	pohlavie	počet	podiel (%)
1.)	Predproduktívny vek (0-14)		70	13.31
2.)	Produktívny vek (15-64)		369	70.15
2.)	Poproduktívny vek (65+)		87	16.54
3.)	spolu		526	

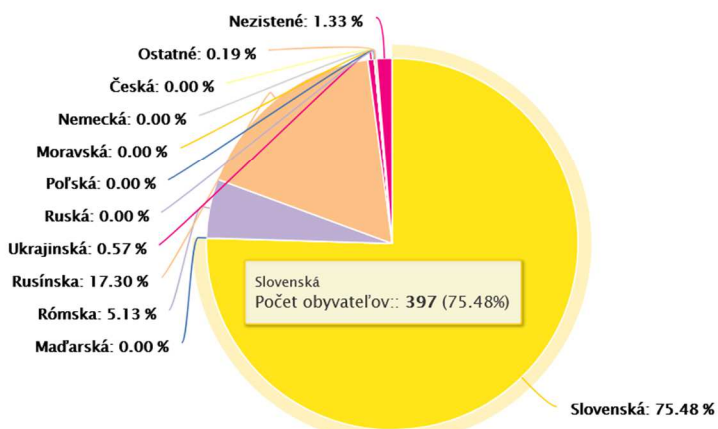

Highcharts.com

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_vek_2021.php?kod_obce=520691

Tabuľka 5 Obyvateľstvo podľa národnosti

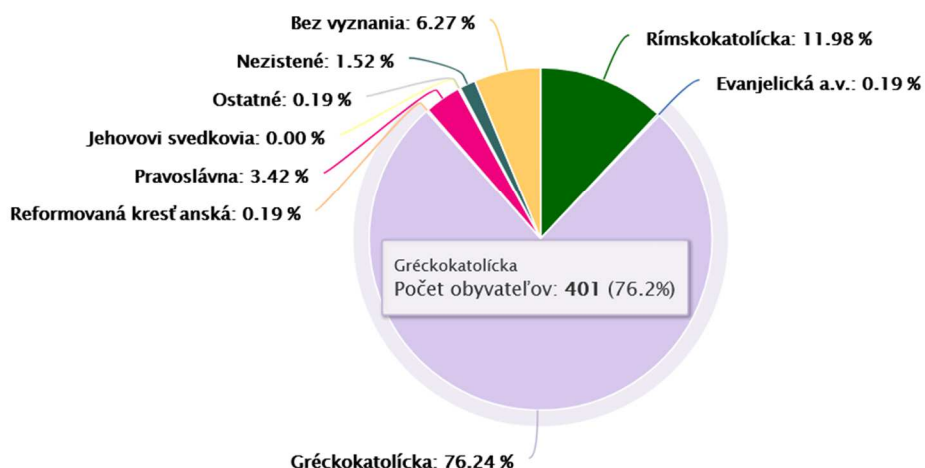
	národnosť	počet	podiel (%)
1.)	Slovenská	397	75.48
2.)	Maďarská	0	0
3.)	Rómska	27	5.13
4.)	Rusínska	91	17.3
5.)	Ukrajinská	3	0.57
6.)	Česká	0	0
7.)	Nemecká	0	0
8.)	Moravská	0	0
9.)	Poľská	0	0
10.)	Ruská	0	0
11.)	Ostatné	1	0.19
12.)	Nezistené	7	1.33
	Spolu	526	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_narodnost_2021.php?kod_obce=520691

Tabuľka 6 Obyvateľstvo podľa vierovyznania

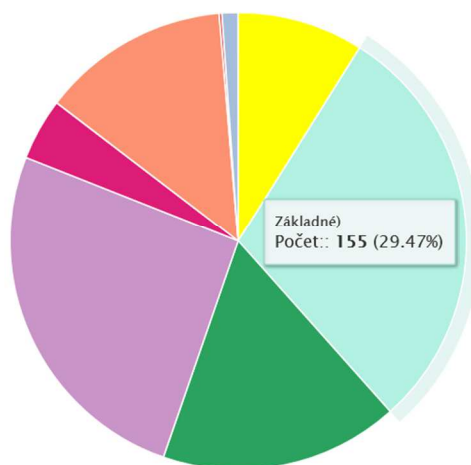
	vierovyznanie	počet	podiel (%)
1.)	Rímskokatolícka cirkev	63	11.98
2.)	Evanjelická cirkev augsburského vyznania	1	0.19
3.)	Gréckokatolícka cirkev	401	76.24
4.)	Reformovaná kresťanská cirkev	1	0.19
5.)	Pravoslávna cirkev	18	3.42
6.)	Náboženská spoločnosť Jehovovi svedkovia	0	0
7.)	iné	1	0.19
8.)	bez vyznania	33	6.27
9.)	nezistené	8	1.52
	Spolu	526	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_vierovyznanie_2021.php?kod_obce=520471

Tabuľka 7 Obyvateľstvo podľa vzdelania

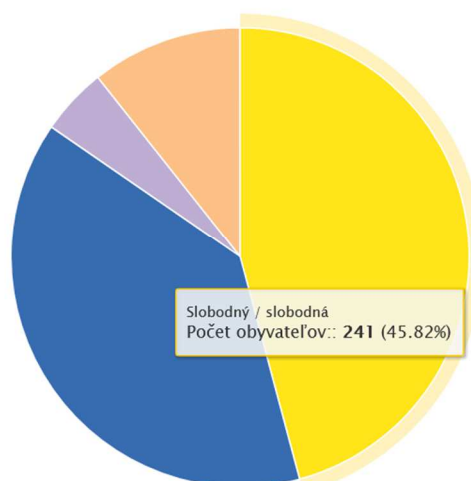
vzdelanie	počet	podiel (%)
1.) bez vzdelania (osoby 0-14 rokov)	47	8.94
2.) základné	155	29.47
3.) stredné odborné učňovské (bez maturity)	89	16.92
4.) úplné stredné (s maturitou)	135	25.67
5.) vyššie odborné vzdelanie	23	4.37
6.) vysokoškolské	70	13.31
7.) bez školského vzdelania (15+ rokov)	1	0.19
8.) nezistené	6	1.14
Spolu	526	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_vierovyznanie_2021.php?kod_obce=520691

Tabuľka 8 Obyvateľstvo podľa rodinného stavu

rodinný stav	počet	podiel (%)
1.) slobodný / slobodná	241	45.82
2.) ženatý / vydatá	204	38.78
3.) rozvedený / rozvedená	25	4.75
4.) vdovec / vdova	56	10.65
5.) nezistené	0	0
Spolu	526	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_rodstav_2021.php?kod_obce=520691

3.4 Štruktúra bytového fondu

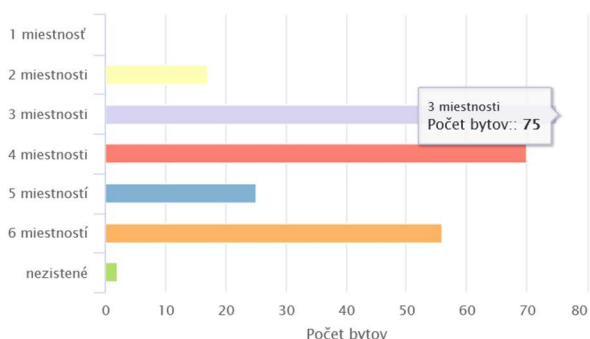
Pôvodná urbánna štruktúra obce je charakterizovaná ako skupinová dedina. Historicky sa na vývoji terajšej obce podieľalo 5 obcí, ktoré vznikli najskôr ako osady. Ide o Malú Radvaň, alebo Malú Belú (zaniknutú osadu), ktorá sa prvý krát spomína v roku 1379, potom Nižnú Rdvaň, ktorá sa spomína taktiež v roku 1379, Vyšnú Radvaň, ktorá sa spomína taktiež v roku 1440, Horný Harbok,

ktorá sa spomína taktiež v roku 1440 (splynul s Nižnou Radvaňou) a Nižný Harbok (splynul s Nižnou Radvaňou). Názov obce Radvaň nad Laborcom sa používa od roku 1964, keď zlúčením obcí Nižná Radvaň a Vyšná Radvaň vznikla nová obec, ktorá dostala toto pomenovanie.

Pôvodne sa obec rozvíjala pri kostole. Staršia zástavba je jednopodlažná, novšia je dvojpodlažná. Dominantu v panoráme obce tvorí objekt základnej školy, architektonicky zaujímavá budova z roku 1958. Urbanistická koncepcia priestorového usporiadania obce Radvaň nad Laborcom je determinovaná najmä prírodnými danosťami (terén, vodstvo) a historickými danosťami (pôvodná historická zástavba). Koncepcia rozvoja obce v návrhovom období vychádza z predpokladanej funkcie sídla. Z tohoto hľadiska je dominantná predovšetkým jeho obytná funkcia – sídlo bude plniť obytnú funkciu so zabezpečením jej doplnkových funkcií ako je základná občianska a sociálna vybavenosť, dopravná a technická vybavenosť a zázemie pre jednodňovú, resp. víkendovú rekreáciu resp. relaxáciu v prírodnom prostredí. Podružnou funkciou sídla je tu funkcia hospodárska zameraná predovšetkým na obhospodarovanie poľnohospodárskeho a lesného pôdneho fondu v katastri obce. Obytná funkcia sídla sa bude rozvíjať v zastavanom území formou výstavby bytového fondu v prelukách zastavaného územia a na plochách schátralého bytového fondu. Ide o plochy, ktoré už sú čiastočne stavebne pripravené. V rámci tohoto územia sa budú rozvíjať aj prevádzky občianskej vybavenosti vrátane športovej vybavenosti. Prevádzky občianskej vybavenosti sa budú koncentrovať v centrálnej zóne obce. Ako rekreačné zázemie budú slúžiť územie spoločensko-relaxačného areálu v centre obce pri toku Laborca a v extraviláne sídla disponujúce prirodzenými prírodnými a estetickými danosťami pre uvedený účel. Pre prepojenie daných lokalít s obytným územím sú navrhnuté rekreačné trasy. Hospodárske prevádzky sa budú rozvíjať na jestvujúcich plochách

Tabuľka 9 Štruktúra bytového fondu

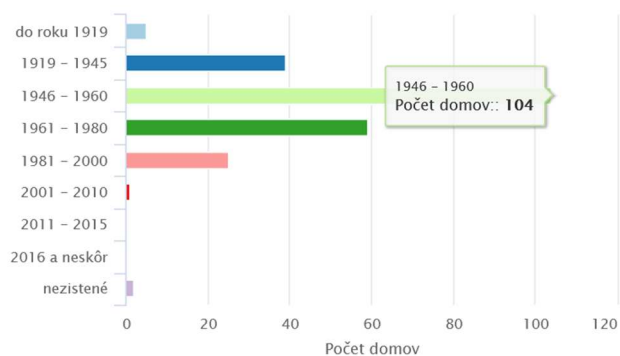
počet miestností	počet	podiel (%)
1.) 1 obytná miestnosť	0	0
2.) 2 obytné miestnosti	17	0
3.) 3 obytné miestnosti	75	30.61
4.) 4 obytné miestnosti	70	28.57
5.) 5 obytných miestností	25	10.2
6.) 6 a viac obytných miestností	56	22.86
7.) Nezistené	2	0.82
Byty spolu	245	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_byty_2021.php?kod_obce=520691

Tabuľka 10 Domový fond podľa obdobia výstavby

obdobie výstavby	počet	podiel (%)
1.) do roku 1919	5	2.13
2.) 1919 - 1945	39	16.6
3.) 1946 - 1960	104	44.26
4.) 1961 - 1980	59	25.11
5.) 1981 - 2000	25	10.64
6.) 2001 - 2010	1	0.43
7.) 2011 - 2015	0	0
8.) 2016 a neskôr	0	0
9.) nezistené	2	0.85
Domy spolu	235	

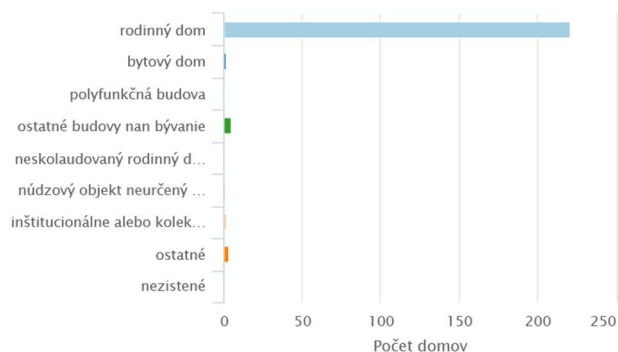

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_domy_vystavba_2021.php?kod_obce=520691

Tabuľka 11 Domový fond podľa typu budovy

Počet bytov v roku 2021:	245
Počet domov v roku 2021:	235

typ budovy	počet	podiel (%)
1.) rodinný dom	221	94.04
2.) bytový dom	2	0.85
3.) polyfunkčná budova	1	0.43
4.) ostatné budovy na bývanie	5	2.13
5.) neskolaudovaný rodinný dom	0	0
6.) núdzový objekt neurčený na bývanie	1	0.43
7.) inštitucionálne alebo kolektívne zariadenia	2	0.85
8.) ostatné	3	1.28
9.) nezistený	0	0
Domy spolu	235	

3.5 Prírodné pomery

Územie obce Radvaň nad Laborcom sa z geomorfologického hľadiska nachádza v doline Laborca necelých 20 km južne od Medzilaboriec, a juhozápadne od Laboreckej vrchoviny, ktorá patrí do oblasti Nízkych Beskýd, subprovincie Vonkajších východných Karpát a provincie Východných Karpát. Konkrétne môžeme KÚ začleniť prevažne do Medzilaboreckej brázdy. Na severe za štátnou hranicou pokračuje Laborecká vrchovina na území Poľskej republiky pod názvom Beskid Niski. V celom katastrálnom území obce Radvaň nad Laborcom sa nachádza chránené vtáčie územie (CHVÚ) SKCHVU011 Laborecká vrchovina s výnimkou intravilánu, ktorý je z CHVÚ vyňatý.

Najnižšia nadmorská výška cca 305 m n. m. je pri brehu Laborca v južnej časti Priemerné januárové teploty sa pohybujú od -4°C do -6°C , júlové teploty sú od 14 do 17°C . Priemerné ročné zrážky dosahujú 650 – 900 mm. Najväčšiu časť katastra obce zaberajú lesy, 61,09 %. Poľnohospodárska pôda spolu zaberá 29,27 % celkovej výmery katastra, pričom na ornú pôdu pripadá 5,48 % z celkovej výmery. Najväčšia časť poľnohospodárskej pôdy pripadá na trvalo trávnaté porasty, 22,63 %.

Laborecká vrchovina je flyšové pohorie na východnom Slovensku. Jej súčasný reliéf je výsledkom striedavého členenia a zarovnávanie pôvodného tektonického reliéfu, ktorý počas neogénu odstránili deštrukčné procesy. Z dôvodu, že sa územie nachádza v jednom geomorfologickom celku, je jeho geologická stavba jednotvárna. Najčastejšie sa tu vyskytujú flyšové súvrstvia s rozličným zastúpením pieskovcov, ílovcov a slieňovcov. Podobné majú aj flyšové kriedové súvrstvia. V širších dolinách, v ktorých v minulosti pretekali rieky, sa nachádzajú aj nivné usadeniny. Flyšové znaky nesie taktiež reliéf krajiny. Podľa zloženia jednotlivých častí územia sa tu nachádzajú vyčnievajúce chrbty (odolnejšie pieskovce) a hlboké erózne brázdy na miestach, kde nie sú odolné horniny (ílovce, slieňovce), ktoré sú väčšinou bez lesnej pokrývky. V lesoch sú najviac zastúpené bukové lesné porasty. V pohraničných oblastiach sa nachádzajú aj jedle po menej smrekovce a iné dreviny. Pôda je najviac zastúpená hnedou lesnou pôdou, nazývanou kambizem. Zastúpené sú aj nivné pôdy fluvizem. V erózne rozšírených častiach dolín sa nachádza ilomerizovaná luvizem.

Pôdy v údolí rieky Laborec a v južnej časti katastrálneho územia obce tvoria kambizeme (prevažne nasýtené), východnú a severovýchodnú časť územia kambizeme pseudoglejové kyslé (zo zvetralín rôznych hornín). Priepustnosť pôd je stredná, retenčná schopnosť pôd je stredná až veľká. Z hľadiska zrnitosti sú pôdy na území obce prevažne hlinité až ílovito-hlinité, v severovýchodnej časti piesčito-hlinité.

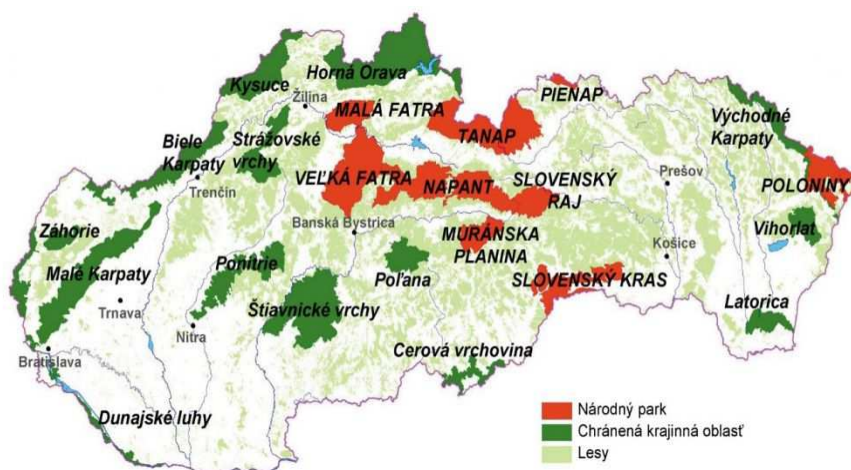
K dôležitým riekam regiónu patria rieky **Laborec**, Olka a rieka Výrava. Všetky tieto rieky pramenia vo flyšových oblastiach, čo je príčinou toho, že tieto oblasti sú málo vodnaté. Hydrologická sieť katastrálneho územia je tvorená riekou Laborec. Celkovú hydrologickú sieť dotvárajú miestne potoky a odvodňovacie kanály, ktoré odvádzajú prívalové vody v jarných mesiacoch v čase topenia snehu a pri prudkých resp. dlhotrvajúcich dažďoch v letných mesiacoch. Riečna sieť povodia sa formovala na flyšovom podklade, kde rieky rozčlenili sústavu chrbtov, alebo ich spätnou eróziou na mnohých miestach prerezali. Nepriepustný flyšový podklad vrchovinej časti Nízkych Beskýd dal možnosť vzniku riečnej siete s vejárovitým usporiadaním prítokov. **Toky Laborec a Vydranka** majú vo svojej hornej časti veľký spád. Nevyrovnanosť spádovej krivky podmieňuje výraznú eróznú činnosť, ktorá bráni vytvoreniu širšieho riečneho elúvia. Priemerné maximum vodnatosti tokov je v marci, načo prichádza relatívny pokles s nástupom vegetačného obdobia (transpirácia) a mierne zvýšenie zapríčinené letnými búrkovými prívalmi. Potom nasleduje pokles k minimám na sklonku

leta – v septembri, resp. až v októbri a opätovné zvýšenie za jesenných dažďov. Najväčšia vodnatosť je v jari, kedy dochádza k záplavám.

Územie okresu Medzilaborce patrí z hľadiska flóry do západokarpatskej oblasti. V rámci fyto geograficko-vegetačného členenia územie zaraďujeme do flyšovej oblasti bukovej zóny. Typické pre túto oblasť sú bukové lesy, dubové a dubovo-hrabové lesy. V pohraničných oblastiach býva v bukových lesoch zastúpená aj jedľa, menej smrek. Doliny a erózne brázdy sú zväčša bez lesnej pokrývky. Potenciálnu prirodzenú vegetáciu v okolí Laborca a jeho prítokov tvoria karpatské dubovo-hrabové lesy, v južnej časti katastrálneho územia v menšom rozsahu jelšové lesy na nivách podhorských a horských vodných tokov. Severovýchodnú a východnú časť územia charakterizujú bukové a jedľovo-bukové lesy. Ostatnú časť územia pokrývajú potenciálne podhorské bukové lesy. Z hľadiska kategorizácie lesov podľa funkcií sú v území obce zastúpené prevažne hospodárske lesy. Poľnohospodárskych pôd spadá prevažne do kategórie 7. až 8. s bodovou hodnotou 40 – 21, ktorý charakterizujú menej produktívne pôdy.

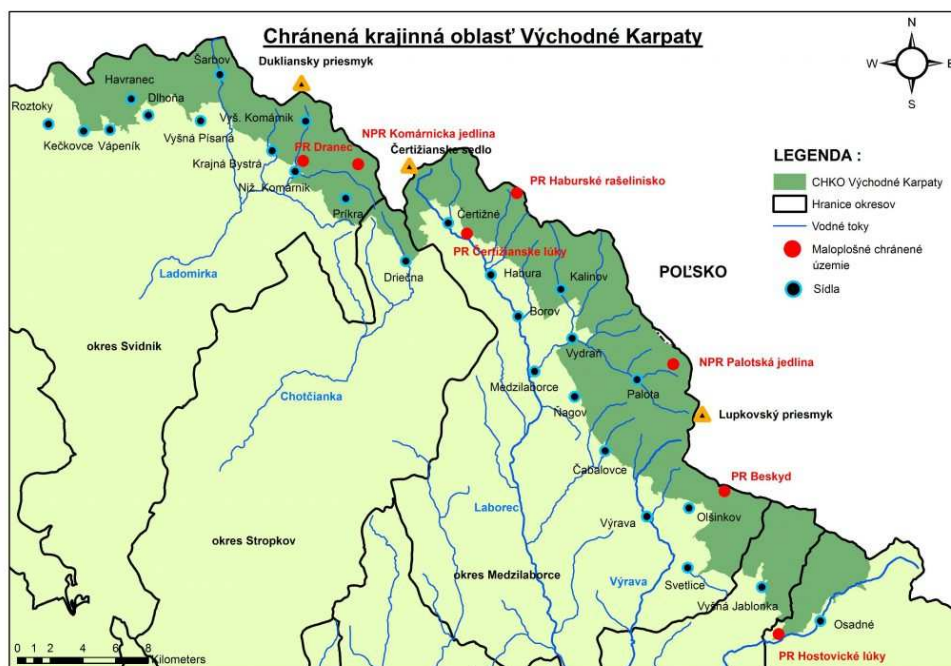
Medzi najvýznamnejšie chránené, vzácne a ohrozené druhy rastlín v rezervácii patria vychyta trojlistá, iskerník veľký, rašelinníky, kruštíky močiarny a vlhkomilné a mokradové ostrice. Z krovitých vrb sú zastúpené vrba popolavá, vrba ušatá a vzácna vrba päťtyčinková. Toto územie vytvára podmienky pre vzácne a ohrozené živočíchy. Z vtákov je tu trsteniarik obyčajný a sedmohlások obyčajný.

Obrázok 9 Mapa národných parkov, chránených krajinných oblastí a lesov

Zdroj: <https://www.lesmedium.sk/o-com-sa-pise/desiaty-narodny-park-na-slovensku-velavravne-porovnanie-s-nemeckom>

Obrázok 10 Chránená krajinná oblasť Východné Karpaty

Zdroj: <https://chkovychodnekarpaty.sopsr.sk/uvod/chko-na-mape/>

3.6 Občianska vybavenosť

Rozvoj občianskej vybavenosti a technickej infraštruktúry je základnou podmienkou, bez ktorej je nemysliteľný ekonomický či sociálny rozvoj regiónu a je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja každej obce.

Občianska vybavenosť (OV) predstavuje široký komplex zariadení a účelovo upravených plôch, ktorých cieľom je uspokojovanie najrozmanitejších potrieb obyvateľov všetkých vekových kategórií. napr.: verejné služby, školstvo, sociálne a zdravotné služby, športové zariadenia, kultúrne zariadenia, cestovný ruch, služby, finančné služby, obchody, verejné stravovanie.

Obec je zriaďovateľom základnej školy s materskou školou, školsko výchovno–vzdelávacie zariadenia (školský klub detí), školskej jedálne a obecnej knižnice

Obec trpí podobne ako väčšina obcí Slovenska zlým technickým stavom verejných budov.

Obec je vlastníkom týchto verejných budov:

- Obecný úrad (kultúrny dom, sobášna miestnosť, Lekáreň PLUS)
- Základná škola s materskou školou Michala Sopiru (obecná knižnica),
- Hasičská zbrojnica,
- Zdravotné stredisko (všeobecný lekár, zubári)
- Pošta/Klub dôchodcov,

V obci sa nachádzajú aj iné neverejné budovy:

- Reštaurácia sv. Hubert
- Reštaurácia Ajka
- GVP Potraviny

Združenia:

- Poľovnícke združenie Líška
- Dobrovoľný hasičský zbor
- Pozemkové spoločenstvo Urbárska spoločnosť HORB
- Pozemkové spoločenstvo Vlastníkov urbárskeho lesa a pasienok Radvaň nad Laborcom

3.6.1 Obecný úrad a e-Government

Budova obecného úradu bola postavená v roku 1975 a nielenže nevyhovuje súčasným štandardom poskytovania služieb ale sú s ňou spojené aj vysoké prevádzkové náklady. Objekt pozostáva z dvoch budov (pôdorysný tvar je v tvare L).

V priestoroch obecného úradu sídli:

- Obecný úrad, Matričný úrad a obecná knižnica,

Obecný úrad je výkonným orgánom obecného zastupiteľstva a starostky obce, ktorý tvoria zamestnanci obce. Zabezpečuje administratívne a organizačné veci starostky, obecného zastupiteľstva, ako aj ďalších zriadených orgánov obecného zastupiteľstva a plní úlohy v zmysle zákona o obecnom zriadení. Obecný úrad zabezpečuje prenesený výkon štátnej správy na úseku matriky, stavebného poriadku, štátneho fondu rozvoja bývania a pozemných komunikácií a zabezpečuje financovanie základných škôl, Materských škôl, školských jedální. Ide o financovanie prenesených a originálnych kompetencií obce v oblasti školstva.

Matričný úrad poskytuje tie služby pre občanov: vydávanie matričných dokladov/rodného, sobášneho, úmrtného listu/z matričných udalostí už zapísaných osobe, ktorej sa zápis týka alebo členom jej rodiny. Územný obvod matričného úradu: Brestov nad Laborcom, Radvaň nad Laborcom, Valentovce, Volica a Zbudská Belá.

e-Government

Využívanie informačných a komunikačných technológií on-line vo verejnej správe e-Government. Informačné systémy pre výkon pôsobnosti orgánov verejnej moci v elektronickej podobe (ďalej len „výkon verejnej moci elektronicke“), upravuje Zákon č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente). Zákon upravuje elektronické podanie, elektronický úradný dokument a niektoré podmienky a spôsob výkonu verejnej moci elektronicke a elektronickej komunikácie. Používajú sa informačné technológie na zabezpečenie už existujúcich procesov, ktoré sa doteraz vykonávali iba klasicky písomne. Aplikácia informačných technológií znamená predovšetkým to, že sa výkon verejnej moci výrazne zrýchli a zefektívni. Orgánom verejnej moci (OVM) je každá inštitúcia, ktorá vydáva rozhodnutia s okrúhlou pečaťou – či už realizuje výkon originálnej alebo prenesenej kompetencie.

Všetky podstatné informácie a centrálny prístup k službám verejnej správy sú na ústrednom portáli verejnej správy – www.slovensko.sk. Ide o vstupný bod pre občana a pre mnohé inštitúcie. Poskytuje služby elektronickej podateľne, predovšetkým pre tie OVM, ktoré nemajú veľa podaní. Väčšie úrady, mestá, veľké mesta majú možnosť zrealizovať si aj samostatnú elektronickú podateľňu od viacerých dodávateľov, vždy však musia preberať aj obsah svojej schránky na portáli www.slovensko.sk. Ústredný portál verejnej správy www.slovensko.sk je prakticky realizovaný

Národnou agentúrou pre sieťové a elektronické služby (ďalej „NASES“, www.nases.gov.sk). Správcom portálu www.slovensko.sk je Úrad vlády SR.

Celkovej informatizácii výraznou mierou napomáha aj zaručený elektronický podpis (ďalej len „ZEP“), ktorý je od roku 2014 súčasťou novo vydávaných občianskych preukazov. Je však potrebné zvýšiť povedomie ľudí, aby túto možnosť využívali, keďže úzko súvisí s informatizáciou samospráv. Ak občan nemá nový občiansky preukaz s aktivovaným ZEP, služby e-governmentu prakticky nebude môcť využívať. Pozitívny vplyv na informatizáciu spoločnosti má určite aj ústredný portál verejných služieb ľuďom – www.slovensko.sk, na ktorý sú napojené všetky samosprávy. Sú tu zriadené elektronické schránky na komunikáciu medzi obyvateľmi a orgánmi štátnej správy.

V dnešnej dobe informačnej spoločnosti má však verejnosť právo na vysokú kvalitu poskytovania elektronických informačných služieb, a preto je potrebné aj zvýšenie aktivity mesta v procese informatizácie na miestnej úrovni. Hardvérové vybavenie mestského úradu je na dostačujúcej úrovni, je však potrebné obmieňať toto vybavenie v pravidelných intervaloch a skvalitniť tak pracovné podmienky a rýchlosť spracovania údajov. Keďže vývoj informačných technológií je rýchly, samospráva by mala držať krok s technickým vývojom a prispôsobovať tomu aj hardvérové vybavenie úradu. Ak chce obec poskytovať elektronické služby pre svojich obyvateľov a vybudovať tak modernú samosprávu, ktorá bude dostupnejšia a kvalitnejšia vzhľadom k potrebám a požiadavkám jeho obyvateľov, musí mať na to kapacity nielen osobné, ale aj pracoviská musia byť na to patrične vybavené.

V oblasti softvéru v súčasnosti neexistuje jednotný informačný systém na riadenie agendy miest a obcí na území SR. Preto každé obec rieši otázku digitalizácie dokumentov, správy databáz a údajov o svojich obyvateľoch cez softvér od súkromných firiem. Obec používa na správu daní a poplatkov, účtovníctva, správy majetku a ďalších agend komplexný informačný systém od súkromnej firmy, ktorá má však dominantné postavenie na Slovenskom trhu, čo je pozitívne hlavne z dôvodu koncepcie rozvoja informačných systémov. V súčasnosti je obec napojené na nový celoštátny matričný systém CISMA, ktorý prepája matričnú agendu celej republiky. Takisto evidencia obyvateľov prešla na nový softvér Register adries, ktorý prepája do celoštátnej databázy obyvateľov štátne orgány, samosprávu a políciu. Na zameranie a lokalizáciu stavieb obec využíva geografický informačný systém, ktorý sprístupnilo v značnej miere aj verejnosti a sprístupňuje tak digitálne informácie o všetkých parcelách a stavbách v katastrálnom území mesta. Tento systém v značnej miere napomáha hlavne územnému plánovaniu mesta.

Informačným systémom dátového centra obcí (ďalej len „dátové centrum“) je nadrezortný informačný systém verejnej správy, ktorý poskytuje mestám technické a programové prostriedky na výkon verejnej moci elektronicky, na prevádzkovanie informačných systémov verejnej správy v ich správe a na zabezpečenie základných činností v oblasti elektronického výkonu vnútorných agend a prevádzku ostatných informačných systémov, ktoré obec používa. Správcom dátového centra je záujmové združenie právnických osôb DataCentrum elektronizácie územnej samosprávy Slovenska, ktorého jedinými členmi sú ministerstvo financií a Združenie miest a obcí Slovenska. Po dohode so správcom dátového centra, a ak tomu nebránia technické dôvody, sú mesta oprávnené využívať dátové centrum a zabezpečiť prevádzkovanie informačných systémov verejnej správy v ich správe prostredníctvom dátového centra. Správca dátového centra zabezpečuje pre mesta miesto na sprístupňovanie údajov súvisiacich s výkonom originálnych kompetencií, ktoré podľa osobitných predpisov poskytujú ostatným orgánom verejnej moci, a mesta sú povinné ukladať tieto údaje v dátovom centre. Na účely podľa prvej vety sú mesta oprávnené integrovať informačné systémy verejnej správy, ktorých sú správcami, s dátovým centrom.

Účelom a cieľom je zrýchliť a skvalitniť digitalizáciu podporením tvorby a zavádzania inovatívnych riešení, ktoré radikálne znížia námaľu občanov na uplatnenie si práv alebo splnenie si povinností pri kontakte so štátom. Prívetivejšie a jednoduchšie weby a elektronické služby sú predpokladom zvyšovania spokojnosti občanov a podnikateľov s riešením ich životných situácií, ako aj predpokladom zvýšenia miery vybavovania pohľadávok digitálnymi kanálmi. Aby sa kontakt občanov a podnikateľov s obcou v konečnom dôsledku výrazne uľahčil, je dôležitá podpora vytvárania ľudských zdrojov pre agilné riešenie vznikajúcich problémov. Podpora aj inovatívnych, technologických riešení („malé zlepšenia“), ktoré budú mať dopad na používateľskú kvalitu, použiteľnosť a jednoduchosť koncových elektronických služieb.

Digitálny územný plán

V súčasnosti obec zverejňuje Územný plán na nízkej úrovni elektronizácie v podobe textovej informácie a neštruktúrovanej obrazovej prílohy. Daný stav má viacero negatív. S jednotlivými vrstvami územného plánu nevie občan, podnikateľ alebo iné OVM pracovať ako s aktívnymi bodmi, nie je možné meniť jednotlivé vrstvy mapového podkladu a premenné, ako dopad novej navrhovanej nehnuteľnosti na svetelnosť okolia musia byť manuálne a individuálne prepočítavané a sprístupňované.

Webová stránka, facebook

Oficiálnu webovú stránku obce Radvaň nad Laborcom <https://www.obecradvan.sk/> vlastní a spravuje obec. Webová stránka bola daná do prevádzky v marci 2007 v súlade s pravidlami prístupnosti a za účelom poskytovania informácií z oblasti samosprávy, mestského úradu, školstva, kultúry, športu a z ďalších, pre návštevníkov, zaujímavých oblastí života obce Radvaň nad Laborcom. Od januára 2011 dochádza k postupným zmenám obsahu webovej stránky z dôvodu platnosti novej legislatívy a podľa pravidiel prístupnosti podľa Výnosu o štandardoch IS VS 312/2010 (účinnosť od 15.07.2010), vydaný 08.07.2010 v Zbierke zákonov.

Ide o najvýznamnejší komunikačný kanál mesta s obyvateľmi, ktoré prešlo kompletným redizajnom tak, aby spĺňalo najnovšie štandardy prístupnosti webov samospráv a zároveň drží krok s nastoleným trendom v tvorbe dizajnovato atraktívnych webov. Obec disponuje relatívne moderným webom a mobilnou aplikáciou, pre ktoré má záujem zabezpečiť ich prístupnosť v súlade so zákonom č. 95/2019 Z. z. o informačných technológiách vo verejnej správe a príslušnými vykonávacími predpismi v rozsahu podmienok podľa smernice (EÚ) 2016/2102 z dňa 26. októbra 2016 o prístupnosti webových stránok a mobilných aplikácií. Uvedené webové sídlo je v čiastočnom súlade s uvedenými legislatívnymi predpismi.

Najdôležitejší je však samozrejme obsah stránky, a preto obec dbá na aktuálnosť a presnosť poskytovaných informácií.

Elektronizácia služby Karta občana

Obec nemá vytvorenú kartu občana. Obec má záujem zaviesť túto novú službu Kartú občana a chce motivovať obyvateľov k nahláseniu trvalého pobytu. Plnenie si finančných záväzkov občanov im poskytuje službu tzv. karty občana, ktorá je platná 1 rok. K vystaveniu karty je potrebné buď fyzicky na úrade vyplniť tlačivo alebo si predmetné tlačivo stiahnuť na webe mesta, vyplniť, oskenovať a mailom poslať na príslušný referát. Následne pracovníčky úradu preverujú, či majú občania splnené podmienky a karty tlačia a laminujú, čo zaberá značný čas. Navrhovaným riešením je zvýšenie úrovne elektronizácie služby a eliminovanie osobného kontaktu na obecnom úrade alebo tlačenia, ručného vypisovania či skenovania žiadosti o vystavenie karty obyvateľa. Vytvorením elektronického formulára publikovaného na webe obce a na ÚPVS bude možné žiadosť o vystavenie

karty vypísať, podpísať a odoslať plne elektronicky do registratúry nášho mesta. V súvislosti s Kartou občana je výrazným nedostatkom súčasného riešenia absencia identifikačných prvkov na karte, nakoľko jediným identifikátorom je meno občana. Vytvára to jednak priestor pre zneužitie resp. prenositeľnosť karty, no zároveň sú možnosti na reálny monitoring využitia poskytovaných zliav prakticky nulové. Prínosom je preto digitalizovaná karta občana s QR alebo čiarovým kódom, ktorý umožní identifikovať majiteľa, systematicky spracovať záznam o využití karty a overiť jej platnosť. Občania určite uvítajú, že nebudú musieť každoročne meniť fyzickú kartu pri obnovovaní jej platnosti. Navyše môže byť karta deaktivovaná pri vzniku rozporu s podmienkami jej vystavenia, ako je napr. vznik dlhu voči samospráve. Zároveň je potrebné zachovať fyzickú podobu Karty občana pre tých, ktorí zo subjektívnych alebo objektívnych dôvodov nedisponujú smartfónom.

3.6.2 Vzdelávanie

Kvalitné vzdelanie je rozhodujúcim zdrojom budúceho rozvoja, prosperity a konkurencieschopnosti SR. Tvorivo-humánne vzdelávanie a výchova sú aj podmienkou sociálneho konsenzu – odstraňovania sociálnych nerovností, riešenia rómskej problematiky, neporozumenia medzi ľuďmi, sociálnych konfliktov. Vzdelanie a výchova sú najlepšou prevenciou v boji proti kriminalite, nezamestnanosti, drogám, protispoločenskému správaniu, ale aj najlepším stimulom pre vytvorenie kvalitného života občanov Slovenskej republiky v budúcnosti. Prognóza vývoja regionálneho školstva SR sa odvíja od demografického vývoja na Slovensku. Pokles počtu živonarodených detí je celoštátny trend, ktorý sa odráža aj v meste. Demografický vývoj na Slovensku už niekoľko rokov zaznamenáva postupný pokles počtu novonarodených detí, čo sa prejavuje aj na počtoch žiakov a tried v školách. **V roku 2022 sa v obci narodilo 6 detí. Momentálne v obci žije 23 detí od veku 0 do 4 rokov a v obci pôsobí 1 základná škola s materskou školou.**

Tabuľka 12 Obyvateľstvo podľa veku a pohlavia

kategória	muži	ženy	spolu	rozdiel (M-Ž)
0 - 4	14	9	23	5
5 - 9	7	13	20	-6
10 - 14	9	18	27	-9
15 - 19	15	18	33	-3

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_stat_vek_2021.php?kod_obce=520691

Obec zabezpečuje inštitucionálne predškolské vzdelávanie pre deti vo veku 2 – 6 rokov. Predprimárne vzdelanie získa dieťa absolvovaním posledného ročníka vzdelávacieho programu v materskej škole. V materských školách na území je výučbový proces realizovaný v súlade so štátnym vzdelávacím programom pedagogickými zamestnancami s úplnou kvalifikovanosťou. Ich ďalší odborný rast je zabezpečovaný spravidla v rámci kontinuálneho vzdelávania, ako aj prostredníctvom vlastných metodických orgánov. MŠ je vybavené materiálnymi a učebnými pomôckami na výchovno-vyučovací proces v súlade so zákonom stanovenými základnými technickými a hygienickými parametrami.

Základné školy zabezpečujú inštitucionálne základné (primárne) vzdelávanie žiakov v triedach nultého až štvrtého ročníka ZŠ a nižšie stredné (nižšie sekundárne) vzdelávanie žiakov v triedach 5. až 9. ročníka ZŠ. Súčasťou ZŠ sú školské jedálne a školské kluby detí. Základné školy sa zapájajú do mnohých projektov na rozvoj výchovno-vzdelávacej práce a v meste

Stredná škola je výchovno-vzdelávacie zariadenie, ktoré poskytuje všeobecné a odborné vzdelanie s ucelenou sústavou potrebných vedomostí, spôsobilostí a zručností. Škola poskytuje žiakom odborné vzdelávanie a prípravu v členení na teoretické vyučovanie a praktické vyučovanie. Študenti dochádzajú za vyšším vzdelaním do okresných miest Medzilaborce (SOŠ A. Warhola a SOŠ pri RC sv. Nikolaja), Humenné ale navštevujú aj iné stredné školy v Prešovskom samosprávnom kraji, či mimo neho.

Dôležitú úlohu pri rozvoji špecifických záujmov jednotlivcov spojených najmä s rozvíjaním umeleckého talentu v rámci voľnočasových aktivít je pre deti a mládež zriadená v meste Medzilaborce základná umelecká škola.

Základná škola s materskou školou Michala Sopiru Radvan nad Laborcom

Budova základnej školy bola postavená v rokoch 1945-1946. Škola začala svoju činnosť 1.9.1946. V budove sa nachádza **základná škola, školský klub, materská škola a školská jedáleň.**

V posledných rokoch sa urobila rekonštrukcia strechy na školskej budove, troch sociálnych zariadení ZŠ a jedného MŠ, výmena všetkých okien a dverí v celej budove, vybavenie všetkých učební novým školským nábytkom. Bola urobená aj rekonštrukcia šatní, pribudovali sa 2 nové šatne na telesnú výchovu a zo starých šatní sa utvorili 2 nové kabinety pre ročníky 1.-4. a kabinet jazykov. V roku 2011-12 obnovenie fasády školy. V júni - auguste 2015 prebehla komplexná rekonštrukcia tepelných a vykurovacích rozvodov školy. Došlo aj k presťahovaniu obecnej knižnice do budovy ZŠ a jej spojeniu so školskou a sprevádzkovanie pre žiakov školy aj obyvateľov obce.

Do budúcnosti škola plánuje doplniť kabinety inovačnými učebnými pomôckami, zabezpečiť doplnenie školského nábytku do tried, zabezpečiť výmenu vykurovacích kotlov, rekonštruovať telocvičňu, vybudovať nové ihriská a upraviť areál školy.

Základná škola

- Základnú školu navštevujú **žiaci zo 6 obcí**: Radvan nad Laborcom, Volica, Čabiny, Zbudská Belá, Brestov nad Laborcom, Valentovce. Z uvedeného dôvodu je do určitej miery koordinované vyučovanie /rozvrh hodín a prestávky/. Ich časové rozvrhnutie je prispôsobené autobusovým školským spojom do jednotlivých obcí.
- Je to plnoorganizovaná škola, kapacita školy je 300 žiakov, počet tried je 8 (1.+4. ročník, 2. a 3. ročník, Š 4.A, 4B. a 6B. ročník, samostatné triedy na ročníkoch 5.-9. sú 5. ročník, 6. ročník, 7. ročník, 8. ročník, 9. ročník).
- **Momentálne je tu 86 žiakov z toho 60 MRK.**

Interiérové a exteriérové priestorové vybavenie:

- 10 bežných učební, odborné učebne - laboratórna učebňa, 2 učebne výpočtovej techniky, 6 učební s interaktívnou tabuľou, učebňa hudobnej výchovy, žiacka dielňa
- telocvičňa, asfaltové basketbalové /volejbalové ihrisko/, trávnaté futbalové ihrisko, kabinety telesnej výchovy, fyziky, chémie a prírodopisu, matematiky, kabinet pre 1.- 4. ročníky, žiacka knižnica, učiteľská knižnica, obecná knižnica, sklad učebníc

Vybavenie výpočtovou technikou:

- 2 učebne PC sú vybavené novými počítačmi a modernou výpočtovou technikou,

- 6 učební je vybavených interaktívnou tabuľou, počítače napojené na internet sú v každej bežnej triede, ktorých počet zodpovedá primerane počtu žiakov jednotlivých ročníkov,
- počítače napojené na internet sú aj v zborovni a riaditeľni – slúžia vedeniu školy, učiteľom, asistentom a vychovávateľom, kabinety boli doplnené novými pomôckami .

Školský klub:

- má samostatnú miestnosť, ktorá v dopoludňajších hodinách slúži ako učebňa na interaktívne vyučovanie

Materská škola

- pozostáva z troch miestností: riaditeľňa, herňa vybavená aj interaktívnou tabuľou a počítačovou technikou, spálňa
- **19 žiakov z toho 14 MRK**

Školská jedáleň:

- školská jedáleň, kuchyňa, skladové priestory, miestnosť vedúcej ŠJ

Cieľová skupina ZŠ (86 žiakov z toho 60 MRK):

žiaci zo 6 obcí: Radvaň nad Laborcom, Volica, Čabiny, Zbudská Belá, Brestov nad Laborcom, Valentovce. Z uvedeného dôvodu je do určitej miery koordinované vyučovanie /rozvrh hodín a prestávky/. Ich časové rozvrhnutie je prispôsobené autobusovým školským spojom do jednotlivých obcí.

3.6.3 Sociálne služby

Slovenský systém dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti nie je pripravený na rýchle starnutie populácie, ktoré na Slovensku nastane v najbližších desaťročiach. Podiel populácie staršej než 65 rokov vzrastie zo súčasných 16% na vyše 24% do roku 2040. Z hľadiska verejných politík zameraných na podporu rozvoja sociálnych služieb nie sú rozhodujúce len samotné ukazovatele nárastu počtu starších osôb v celkovej populácii, ale aj ich zdravotné ukazovatele podmieňujúce sebestačnosť a nezávislosť, resp. odkázanosť na pomoc inej fyzickej osoby v bežnom živote. Dopyt po zdravotných a sociálnych službách je ťažké uspokojiť najmä vo vidieckych oblastiach okresu Medzilaborce.

Potreba prepájania poskytovania sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti najmä v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti a fyzioterapie je v súčasnej dobe jedna z najaktuálnejších tém v poskytovaní pomoci a podpore viacerým skupinám obyvateľov, predovšetkým seniorom, osobám so zdravotným postihnutím, s chronickým ochorením a osobám odkázaným na dlhodobú pomoc inej osoby pri zvládaní každodenných aktivít. Jednou z odpovedí na potrebu koordinovaného prístupu pri poskytovaní podpory týmto osobám je systém dlhodobej sociálno-zdravotnej starostlivosti, ktorý v Slovenskej republike absentuje. Národná legislatíva neponúka rámec na integráciu zdravotnej a sociálnej starostlivosti a financovanie týchto dvoch súvisiacich služieb sa poskytuje a reguluje osobitne.

Kompetencie v oblasti dlhodobej starostlivosti sú rozdelené najmä medzi rezort sociálnych vecí a rezort zdravotníctva, ktorých spolupráca je pre potreby integrácie dlhodobo nepostačujúca.

- Chýba spoločná vízia, stratégia a plánovanie kapacít, ktoré zohľadňujú súčasnú infraštruktúru, potreby obyvateľstva, budúci demografický vývoj a dodržiavanie ľudských práv.
- Prechod osoby s potrebou dlhodobej starostlivosti medzi zdravotnými a sociálnymi službami nie je koordinovaný. Prispieva to k zhoršeniu zdravotného stavu pacienta a najmä u seniorov aj k zbytočným rehospitalizáciám.
- Zdravotná starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb nie je adekvátne zabezpečená po legislatívnej, personálnej, ani finančnej stránke. Rovnako nie je dostatočne poskytovaná ani sociálna starostlivosť v zdravotníckych zariadeniach ústavnej starostlivosti.
- Veľká časť klientov v zariadeniach sociálnych služieb vyžaduje dlhodobú psychiatrickú starostlivosť, ktorá však nie je zabezpečená. V porovnaní so zariadeniami ústavnej zdravotnej starostlivosti týmto klientom často chýba adekvátne odborná psychiatrická starostlivosť, ošetrovateľská starostlivosť a materiálno-technické vybavenie.
- Integrácii oboch systémov zabraňuje aj vertikálna roztrieštenosť kompetencií. Tie sú rozdelené medzi ministerstvami, obcami, vyššími územnými celkami (VÚC), Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny a inými orgánmi verejnej správy.

Neefektívny spôsob financovania

- Systém financovania dlhodobej sociálnej starostlivosti je nejednotný a neprehľadný. Pozostáva z rôznych typov príspevkov, ktorých podmienky čerpania sa odlišujú v závislosti od typu služby, jej zriaďovateľa, resp. príjmu odkázanej osoby.
- Väčšina príspevkov nie je poskytovaná priamo osobe s potrebou dlhodobej starostlivosti, ale poskytovateľovi služby, resp. opatrovateľovi. Tento spôsob financovania môže znižovať reálnu možnosť realizovať právo na nezávislý spôsob života v zmysle dohovoru.

- Súčasný systém financovania podporuje inštitucionalizáciu starostlivosti. Dôvodom je nesystematická finančná podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a nízke úhrady poisťovní za terénne ošetrovateľské a paliatívne služby.
- Úhrady zdravotných poisťovní za starostlivosť v hospicoch a domoch ošetrovateľskej starostlivosti nepostačujú na pokrytie nákladov na starostlivosť. Nedostatok zdrojov zariadenia kompenzujú navýšením úhrad od klientov, resp. darmi. Znižuje sa tak dostupnosť služieb pre nízkopříjmové skupiny obyvateľstva.
- Nízke úhrady za ošetrovateľskú starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb znižujú možnosť získať a adekvátne ohodnotiť kvalifikovaný personál. Zariadenia sú často odkázané na využívanie služieb Agentúr domácej ošetrovateľskej starostlivosti, ktorých je však na Slovensku nedostatok.
- Nízke platové ohodnotenie spôsobuje neatraktivitu zamestnania, najmä v terénnych službách. Priemerná mesačná mzda opatrovateľa v teréne dosahovala začiatkom roku 2020 približne 55% z priemernej mzdy v hospodárstve, zatiaľ čo priemerná mzda opatrovateľiek v zariadeniach sociálnych služieb dosahovala 78% priemernej mzdy v hospodárstve.

Momentálne na úrovni štátu prebieha komplexná reforma dlhodobej a paliatívnej starostlivosti. K tejto reforme sa vláda SR zaviazala v Programovom vyhlásení vlády na roky 2020-2024. Navrhované reformy a investície zároveň odpovedajú na viaceré odporúčania Európskej komisie pre Slovensko na roky 2019 a 2020.

Pre naplnenie tohto cieľa sú nevyhnutné nasledujúce reformy a investície:

Reformy:

1. Reforma integrácie a financovania dlhodobej sociálnej a zdravotnej starostlivosti
2. Reforma posudkovej činnosti
3. Reforma dohľadu nad sociálnou starostlivosťou a zabezpečenie infraštruktúry pre jej implementáciu

Z Plánu obnovy budú podporené Investície:

1. Rozšírenie kapacít komunitnej sociálnej starostlivosti
2. Rozšírenie a obnova kapacít následnej a ošetrovateľskej starostlivosti
3. Rozšírenie a obnova kapacít paliatívnej starostlivosti

Obec má vypracovaný **Komunitný plán sociálnych služieb obce Radvaň nad Laborcom na roky 2018-2025**, ktorý bol schválený obecným zastupiteľstvom dňa 17.10.2018 uznesením č. 22/2018, ktorý podrobne definuje sociálnu starostlivosť v obci. Sociálne služby sú jednou z foriem sociálnej pomoci. Štát prostredníctvom nich podporuje sociálne začlenenie občanov a uspokojovanie sociálnych potrieb ľudí v nepriaznivej sociálnej situácii. Sociálna služba môže byť poskytovaná ambulantnou formou, terénnou formou, pobytovou formou alebo inou formou podľa nepriaznivej sociálnej situácie a prostredia, v ktorom sa fyzická osoba zdržiava. Ambulantná forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá dochádza, je sprevádzaná alebo je dopravovaná do miesta poskytovania sociálnej služby. Miestom poskytovania ambulantnej sociálnej služby môže byť aj zariadenie. Terénna forma sociálnej služby sa poskytuje fyzickej osobe v jej prirodzenom sociálnom prostredí. Pobytová forma sociálnej služby v zariadení sa poskytuje, ak súčasťou sociálnej služby je ubytovanie. Pobytová sociálna služba sa poskytuje ako celoročná sociálna služba alebo týždenná sociálna služba. V zmysle zákona o sociálnych službách má poskytovanie sociálnych služieb

v prirodzenom prostredí klienta prednosť pred pobytovou formou. Z uvedeného dôvodu sa kladie a aj v budúcnosti bude klásť dôraz na rozvoj ambulantných a terénnych sociálnych služieb, čo je aj v súlade s **Národnými prioritami rozvoja sociálnych služieb na obdobie rokov 2021 – 2030**. Za posledné roky územie zaznamenáva rapídny nárast požiadaviek ako na terénne sociálne služby poskytované formou opatrovateľskej služby, tak aj na umiestnenie do rôznych zariadení sociálnych služieb (najmä do zariadenia pre seniorov, zariadenia opatrovateľskej služby a do špecializovaného zariadenia). Z toho vyplýva potreba budovania ďalších kapacít, ktoré by riešili požiadavky narastajúceho počtu prijímateľov sociálnych služieb.

Obec poskytuje pre svojich občanov:

- príspevok na stravovanie sa poskytne občanovi, ktorý je poberateľom starobného dôchodku,
- posúdenie odkázanosti na sociálnu službu,
- jednorazovú dávku v hmotnej núdzi,
- mimoriadnu dávku na pomoc občanovi,
- príspevok za ubytovanie odídencov.

Poskytovateľmi dlhodobej starostlivosti sú:

- neformálni poskytovatelia, ktorí svoju činnosť vykonávajú na základe písomnej zmluvy medzi poskytovateľom a klientom, ktorá upravuje vzájomné práva a povinnosti,
- formálni poskytovatelia sú fyzické a právnické osoby, napríklad obce, neziskové organizácie, ošetrovateľské a opatrovateľské agentúry, tlmočnicke služby nepočujúcim a nedoslýchavým, denné stacionáre, integračné centrá, rezidenčné zariadenia, zmiešané a kombinované zariadenia.

V obci sociálne služby tieto subjekty:

Zariadenie pre seniorov Horný Harbok, n.o.. Zariadenie je zariadením rodinného typu s celkovou kapacitou 69 lôžok v 3 pavilónoch. Poskytuje služby určené § 35 zákona NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov. Forma poskytovania sociálnych služieb: celoročná pobytová. V zariadení pre seniorov § 35 sa poskytuje sociálna služba FO, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej FO podľa prílohy č.3 zákona o sociálnych službách, alebo FO, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov. Útulné ubytovanie v jednoposteľových, dvojposteľových a trojposteľových izbách bunkového systému s vlastným sociálnym zariadením, s TV na každej izbe s bezbariérovým prístupom.

Denný stacionár sa nachádza ešte v obciach Čabalovce, Čabiny, Krásny Brod, Ňagov, Olka, Palota, Rokytovce, Roškovce.

3.6.4 Zdravotné služby

Zdravotný stav slovenského obyvateľstva sa zlepšuje, ale v tejto oblasti pretrvávajú určité výzvy. Náklady na zdravotnú starostlivosť v Slovenskej republike zaostávajú za zvyškom EÚ. Slovenské zdravotníctvo charakterizuje aj povinné verejné zdravotné poistenie pre všetkých obyvateľov. Model financovania je len jedným z dôvodov, prečo je poskytovanie zdravotných služieb vo vzdialenejších regiónoch komplikované. Celý sektor v súčasnosti zažíva nedostatok kvalifikovaných odborníkov, a to z viacerých dôvodov, ako napríklad vysoký vek lekárov, či zlé pracovné podmienky (ako nízke mzdy, vysoké pracovné zaťaženie vedúce k vyhoreniu a pod.).

Niektoré služby z periférnych a menej atraktívnych regiónov úplne miznú, čo môže byť odrazom spôsobu financovania služieb. Všeobecní lekári (VL) sú platení podľa počtu pacientov, ktorých majú zazmluvnených, a do menšej miery aj na základe platieb za výkon. Ambulantným poskytovateľom špecializovaných služieb sa preplácajú procedúry za poskytnuté výkony v rámci mesačného limitu..

Obyvatelia obce dochádzajú za primárnou (všeobecnou preventívnou, diagnosticko – liečebnou), sekundárnou (špecializovanou diagnosticko – liečebnou) a terciárnou (následná starostlivosť o chorých s ukončeným liečebným plánom) zdravotnou starostlivosťou do okresného mesta Medzilaborce a mesta Humenné, kde je aj nemocnica.

Obec má vlastné zdravotné stredisko, kde sa poskytuje služby všeobecný lekár a dvaja zubári. V budove obecného úradu sa nachádza lekárň.

3.6.5 Kultúra

Kultúrna infraštruktúra je jedným z faktorov rozvoja miestnej kultúry a zachovania kultúrnych hodnôt. Kultúrne priestory a zariadenia chápeme ako prevádzky na prípravu, realizáciu a prezentáciu kultúrnych aktivít. Primárnou funkciou domov kultúry je animácia kultúry, organizácia kultúrnych podujatí, realizácia spotreby kultúrnych statkov a šírenie osvetu. Návštevnosť a jej spoplatnenie závisí od druhu podujatia a dotácie zo strany mesta. Prenájom a z neho plynúce zisky pre obec súvisia najmä s príležitostnými akciami podnikateľských subjektov.

Dôležitou súčasťou kultúrnej infraštruktúry sú:

- Kultúrno-spoločenská sála, v budove obecného úradu
- Amfiteáter
- Knižnica, v budove mestského úradu,

Obec nemá vybudovaný vlastný **amfiteáter**,

Podujatia organizované obcou:

- Radvanské slávnosti
- Radvanský betlehem

Významné miesto v rusínskej kultúre má rusínske nárečie, ktoré sa v porovnaní s inými východoslovenskými nárečiami vyznačuje vysokým počtom prevzatých slov zo susedného poľského, slovenského, maďarského jazyka a v oficiálne menšej miere rumunského jazyka. V roku 1995 bolo toto nárečie na Slovensku kodifikované a oficiálne uznané ako minoritný jazyk. Kodifikácia bola základným predpokladom zavedenia tohto jazyka do rôznych funkčných sfér života Rusínov (v mediálnej, literárnej, scénicko-divadelnej či cirkevnej sfére a v úradnom styku).

3.6.6 Šport

Športovú infraštruktúru definuje Zákon č. 440/2015 Z. z. o športe a o zmene a doplnení niektorých zákonov v § 3, písm. o) športovou infraštruktúrou štadión, športová hala, športové ihrisko, telocvičňa a iné kryté alebo otvorené športové zariadenie určené na vykonávanie športu

- Futbalové ihrisko
- multifunkčné ihrisko,
- Športový areál pri Základnej škole s materskou školou,
- Telocvične pri základnej škole,

3.6.7 Cestovný ruch

Cestovný ruch ako odvetvie v sebe integruje zabezpečenie zamestnanosti a ekonomickej aktivity obyvateľov v regióne, zlepšenie infraštruktúry aj zvýšenie atraktivity regiónu ako miesta pre život jeho obyvateľov aj návštevníkov. Všetky uvedené podmienky sú základom rozvoja udržateľného cestovného ruchu, ktorý efektívne zhodnocuje jeho komplexný vnútorný rozvojový potenciál s dôrazom na ekonomickú, sociálnu a environmentálnu udržateľnosť.

Okres aj napriek Múzeu moderného umenia Andyho Warhola je jeden z najmenej navštevovanejších, aj napriek vhodnému prírodnému, kultúrno-historickému potenciálu a turistickým atraktivitám. Je to spôsobené nedostatočným dopravným spojením a nerozvinutou základnou infraštruktúrou cestovného ruchu, nedostatočné možnosti kde a ako minúť peniaze turistov – a ak existujú – je navyše ťažko ich nájsť, miestne atrakcie a služby nedokážu konkurovať svojou kvalitou, nepostačujúce marketingové a propagačné aktivity, nedostatočná segmentácia trhu a slabé medzinárodné zviditeľnenie okresu a jedinečných cestovateľských zážitkov, ktoré ponúkajú. Z úrovne štátu je zle nastavená legislatíva cestovného ruchu bez finančného mechanizmu, podmienky pre založenie DMO, nedostatočnou finančnou podporou zo strany štátu pre malé subjekty a minimálnou podporou eurofondov z minulého programovacieho obdobia.

Vzhľadom na sociálno-ekonomickú situáciu v okrese aj stav infraštruktúry a ľudských zdrojov je však nevyhnutný komplexný rozvoj a riešenie nielen potrieb pri tvorbe ponuky pre návštevníkov, ale aj infraštruktúrnych potrieb a podmienok pre rozvoj nadväzujúcich odvetví.

Prínosom nemá byť len zvýšenie priamej zamestnanosti v odvetví cestovného ruchu, ale aj vytvorenie podmienok pre tvorbu nových pracovných miest v oblastiach, ktoré ponúkajú zážitkové produkty/programy pre návštevníkov za účelom udržania a využitia prírodného a kultúrno-historického potenciálu regiónu.

Návštevníci vyžadujú istú úroveň turistickej infraštruktúry. K základnej ponuke patria ubytovacie služby, prístup k vode a hygienickej infraštruktúre, stravovacie služby, informačné služby, dopravné služby a zaistenie bezpečnosti. Návrh infraštruktúry musí byť pripravený citlivo, a tak, aby bol zabezpečený čo najmenší dopad na životné prostredie, vizuálna integrita a harmonizácia s prírodným prostredím. Bez ohľadu na veľkosť stavieb by tieto mali odzrkadľovať miestne hodnoty a byť v súlade s potrebami lokality, v ktorej sú umiestnené.

Podľa Štatistického úradu SR je počet návštevníkov aj počet prenocovaní v okrese dlhodobo nízky, domáci návštevníci tvoria cca 77 % celkových návštevníkov oblasti. Faktom pritom je, že región sa dlhodobo vyľudňuje, mladí a aktívni ľudia odchádzajú, a tak je na území nedostatok pracovných síl a potenciálnych podnikateľov pre chýbajúce ubytovacie kapacity. V rámci celého okresu Medzilaborce sa nachádza len 8 zariadení s možnosťou ubytovania s kapacitou spolu okolo 380 miest. V okrese sa nachádzajú aj ďalšie možnosti ubytovania, no ich propagácia (najmä čo sa týka internetu) je veľmi slabá a potenciálny návštevník sa len ťažko dostáva k informáciám. Problémom je aj rozmiestnenie ubytovacích kapacít v rámci okresu, keďže väčšina z nich sa nachádza buď priamo v meste Medzilaborce, alebo v jeho blízkom okolí.

Pre podnikateľov a investorov je limitom okresu nízka kúpna sila obyvateľstva, značná odľahlosť a dopravná vzdialenosť, nedostatok kvalifikovanej pracovnej sily, demotivujúce podnikateľské prostredie a celkovo absencia dlhodobej vízie rozvoja regiónu. V meste nezostal na podnikanie dostatočný ľudský potenciál. Šikovní ľudia v produktívnom veku buď už v regióne podnikajú, alebo z regiónu odišli a ich návrat späť je neistý. Nedostatočná je aj verejná technická infraštruktúra (ako napr. vodovod, kanalizácia či internetové pokrytie), čo znižuje kvalitu života miestnych ľudí a bráni tiež rozvoju trvalo udržateľného cestovného ruchu.

Rekreačné zázemie obce Radvaň nad Laborcom je oblastného významu a patrí v rámci rajonizácie CR do Laboreckej oblasti. Je zamerané resp. krátkodobý cestovný ruch s celoročným využitím s hlavnými druhmi rekreačných činností: turistika.

3.7 Technická infraštruktúra

Technická Infraštruktúra je infraštruktúrou, ktorá zahŕňa dopravné, energetické, vodohospodárske či telekomunikačné plochy a zaisťuje tým tak plynulý chod územia, respektíve mesta. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu podnikateľských subjektov a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má aj z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje vo významnej miere kvalitu ich života.

Dopravné siete, ich orientácia, technická úroveň a hustota sú podmienky, ktoré sprostredkujú vzájomné vzťahy mesta so susednými obcami, ale tým i s celým regiónom. Sú tak aj predpokladom optimálneho teritoriálneho rozdelenia ekonomickej aktivity. Železničná a cestná doprava prepravuje podstatnú časť osôb, nákladov, pretože ostatné druhy dopravy zatiaľ nemajú väčší význam. Dopravná infraštruktúra a služby poskytované v doprave sú neoddeliteľnou súčasťou každodenného života obyvateľov. Zároveň podmieňujú dosahovanie ekonomického rastu, zvyšovanie konkurencieschopnosti a prosperity spoločnosti. Prispievajú taktiež k zvyšovaniu zamestnanosti a sú kľúčovým faktorom pre prílev investícií, rozvoj cestovného ruchu a napomáhajú znižovať disparity medzi regiónmi, mestami či obcami. Kvalitná a funkčná dopravná infraštruktúra je jedným zo základných predpokladov rýchleho rozvoja slovenských regiónov, miest i samotných obcí. Doprava je teda významným faktorom hospodárstva. Zabezpečuje prepravu surovín z miesta ťažby do miesta spracovania, distribúciu výrobkov do spotrebiteľskej siete a v neposlednom rade dochádzku osôb za prácou a rekreáciou. Vzájomná prepojenosť obcí v rámci mikroregiónu je jedným z dôležitých predpokladov jeho úspešného fungovania.

Riešenia týchto problémov naznačené v príslušných opatreniach sú finančne veľmi náročné (rádovo v mil. EUR), mesta sú malé a majú problémy so spolufinancovaním projektov, preto ich realizácia je a bude pomerne zdĺhavá. Súčasne možno očakávať, že bude závislá od eurofondov, rozvojových programov štátu resp. krajov a že zo strany miestnej samosprávy bude vyžadovaná najmä aktívna spolupráca a iniciatíva.

3.8 Dopravné siete

3.8.1 Dopravná infraštruktúra

Dopravná infraštruktúra sa vo všeobecnosti označuje ako jeden z kľúčových faktorov dynamiky úrovne sociálno-ekonomického rozvoja územia. Z hľadiska dopravnej infraštruktúry má obec periférne postavenie.

Vzdialenosti okresu Medzilaborce od najbližších prvkov veľkej dopravnej infraštruktúry znázorňuje nasledujúci prehľad:

- vzdialenosť od diaľnice, resp. rýchlostnej cesty – 83 km (D1 medzi Prešovom a Košicami),
- dostupnosť magistralných železničných tratí – 138 km (Košice),
- dostupnosť letiska – 107 km (letisko Košice),
- dostupnosť riečneho prístavu – 447 km (Štúrovo) ,
- dostupnosť terminálov kombinovanej dopravy – 125 km (Košice)

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „cestný zákon“) pozemné komunikácie sa rozdeľujú podľa dopravného významu, určenia a technického vybavenia na :

- a) diaľnice,
- b) cesty,
- c) miestne komunikácie,
- d) účelové komunikácie.

V okrese Medzilaborce sa nenachádzajú diaľnice ani cesty I. triedy, ide o cesty, ktoré majú význam najmä pre medzinárodnú a celoštátnu dopravu.

Hlavnú dopravnú kostru obce Radvan nad Laborcom tvorí cesta II. triedy č. 559 Humenné - Medzilaborce – Čertižné – hranica s Poľskom. Na ňu sa napája cesta II. triedy č. 575 Stropkov – Havaj – Krásny Brod – Medzilaborce – Palota, na ktorú sa v MČ Vydraň napája cesta III. triedy č. 55924 Medzilaborce - Kalinov. Cesta III. triedy č. 5516 v úseku Medzilaborce – Nižná Jablonka – Hostovice – Pčoliné – Snina sa napája na cestu II/559 v katastri obce Krásny Brod (mimo územia obce Radvan nad Laborcom) v miestnej časti Podňagovčik. Centrum mesta je lokalizované v ťažiskovej polohe súboru v mieste kríženia ciest II. triedy, na zalomenej urbanistickej osi v koridore medzi riekou Vydranka (jej pravým brehom) a železničnou traťou križujúcou túto komunikáciu.

Miestne komunikácie – miestnymi komunikáciami sú všeobecne prístupné a užívané **ulice**, **parkoviská** vo vlastníctve mesta a **verejné priestranstvá**, ktoré slúžia miestnej doprave a sú zaradené do siete miestnych komunikácií (§ 4b zákona č. 135/1961 Zb.).

3.8.2 Železničná a autobusová doprava

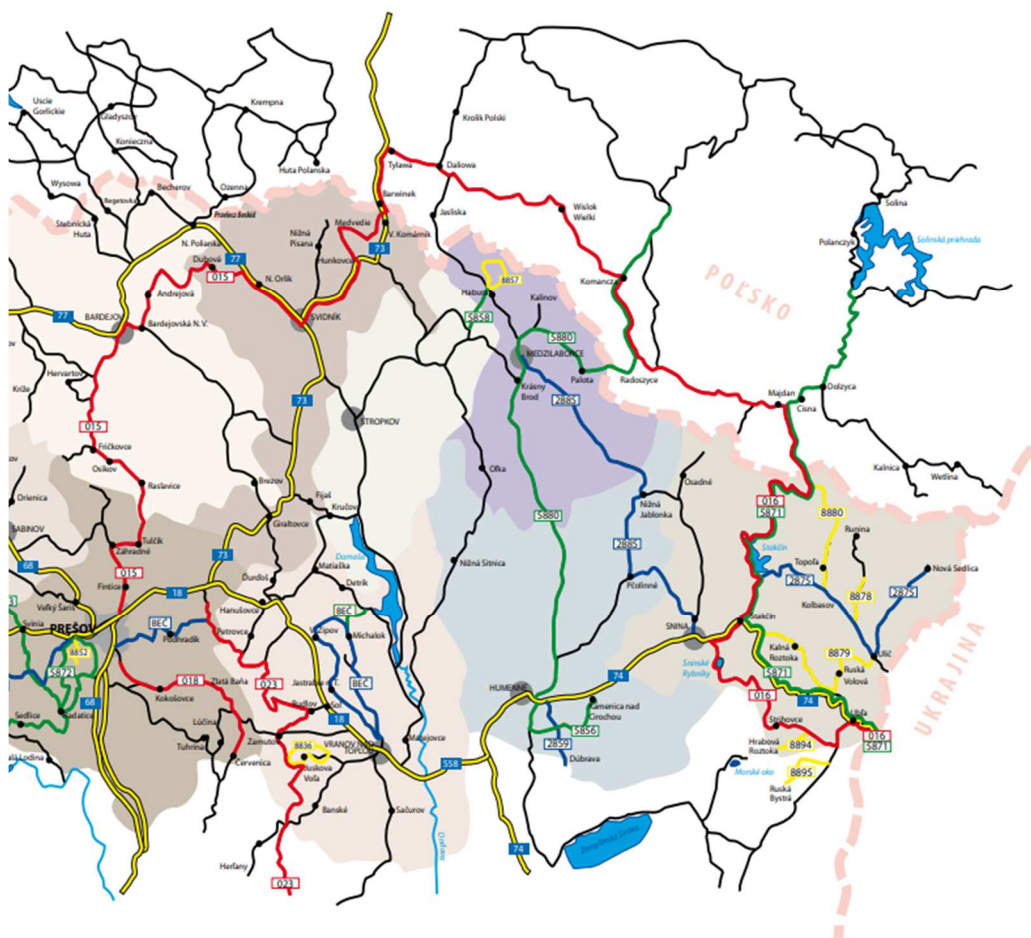
Železničná a autobusová doprava je v meste veľmi dôležitá, pretože veľká časť obyvateľov cestuje každý deň za prácou. Mesto Medzilaborce, vrátane južnej, centrálnej a severovýchodnej časti rovnomenného okresu, je napojené na systém celoštátnej železničnej dopravy. Dotknutým územím zámeru prechádza trasa jednokoľajnej železničnej trate nadregionálneho významu č. 191 Michalany – Medzilaborce – Štátna hranica (PKP) s motorovou trakciou. Predmetná železničná trať už má v súčasnosti i **medzinárodný význam s čiastočnou prevádzkou len nákladnej dopravy**.

3.8.3 Cyklotrasy

Medzinárodná karpatská cyklistická cesta CM 015 je okruhom, ktorý spája päť krajín karpatského euroregiónu Slovensko, Poľsko, Ukrajinu, Rumunsko a Maďarsko.

Medzinárodná náučná cyklotrasa (vedúca prihraničným regiónom, spájajúce miesta s významným kultúrnym dedičstvom),

Obrázok 11 Cyklotrasy

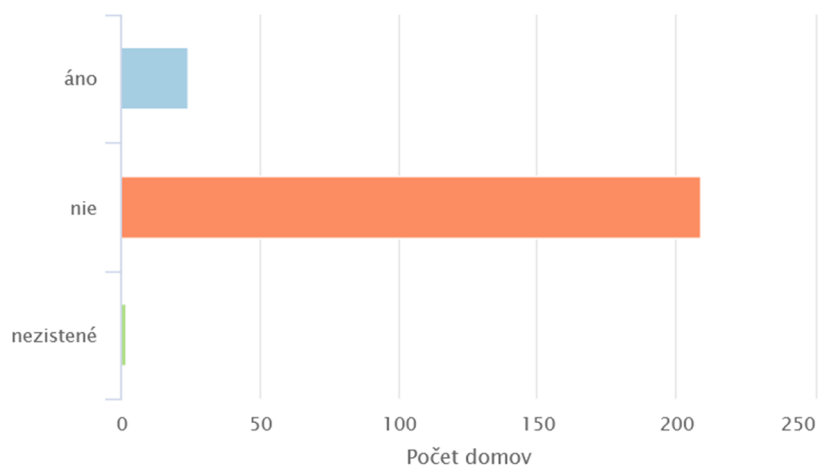
3.9 Plynifikácia

Zdrojom plynu pre obec je vysokotlakový plynovod DN 200 PN 4,0 Mpa, na ktorý je napojená regulačná stanica plynu VTL/STL 10 000 m³/h. Obec nie je plne plynifikovaná, pričom jeho obyvatelia sú zásobovaní zemným plynom naftovým z rozvodnej STL alebo NTL siete. Z celkového počtu domov 235 je na plyn napojených 24 domov.

Tabuľka 13 Plynifikácia

Počet bytov v roku 2021:	245
Počet domov v roku 2021:	235

plynifikácia	počet	podiel (%)
1.) áno	24	10.21
2.) nie	209	88.94
3.) nezistené	2	0.85
Domy spolu	235	

Zdroj:

http://www.sodbtn.sk/obce/obec_domy_plyn_2021.php?kod_obce=520691

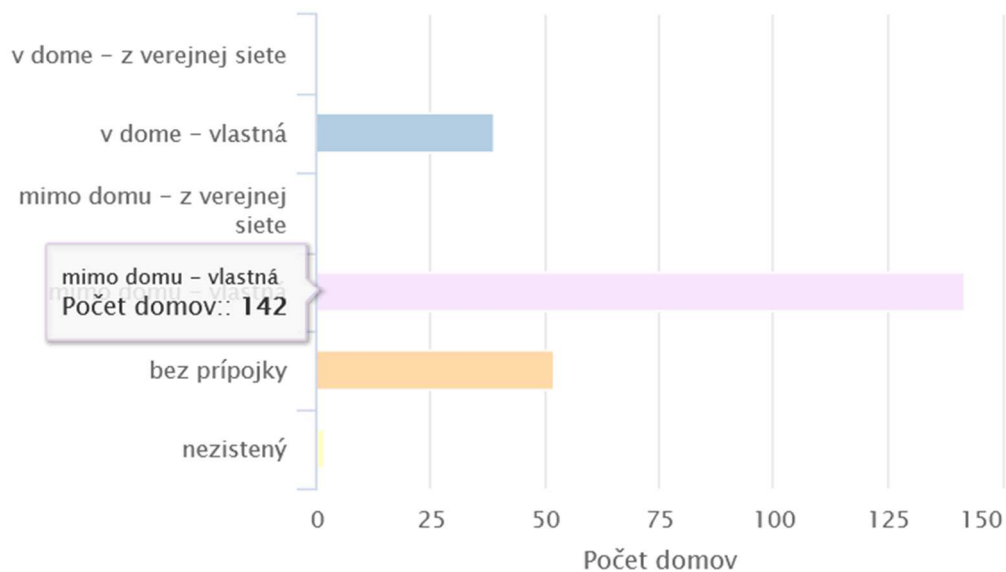
3.10 Vodovod

Zásobovanie pitnou vodou na území mesta zabezpečuje Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. Priame zásobovanie obce Radvaň nad Laborcom pitnou vodou je zabezpečené zo skupinového vodovodu

Tabuľka 14 Vodovod

Počet bytov v roku 2021:	245
Počet domov v roku 2021:	235

typ vodovodu	počet	podiel (%)
1.) v dome - z verejnej siete	0	0
2.) v dome - vlastná	39	16.6
3.) mimo domu - z verejnej siete	0	0
4.) mimo domu - vlastná	142	0
5.) bez prípojky	52	22.13
6.) nezistený	2	0.85
Domy spolu	235	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_domy_vodovod_2021.php?kod_obce=520691

3.11 Verejná kanalizácia

Základnou funkciou kanalizačnej infraštruktúry je ochrana obyvateľstva a životného prostredia pred nepriaznivými vplyvmi vyprodukovaného znečistenia v komunálnych odpadových vodách. Proces odvádzania a čistenia odpadových vôd musí rešpektovať zásady udržateľného rozvoja, ochrany životného prostredia a uplatnenie zákonných a koncepčných požiadaviek hospodárenia s vodami. Tento proces musí rešpektovať integrované prístupy k ochrane a využívaniu vodných zdrojov a komplexného riešenia ekologických a vodohospodárskych záujmov pri dodržaní rovnováhy, spravodlivosti a ekonomickej efektívnosti.

Premietnutie integrovaného prístupu k ochrane a využívaniu vodných zdrojov do oblasti odvádzania a čistenia odpadových vôd znamená zníženie rozdielu medzi množstvom a kvalitou vody spotrebovanej a množstvom a kvalitou vody privádzanej kanalizačným systémom do vodného prostredia. Funkciou kanalizačného systému je bezproblémové a bezpečné odvádzanie a čistenie odpadových vôd za každých prevádzkových stavov (mimo neobvyklých situácií) bez negatívneho vplyvu na povrchové a podzemné vody v mieste ich vzniku, vypúšťania a tiež bez vplyvu na nižšie položené vodné toky. Plnenie tejto požiadavky je možné splniť dôsledným uplatnením postupov zakotvených v legislatívnych a koncepčných materiáloch týkajúcich sa odpadových vôd.

Pre členské štáty EÚ zodpovedajúce podmienky odvádzania a čistenia komunálnych odpadových vôd stanovuje smernica Rady 91/271/EHS o čistení komunálnych odpadových vôd. Tieto podmienky sú skĺbené so záväzkami, ktoré sa SR zaviazala plniť v rámci predstupových rokovaní s EÚ a ktoré sú transponované do predmetnej vodohospodárskej legislatívy SR a koncepčných a strategických materiálov. Stanovené podmienky a záväzky SR vo významnej miere usmerňujú aj proces prípravy a realizácie kanalizačných stavieb v SR.

Cieľom napĺňania plánov rozvoja verejných kanalizácií je na jednej strane rozvoj obecnej infraštruktúry, zvýšenie úrovne sanitácie, komfortu bývania a životnej úrovne obyvateľstva a na druhej strane zvýšená ochrana a zlepšenie stavu prírodných zdrojov a vôd, vodných ekosystémov ako aj zdravia obyvateľstva vyúsťujúceho do návrhu výsledných kanalizačných systémov tak, aby sa naplnil cieľ smernice Európskeho parlamentu a Rady 2000/60/ES, ktorá vytvára právny rámec vodnej politiky (RSV) – dosiahnutia dobrého stavu vôd.

Obec **nemá vybudovaný verejný kanalizačný systém** odvádzajúci splaškové vody do ČOV. Jestvujúca zástavba v obci má splaškové vody zaústené do žump, prípadne domových ČOV. V rámci koncepcie ÚPN VÚC Prešovského kraja je navrhované odkanalizovanie obce Radvaň nad Laborcom skupinovou kanalizáciou obcí Brestov nad Laborcom, Radvaň nad Laborcom, Zbudská Belá, Čabiny a Krásny Brod so spoločnou ČOV v Radvani nad Laborcom. V roku 2008 spracovala firma Hydroarch s.r.o. projekt splaškovej kanalizácie. Projekt rieši odkanalizovanie iba časti obce ležiacej na ľavej strane Laborca (Horb) gravitačnou kanalizáciou. Kanalizácia je zaústená do navrhovanej ČOV, ktorá je lokalizovaná v lokalite Brežky – nižšie mosta pri Laborci s výpustným objektom. Kapacita ČOV 825 EO dimenzovaná na potreby celej obce. Stoková sieť je navrhovaná ako splašková z PVC rúr profilu DN300 a DN 250 . Uvedený projekt neuvažuje s koncepciou skupinovej kanalizácie ani s kapacitou ČOV aj na potreby uvedených obcí, preto v prípade potreby navrhujeme rozšírenie jej kapacity. Lokalizáciu ČOV v blízkosti centra obce hodnotíme z urbanistického hľadiska ako nešťastnú. V prípade zvýšenia jej kapacity pre potreby aj ostatných obcí v rámci skupinovej kanalizácie sa nevyhovujúca poloha ČOV ešte umocní. Napriek tomu na požiadavku obstarávateľa, ktorý má v súčasnosti rozbehnutú prípravu výstavby kanalizácie a ČOV a tiež prípravu investícií z fondov, je tento projekt v ÚPN-O akceptovaný. Doporučujeme však obstarávateľovi-obec, aby prehodnotil lokalizáciu ČOV a presunul ju aspoň o 200 m nižšie po prúde rieky. Stoková sieť: Návrh preberá

konceptu odkanalizovania časti Horb a ČOV a navrhuje splaškovú kanalizáciu aj na pravostrannú časť obce. Navrhované stoky profilov DN300 a DN 250 umiestňuje do profilov ciest.

Dažďová kanalizácia. Obec nemá vybudovanú, ani projekčne pripravenú realizáciu dažďovej kanalizácie. Odvod dažďových vôd z verejných spevnených plôch a z časti aj zo súkromných stavieb je v zastavanom území riešený otvorenými rigolmi, ktoré sú vybudovane obojstranne po bokoch miestnych obslužných komunikácií, resp. ciest II. a III. tr. Rigoly odvádzajú vodu do rieky Laborec, resp. potoka Belianka . Odvod dažďových vôd z ostatných plôch je riešený prirodzeným vsakovaním do terénu. V roku 2011 bol firmou Hydroarch s.r.o. Prešov spracovaný projekt odvodňovacieho kanála, ktorý rieši problém nedostatočnej schopnosti jestvujúceho otvoreného odvodňovacieho rigolu odviesť prívalové vody z územia západne nad zastavaným územím obce. Odvodňovací kanál odvádzajú vody zo zberných rigolov nad železničnou traťou a z cesty III/559013 do Laborca. Terajší stav odvádzania dažďových vôd je v ÚPN-O akceptovaný a zachováme ho aj pre návrhové obdobie. V rámci pozemkov rodinných domov a občianskej vybavenosti navrhujeme vody zo spevnených plôch vypúšťať do vsakovacích studní. Vsakovací objekt bude pri každom RD a objektoch OV. Zároveň doporučujeme pri každom RD zriadiť aj akumulčné nádrže na zachytávanie dažďovej vody a jej využívania na závlahy prípadne ako úžitkovú vodu. Odvod povrchovej vody z verejných komunikácií navrhujeme naďalej formou povrchových rigolov a priekop, ktoré doporučujeme budovať ako vsakovacie. Na uvedené objekty je nutné v novonavrhovaných uličných koridoroch rezervovať verejný priestor . Pre odvádzanie dažďovej vody z východného svahu nad železničnou traťou navrhujeme priebežne udržiavať záchytné rigoly pod svahom , realizáciu projektovaného odvodňovacieho kanála v lokalite pri ihrisku, rekonštrukciu odvodňovacieho kanála v lokalite pri cintoríne.

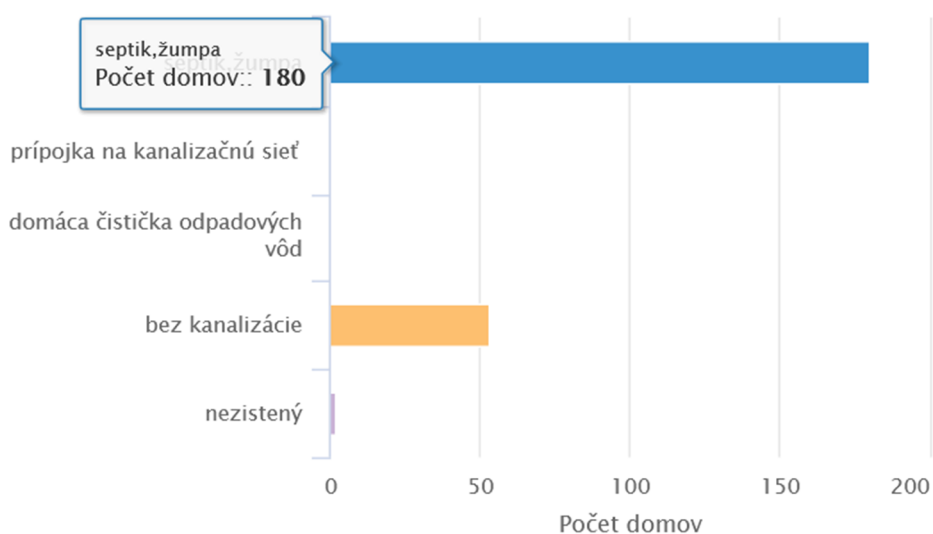
Vodné toky a plochy. Kataster obce Radvan nad Laborcom spadá do povodia rieky Laborec (hydrologicky významný tok) ktorá prechádza jeho zastavaným územím. Tu prijíma drobný vodný tok Belianka(hydrologické poradie č.4-30-03-036) , ktorý odvodňuje juhovýchodnú časť k.ú. obce a bezmenný prítok (č. 467- Pomalý, v hydrologickom poradí č. 4-30-03-034). Uvedené toky sú v správe organizácie SVP š.p. Rieka Laborec preteká cez zastavané územie obce v upravenom koryte., ktorého kapacita však nie je dostatočná na prevedenie Q100 ročnej veľkej vody. V extraviláne obce tok meandruje a počas vyšších vodných stavov vybrežuje. Okrem uvedených tokov, ktoré sú v správe SVP š.p. sa v k.ú. obce nachádzajú pomenované miestne potoky Jedľovec- odvodňujúci jeho západnú časť, potok Stredná odvodňujúci jeho juhozápadnú časť a potok Brestovský odvodňujúci jeho juhovýchodnú časť Všetky uvedené toky sú neupravené. Rieka Laborec má v úseku prechodu intravilánom upravené koryto polovegetačnou úpravou. Uvedená úprava však nezabezpečuje potreby pojatia Q100 ročnej vody. V roku 2011 bol firmou Hydroarch spracovaný projekt úpravy koryta potoka Belianka na poжатie Q100ročnej vody v úseku jeho križovania s cestou II/559 v dĺžke 345m. Ide o kritický úsek v zastavanom území, v ktorom dochádza v časoch max. zrážok najčastejšie k vybrežovaniu vody a zatápaniu príľahlej zástavby vodou menšou ako Q100. Pre rozvoj riešeného územia v návrhovom období navrhujeme: stabilizovať koryto rieky Laborec v celom úseku jeho prechodu intravilánom na Q- 100 ročnú vodu, vegetačnú úpravu všetkých miestnych tokov v extraviláne sídla zameranú na spevnenie a úpravu profilov koryt na poжатie Q 100ročnej vody ako aj ich permanentnú údržbu, do tej doby úpravy koryt vod. tokov na Q100 na základe spracovaných hladinových režimov tokov neumiestňovať výstavbu v záplavových územiach pod hladinou Q100 ročnej veľkej vody, inundačné plochy rieky upraviť tak aby mohli plniť funkciu akumulátora prívalových vôd, realizovať záchytný systém dažďovej prívalovej vody zo západných svahov extravilánu sídla a jej odvedenia do koryta rieky Laborec, realizáciu projekčne pripravenej úpravy

koryta potoka Belianka, okrem uvedeného navrhujeme v meandrovitých úsekoch mimo zastavané územie potokov Belianka a Stredná vytvoriť priehradzkami a menšou úpravou terénu podmienky pre vznik menších trvalých vodných plôch, ktoré by v časoch príválových dažďov dokázali pojať časť príválových vôd. Ide o lokality Klin a Meľnica. Ochranné a manipulačné pásma. Pre potreby oprav a údržby vodných tokov navrhujeme pozdĺž brehov ponechať územnú rezervu šírky minimálne 10 m od brehovej čiary po oboch stranách u toku Laborec a min. 5m u ostatných miestnych tokov.

Tabuľka 15 Domový fond kanalizácia

Počet bytov v roku 2021:	245
Počet domov v roku 2021:	235

typ kanalizácie	počet	podiel (%)
1.) septik, žumpa	180	76.6
2.) prípojka na kanalizačnú sieť	0	0
3.) domáca čistička odpadových vôd	0	0
4.) bez kanalizácie	53	22.55
5.) nezistený	2	0.85
Domy spolu	235	

Zdroj: http://www.sodbtn.sk/obce/obec_domy_kanal_2021.php?kod_obce=520691

3.12 Energetické hospodárstvo

Situácia na trhu s energiami súvisiaca s vysokým nárastom cien komodít negatívne zastihla všetkých účastníkov trhu, či už odberateľov, dodávateľov, prevádzkovateľov sústav a sietí, či iných. Pandémia a neskôr vojna na Ukrajine veľmi výrazne ovplyvnili najmä ceny elektriny a plynu, pričom tieto sa už čiastočne premietli aj do cien tepla pre rok 2022 pre odberateľov zo sústav centralizovaného zásobovania tepla (CZT). Na základe uvedených skutočností, mestá a mesta čelia enormnému nárastu nákladov na energie a nemajú veľa možností ako riešiť situáciu zo svojej strany, prvým krokom by malo byť zefektívnenie svojej spotreby energií, prípadne hľadanie iných riešení na zníženie svojej energetickej náročnosti napríklad aj prostredníctvom alternatívnych zdrojov zabezpečenia tepla do budúcnosti. EÚ bojuje proti klimatickým zmenám aj prostredníctvom novej politiky čistej energie, ktorú Parlament prijal v roku 2018. Zameriava sa na zvýšenie podielu spotrebovanej energie z obnoviteľných zdrojov na 32 % do roku 2030 a na vytvorenie možnosti pre ľudí vyrábať si vlastnú zelenú energiu. Okrem toho chce EÚ do roku 2030 zvýšiť energetickú účinnosť o 32,5 % a prijala právne predpisy týkajúce sa budov a domácných spotrebičov. Ciele týkajúce sa podielu energie z obnoviteľných zdrojov aj energetickej účinnosti sa budú revidovať v súvislosti so zelenou dohodou.

V roku 2022 boli novelizované zákony o energetike a zákon o regulácii. Novela zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike umožní vznik a fungovanie nových účastníkov trhu s elektrinou a trhu s plynom, ako sú aktívny odberateľ, energetické spoločenstvo, prevádzkovateľ zariadenia na uskladňovanie elektriny a agregátor. Úprava zákona súčasne definuje práva a povinnosti týchto nových účastníkov trhu, vrátane podmienok pre ich vstup na trh s elektrinou. Dôležitou zmenou je i ďalšie posilnenie postavenia odberateľa v tomto prípade mesta a mesta na energetickom trhu a podpora rozvoja samovýroby a samospotreby energie. Novela prináša i úpravu v oblasti uskladňovania elektriny, úpravu právneho rámca pre dátové toky spojené s činnosťami nových účastníkov trhu a podporu digitalizácie energetiky. V rámci schváleného energetického balíčka sa ďalej podarilo upraviť doterajšie podmienky pre nasadzovanie inteligentných meracích systémov, upraviť oblasť obstarávania podporných služieb alebo služieb flexibility a zaviesť nové práva a povinnosti prevádzkovateľov distribučných sústav a prevádzkovateľa prenosovej sústavy. Nová legislatíva taktiež zabezpečí zvýšenie transparentnosti na energetickom trhu zavedením verejných konzultácií technických podmienok, prevádzkových poriadkov a plánov rozvoja prevádzkovateľov sústav, ako kľúčových dokumentov pre užívateľov sústav z hľadiska plánovania investícií, podmienok prístupu a pripájania odberateľov a výrobcov elektriny. V rámci zmien dochádza i k rozšíreniu doterajších právomoci Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) a posilňuje sa spolupráca úradu s regulačnými orgánmi ostatných členských štátov.

Zásobovanie elektrickou energiou. VVN vedenia: V k.ú. obce sa nenachádzajú el. vedenia napäťovej úrovne VVN (110kV) VN vedenia : Katastrálnym územím Radvaň nad Laborcom prechádza 22kV vzdušné vedenie č. 252 v smere ES Humenné – Medzilaborce, ktoré obchádza zastavané územie obce zo severovýchodnej strany. Uvedené VN vedenie je vzdušné, uložené na betónových podperách vodičmi AlFe 70 mm². Podzemné vn vedenia v obci nie sú evidované. Z uvedeného vedenia je vzdušnými VN prípojkami napájané celkovo 7 transformačných staníc (TS1-TS7) 22/0,4kV Obec je v súčasnosti zásobovaná cez 4 transformačné stanice TS1-TS4, ktoré sú vedené v majetku VSD a.s. Košice. Okrem uvedených TS sa v k.ú. obce nachádzajú ďalšie tri súkromné TS, ktoré zásobujú el. energiou súkromné prevádzky . Sú to:

- TS-7 ktorá napája prenosové zariadenie (základňovú stanicu) spoločnosti Orange,

- TS-6 – napája prevádzku areálu fy Fiam v lokalite Niže dediny
- TTS-5 napája areál PD v lokalite Mala

Verejné osvetlenie je riešené výbojkovými svietidlami umiestnenými na betónových stožiaroch rozvodu NN siete. V prípade rekonštrukcie vzdušného vedenia na podzemné, resp. v novej zástavbe navrhujeme umiestniť svietidla verejného osvetlenia na samostatných stožiaroch VO.

3.13 Odpadové hospodárstvo

Výrazným problémom v oblasti ochrany životného prostredia je zber a nakladanie s komunálnym odpadom. Jeho triedenie a nakladanie s ním je jednou z hlavných priorít územia okresu. Nedostatky pri nakladaní s odpadmi, ktoré sa výrazne prejavujú vytváraním nelegálnych skládok, predstavujú reálnu hrozbu pre životné prostredie a ďalší rozvoj obcí. V oblasti nakladania a likvidácie odpadu sú žiaduce opatrenia na úrovni obcí, ktoré by kládli väčší dôraz na zvýšenie podielu triedenia komunálneho odpadu, využívanie miestnych kapacít pre triedenie a ekologickejšie spracovanie odpadu, ako je jeho skládovanie. Občania sú slabo motivovaní k triedeniu odpadu, z čoho badať aj ich nezaujem o triedenie. Častým fenoménom je vytváranie „čiernych“ skládok odpadu, ktoré majú nielen estetický, ale aj ekologicky negatívny vplyv. Tieto negatíva pravdepodobne môžu znížiť projekt adresného váženého komunálnych odpadov s využitím smart technológií.

V odpadovom hospodárstve so záväznosťou poradia priorít sa uplatňuje táto hierarchia odpadového hospodárstva:

- a) predchádzanie vzniku odpadu,
- b) príprava na opätovné použitie odpadu,
- c) recyklácia odpadu,
- d) iné zhodnocovanie odpadu, napríklad energetické zhodnocovanie,
- e) zneškodňovanie odpadu.

Obec nakladanie s komunálnym odpadom realizuje:

- v súlade so zákonom č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého je vypracované Všeobecne záväzné nariadenie mesta č. 160/2020 o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi (ďalej „VZN“), v ktorom je určený systém zberu a nakladania s komunálnym odpadom,
- v súlade so všeobecne záväznými nariadeniami o nakladaní s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi.

Nakladanie s odpadom je zber, preprava, zhodnocovanie vrátane triedenia a zneškodňovanie odpadu vrátane dohľadu nad týmito činnosťami a nasledujúcej starostlivosti o miesta zneškodňovania. Zber a preprava komunálneho odpadu je zabezpečovaná technikou jeden až dvakrát týždenne, pričom v prípade objemného komunálneho odpadu obec zabezpečuje zber a prepravu štyrikrát ročne. Náklady na zbernú nádobu na zmesový odpad znáša pôvodný pôvodca odpadu prostredníctvom poplatku, ktorý je zahrnutý do miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady alebo obec ustanoví iný spôsob ich úhrady. Náklady na zabezpečenie zberných nádob na triedený zber zložiek komunálnych odpadov, pri ktorých sa uplatňuje rozšírená zodpovednosť výrobcov, znáša výrobca vyhradeného výrobku, príslušná organizácia zodpovednosti výrobkov alebo tretia osoba. Náklady na zabezpečenie zberných nádob na triedený zber zložiek

komunálnych odpadov, pri ktorých sa neuplatňuje rozšírená zodpovednosť výrobcov, znáša obec a sú zahrnuté do miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

Na zber zmesového odpadu sú určené plastové zberné nádoby čiernej farby o objeme 120 litrov, resp. kovové zberné nádoby sivej farby o objeme 110 litrov, umiestnené najmä v individuálnej bytovej výstavbe (IBV) alebo plastové kontajnery čiernej farby o objeme 1 100 litrov, resp. kovové, umiestnené najmä v komplexnej bytovej výstavbe (KBV). Podnikateľským subjektom je určený typ zbernej nádoby na zmesový odpad podľa objemu v litroch pri ohlásení poplatkovej povinnosti mestu. Počet zberných nádob v IBV je určený na počet osôb v domácnosti, pričom 1 – 6 osôb v domácnosti má nárok na jednu 110 l, resp. 120 l zbernú nádobu. Domácnosť, ktorá má viac ako 6 osôb, môže požiadať o ďalšiu nádobu. Počet nádob sa na požiadanie môže zvýšiť v odôvodnených prípadoch. Náklady na zbernú nádobu na zmesový odpad znáša občan prostredníctvom miestneho poplatku za nakladanie s komunálnymi odpadmi a drobnými stavebnými odpadmi. Zberné nádoby na zmesový odpad zabezpečuje obec. Zber zmesového odpadu zo 110 l, resp. 120 l zberných nádob sa vykonáva 2-krát mesačne v nepárny týždeň, zber zmesového odpadu z 1 100 l kontajnerov sa vykonáva 4-krát mesačne. Harmonogram vývozu odpadu vydáva a aktualizuje zberová spoločnosť. Zber zmesového odpadu uskutočňuje podľa harmonogramu vývozu zberová spoločnosť, ktorá má uzatvorenú zmluvu na vykonávanie tejto činnosti s obcou. K skvalitneniu triedenia komunálnych odpadov a ich zberu a zvozu prispievajú na území mesta aj uzamykateľné kontajnerové stanovištia a ich vybavenie novými zbernými nádobami na triedený odpad umiestnené v bytovej zástavbe. Taktiež obnova a doplnenie príslušného strojového vybavenia. Pre účinnejšie triedenie odpadu by prispelo aj vybudovanie dotriedňovacieho zariadenia.

Priemerný občan EÚ vyprodukuje ročne 1,7 ton odpadov, občan SR patrí k podpriemeru EÚ s ročnou produkciou 1,5 ton. Strategickým cieľom Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 – 2025 je znižovanie množstva komunálnych odpadov zneškodňované ukladaním na skládky. Recyklácia komunálnych odpadov patrí medzi indikátory obehového hospodárstva. Z hľadiska náročnosti plnenia cieľov stanovených rámcovou smernicou o odpade sú recyklačné ciele najväčšou výzvou pre obec Radvaň nad Laborcom. Pod recyklovaný odpad sa počíta odpad, ktorý bol odoslaný na iné zhodnocovanie ako energetické zhodnocovanie alebo spätné zasypanie (tzv. „backfilling“).

Sledovanie vzniku a nakladania s odpadmi sa vykonáva pomocou RISO, ktorý je v prevádzke od roku 1995. Údaje do systému RISO sú zbierané prostredníctvom pracovísk okresných úradov, odborov starostlivosti o životné prostredie, ktoré sú základnými vstupnými miestami údajov pre systém RISO. Rozdelenie odpadov na jednotlivé druhy určuje Vyhláška MŽP SR č. 365/2015 Z. z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov, ktorý vychádza z európskeho katalógu odpadov (ďalej len „Katalóg odpadov“). Údaje o vzniku a nakladaní s komunálnymi odpadmi (odpady skupiny 20 podľa Katalógu odpadov) sú od roku 2005 v zmysle medzirezortnej dohody MŽP SR a Štatistického úradu SR bezodplatne preberané zo zisťovaní Štatistického úradu SR. Tento zber údajov je založený na spracovaní ohlásení subjektov činných v oblasti vzniku a nakladania s odpadmi podľa zákona o odpadoch.

Obec nemá vypracovaný Plán odpadového hospodárstva.

3.14 Zmena klímy

Klimatické zmeny už ovplyvňujú Európu v rôznych formách v závislosti od regiónu. Môžu viesť k strate biodiverzity, lesným požiarom, poklesu výnosov plodín a vyšším teplotám. Môžu tiež ovplyvniť zdravie ľudí. V roku 2021 EÚ stanovila klimatickú neutralitu, teda cieľ nulových čistých emisií do roku 2050, ako právne záväzný v EÚ. Stanovila predbežný cieľ znížiť emisie o 55 % do roku 2030. Tento cieľ nulových čistých emisií je zakotvený v zákone o klíme. Európska zelená dohoda je plánom pre EÚ na dosiahnutie klimatickej neutrality do roku 2050.

Táto Nová vodná politika v oblasti vodného hospodárstva v bode č. 14 naliehavo vyzýva, aby bolo zlepšené vykonávanie rámcovej smernice o vode a iných relevantných právnych predpisov EÚ a podľa potreby bol znížený hydromorfologický tlak v povodiach zabezpečením alebo obnovením priechodnosti riek, čo najrozšírenejším využitím zelenej infraštruktúry – napríklad opatrenia na prírodné zadržiavanie vody a obnovu ekosystémov, a najlepšie dostupné techniky a opatrenia pre zmierňovanie následkov. Takýmito opatreniami sa zníži zraniteľnosť EÚ voči potopám a suchám, podporí biodiverzita a úrodnosť pôdy, ako ajlepší stav vôd.

V bode č. 15. Rada EÚ pre životné prostredie naliehavo vyzýva členské štáty, aby vypracovali plány manažmentu povodňového rizika, ďalej FRMP (Flood risk management plan), ako vyžadujú smernice EÚ o povodniach; zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa tieto zámery (FRMP) zohľadňovali pri vypracovávaní plánov riadenia rizík týkajúcich sa viacerých odvetví a hrozieb, a pripomína členským štátom potrebu koordinovaného a integrovaného prístupu k plánom manažmentu povodia, ďalej RBMP (River Basin Management Plan) a FRMP v súlade s článkom 9 smernice EÚ o povodniach. Týmto spracovaným akčným plánom a z neho vychádzajúcich návrhov investičných zámerov a riešení mesta v plnom rozsahu odporúčania EÚ rozvinie.

EÚ prostredníctvom Európskej zelenej dohody predstavuje plán Európskej komisie na ekologickú transformáciu hospodárstva Európskej únie v záujme udržateľnej budúcnosti. Celý svet vrátane Európy, štátov, krajov a obcí sa bude musieť vysporiadať s čoraz častejšími a náročnejšími výzvami v oblasti životného prostredia a zmeny klímy. Práve Európska zelená dohoda by mala predstavovať nástroj, ako čeliť daným výzvam a premeniť ich na príležitosti, a to je aj výzvou pre obec, aby vo svojej komunite naštartovalo rozvíjanie zelenej politiky.

4. Zhodnotenie implementácie doterajších stratégií

Obec nemala vypracovanú vlastné PHSR

5. Identifikácia vnútorných potenciálov, výziev, limitov a problémov

Medzi kľúčové trendy, ktoré výrazne ovplyvňujú súčasný rozvoja mesta patrí:

- rastúca miera nezamestnanosti,
- zlý stav verejných budov,
- neefektívna verejná správa,
- nedostatočné vybavenie územia technickou infraštruktúrou,
- nedostatok ľudských zdrojov v zariadeniach sociálnych služieb,
- zhoršenie stavu životného prostredia,
- chýbajúce nájomné byty,
- zhoršenie bezpečnosti,

Výzvy a potenciály	Socioekonomické	(objektom je občan) • podpora zavádzania inteligentných riešení pre verejnú správu a samosprávu, • rozvoj sociálnej ekonomiky a eliminácia chudoby, • rozvoj sociálnych služieb a podpora aktívneho starnutia, • podpora ďalšieho prepájania vzdelávania a potrieb regionálneho trhu práce, • budovanie a rozširovanie verejných wifi sietí, modernizácia a budovanie optických sietí • budovanie a rozširovanie kamerových systémov, prvkov pasívnej ochrany majetku a osôb za účelom vyššej bezpečnosti;
	Územno-technické	• rozvoj integrovaného dopravného systému a obchvat mesta, • rozšírenie parkovacích miest, • realizácia parkovacej politiky a súvisiacej infraštruktúry, • uprednostňovať prostriedky verejnej hromadnej, pešiu a cyklistickú dopravu pred osobnou autodopravou • rozšírenie koľajovej dopravy ako nosného dopravného systému, • zabezpečenie plynulosti a odstránenie kolíznych bodov v cestnej doprave • zvyšovanie energetickej efektívnosti verejných budov formou komplexnej obnovy s dôrazom na využitie obnoviteľných zdrojov energie vrátane zelených opatrení (najmä administratívna budova miestneho úradu)
	Prírodno-environmentálne	• zvýšenie energetickej efektívnosti budov,

		• <i>adaptačné a mitigačné opatrenia zamerané na zmenu klímy (revitalizácia verejných parkov, koncepcná výsadba zelene, vodozádržné opatrenia);</i> • <i>zachovanie a obnova biodiverzity a ekosystémov a ich služieb vrámci aj mimo chránených území,</i> • <i>použitie prvkov zelenej infraštruktúry,</i> • <i>zvýšenie povedomia v oblasti ochrany prírody,</i> • <i>zlepšenie adaptácie na zmeny klímy,</i> • <i>rozvoj cirkulárnej ekonomiky,</i>
	Kultúrne	• <i>rozvoj funkcií kultúry a ponuky kultúrnych služieb, a atraktívne obec pre rozvoj cestovného ruchu,</i> • <i>obnova národných kultúrnych pamiatok vrátane ich zatraktívnenia a komplexného využitia pre rôzne cieľové skupiny</i> • <i>zlepšovanie podmienok pre rozvoj kultúrneho a kreatívneho priemyslu, budovanie nových a podpora existujúcich kreatívnych centier</i> • <i>lepšie využitie potenciálu vodných plôch – Laborce (z hľadiska vodného turizmu i z pohľadu využitia nábrežia pre domácich i zahraničných návštevníkov), modernizácia infraštruktúry jazier a kúpaliska;</i> • <i>rozvoj tematických a náučných ciest/chodníkov (budovanie infraštruktúry a zážitkových atrakcií).</i> • <i>budovanie nekomerčnej infraštruktúry v cestovnom ruchu,</i>

	Inštitucionálno-organizačné	• pokračovať v projektoch MOPS, Terénna sociálna služba, Opatrovateľská služba, • získavanie verejnej podpory formou informovanosti občanov a vyzývať ich k aktívnej spolupráci
Problémy a limity	Socioekonomické	• okres zaradený do najmenej rozvinutých okresov • nepriaznivý demografický vývoj – starnutie obyvateľstva, rastúci počet ľudí v dôchodkovom veku; • nedostatok ambulancií lekárov pre deti a dorast/dospelých a vysoký vek všeobecných lekárov a pediatrov; - nedostatok zdravotníckeho personálu (a s ňou spojená aktuálna prepracovanosť personálu), nedostatok lekárov prvého kontaktu a odborných lekárov; • dlhé čakacie lehoty na vyšetrenia v ambulanciách, • nedostatočná osвета o zdravom životnom štýle a obezita u detí a mládeže.
	Územno-technické	• nadmerné zaťaženie cesty – smerujúci cez centrum mesta do Poľska, • nedostatok parkovacích miest, • vysoký počet kolíznych bodov medzi automobilovou dopravou, cyklistami a chodcami • nedostatočná infraštruktúra pre rozvoj elektromobility a iných foriem ekologických typov dopravy na báze bezuhlíkových palív a problematické rozširovanie infraštruktúry
	Prírodno-environmentálne	• znečistenie ovzdušia z dopravy • Ohrozenie územia environmentálnymi záťažami z dôvodu ochrany povrchových a podzemných vôd (bývalý priemyselný areál)

		• zastaraný stav a nedostatočná kapacita verejnej kanalizačnej siete a modernizačný dlh verejnej vodovodnej siete • vysoká produkcia komunálneho odpadu na obyvateľa, • nízka miera triedenia a druhotného zhodnotenia TKO, • vysoká energetická náročnosť budov (najmä vo vlastníctve samosprávy)
	Kultúrne	• prevaha jednodenného a krátkodobého turizmu, • nedostatočná ponuka a relatívne nízka kvalita poskytovateľov turistických atrakcií, zastarané alebo chýbajúce prvky turistickej infraštruktúry, , • modernizačný dlh kultúrnych inštitúcií, nízka atraktivita ďalších kultúrnych objektov, slabá úroveň digitalizácie • zlý stavebno-technický stav viacerých kultúrnych pamiatok, ich nedostatočné využitie pre potreby domácich obyvateľov i návštevníkov mesta/mestskej časti; - chýbajúca infraštruktúra pre rozvoj kreatívneho priemyslu.
	Inštitucionálno-organizačné	• nízka miera záujmu obyvateľov na participatívnych procesoch pri správe vecí verejných,

6. Výstupy SWOT analýzy pre voľbu typu stratégie

Silné stránky

výborný stav ovzdušia,
dostatočné kapacity v materskej a základnej škole,
dostatočná kapacita sociálnych služieb,
blízkosť CHKO Východné Karpaty,
obec má vypracovaný Komunitný plán sociálnych služieb obce Radvaň nad Laborcom na roky 2023-2030,

Slabé stránky

veľký podiel mestských budov s vysokou energetickou náročnosťou,
okres zaradený do najmenej rozvinutých okresov,

*málo pracovných miest, slabá príležitosť zamestnať sa,
 vyššia miera nezamestnanosti v porovnaní s priemerom SR,
 vysoká miera čiernych skládok,
 nedostatočná úroveň cirkulárnej ekonomiky;
 absencia cyklistickej infraštruktúry pre znižovanie podielu osobnej automobilovej dopravy,
 slabo rozvinutý cestovný ruch,
 absencia tematických turistických balíčkov,
 nízka ponuka ubytovacích a stravovacích služieb,
 obmedzené zdroje na rozvoj cestovného ruchu,
 starnutie obyvateľstva v meste,
 absentujúce komunitné služby pre seniorov,
 potreba efektívne reagovať na zvyšujúce sa požiadavky na kvalitu sociálnych služieb,
 absentujúce služby krízovej intervencie,
 nedostatočné kapacity sociálnych služieb na komunitnej úrovni a ich lepšia dostupnosť,
 nevhodné správanie a životný štýl marginalizovaných skupín obyvateľstva,
 nedostatočná integrácia Rómov do života v meste,
 nedostatočný prístup k sociálnej infraštruktúre a zvýšenie hygienických štandardov bývania
 príslušníkov MRK,
 vysoký počet nelegálnych obydľí charakterizovaných extrémne nízkymi hygienickými normami,
 nízka motivácia obyvateľov pre znižovanie a triedenie odpadov,
 slabá ochrana pred povodňami,
 malá motivácia obyvateľov pre znižovanie a triedenie odpadov,
 nedostatočné možnosti pre komunitné vyžitie, športové a kultúrne vyžitie,
 nadmerná produkcia odpadov a ich nízke zhodnocovanie nedostatočná úroveň cirkulárnej
 ekonomiky.*

Príležitosti

*modernizácia mestského úradu,
 obnova mestského mobiliáru a mobiliáru pri detských ihriskách,
 regenerácia medziblokových priestorov sídlisk s prvkami detských ihrísk a športovísk
 zvýšiť atraktivitu a dostupnosť nemotorovej dopravy a nízkoemisnej verejnej dopravy,
 rozšíriť ponuku a zvýšiť kvalitu sociálnych služieb,
 modernizácia poskytovania sociálnych služieb,
 pripraviť projektové zámery a projektovú dokumentáciu výstavby sociálnych bytov a rekonštrukcie
 existujúcich bytových domov,
 výstavba nových sociálnych a nájomných bytov,
 vytvoriť finančný mechanizmus na podporu bývania zraniteľných jednotlivcov a rodín s cieľom
 prevencie straty bývania
 modernizácia kultúrneho domu v centre mesta,
 preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami viazané na vodný tok,
 vytvoriť oddychové zóny pri Laborci,
 zvýšiť podiel zelene a znížiť znečistenie ovzdušia,
 možnosti atraktívne tráviť voľný čas, športy,
 predpoklady pre pešiu turistiku a cykloturistiku,
 zlepšiť dostupnosť regionálnych turisticky zaujímavých destinácií,*

*stúpajúci záujem o ekologické vykurovacie systémy a ekologické stavby budov,
zvyšovanie podielu OZE,
realizácia projektov medzigeneračného spolužitia,
realizácia eventov na jednotlivých sídliskách,
realizácia komunitných podujatí v obciach MFO,
aktivizácia a podpora dobrovoľníctva.*

Ohrozenia

*kybernetické hrozby, útoky na osobné údaje,
negatívny vplyv pandémie COVID-19 na príjmy rozpočtu mesta,
nedostatočné investície zo strany štátu,
chýbajúce vyhlásené výzvy na predpokladané projekty,
výkyvy klímy a ohrozenie živelnými pohromami,*

Návrh strategického prístupu vyplývajúci zo SWOT analýzy

Pre voľbu stratégie možného jedného zo štyroch prístupov: ofenzívnej stratégie, defenzívnej stratégie, stratégie spojenectva a stratégie úniku. Obec bude realizovať stratégiu výstupov vyplývajúcich zo SWOT analýzy voľbou spojenectva. Rozvojové aktivity by sa mali orientovať na eliminovanie negatívnych dopadov vonkajšieho prostredia s využitím silných stránok mesta, príležitostí a rozširovaním ponuky a služieb.

7. Identifikácia disparít a faktorov rozvoja

Disparity a faktory rozvoja sú podrobne rozobrané v analytickej časti. Rozvojový potenciál mesta je ovplyvnený regresívnym demografickým vývojom. Ten vzhľadom na nízku príležitosť zamestnať sa a obmedzenú bytovú výstavbu nenahradí odliv mladých do hlavného mesta prípadne do zahraničia.

V rámci horizontálnej perspektívy rozlišujeme:

1. Sociálne disparity

- obyvateľstvo (vybavenosť domácností, úroveň vzdelania, zdravotný stav, migrácia a i.),
- sociálna vybavenosť (zdravotníctvo, školstvo, kultúra, bývanie a i.),
- sociálna patológia (kriminálna, nehodovosť, sociálna exklúzia a i.).

2. Ekonomické disparity

- ekonomický potenciál (produktivita, výkon, vonkajšie vzťahy a i.),
- ekonomická štruktúra (odvetvová štruktúra, štruktúra podľa subjektov a i.),
- rozvojový potenciál (výskum a vývoj, zahraničný kapitál a investície a i.),
- ľudský potenciál (ekonomicky aktívne obyvateľstvo, zamestnanosť, nezamestnanosť a i.).

3. Územný potenciál

- fyzicko-geografický potenciál (nerastné suroviny, klíma, štruktúra osídlenia a i.),
- životné a prírodné prostredie (ovzdušie, odpady, voda, pôda, biodiverzita, lesy a i.),
- dopravná infraštruktúra (cestná, vodná, železničná a letecká infraštruktúra, dopravná obsluha a i.),

- technická infraštruktúra (zásobovanie vodou, kanalizácia, čistiarne odpadových vôd, zásobovanie energiami, infraštruktúra cestovného ruchu a i.).

Faktory rozvoja regiónov

- faktor primárneho/polohového potenciálu,
- faktor územno-správneho členenia,
- faktor sídelnej hierarchie,
- faktor makropolohovej atraktivity,
- faktor charakteru osídlenia,
- faktor osobitosti demografických štruktúr,
- faktor „veľkej“ dopravnej infraštruktúry,
- faktor historickej marginality,
- faktor (nevýhodnej) ekonomickej špecializácie regiónov,
- faktor depresnosti priľahlých regiónov susedných štátov,
- faktor environmentálnej situácie,
- faktor akčnosti samosprávy.

Pre mestský rozvoj je dôležitý nielen kompetenčný a finančný, ale aj politický a trhový rozmer decentralizácie a dekoncentrácie. Tieto podmieňujú jednak participáciu všetkých aktérov mesta vrátane občanov, nové spôsoby a nástroje participácie, ako aj nové spôsoby a nástroje zabezpečovania mestského rozvoja. Efekt reformy verejnej správy sa prejaví až vtedy, keď samosprávy začnú naplno využívať svoje kompetencie, dokážu pripraviť a realizovať plány svojho rozvoja, na čom je založená aj koncepcia mestského rozvoja.

Významným faktorom, ktorý ovplyvňuje zotrvanie obyvateľov v meste, je aj dostupnosť bývania, ako aj iných služieb (predškolské, školské, zdravotnícke zariadenia a ďalšie služby). Ukončenie podpory systému komplexnej bytovej výstavby realizovanej štátom a následné umožnenie transformácie vlastníctva bytového fondu z vlastníctva miest, obcí a bytových družstiev (ktoré významne dominovali v období socializmu) do vlastníctva užívateľov týchto bytov, cenová deregulácia služieb spojených s bývaním, ako aj samotné ceny bytov a pozemkov, sa stali významnými faktormi ovplyvňujúcimi dostupnosť bývania. Z hľadiska novej výstavby v oblasti verejného nájomného bývania je taktiež možné konštatovať, že obec zaostáva v rozvoji tohto segmentu bývania.

Hospodársky rast je príčinou mnohých environmentálnych problémov, ale súčasne môže predstavovať aj riešenia. Z hľadiska životného prostredia je dôležitým faktorom kúpna sila a počet obyvateľov, pričom tieto faktory určujú spotrebu prírodných zdrojov a tvorbu odpadov a emisií. Európska únia, a teda aj Slovensko, rieši rozpor medzi hospodárskym rastom a spotrebou posunom k takému systému výroby a spotreby, ktorý je založený na princípe obehovej ekonomiky (Circular Economy) a zeleného hospodárstva (Green Economy). Preto bude dôležité, aby obec podporovalo taký rast, ktorý bude dosahovaný za súčasného znižovania množstva spotrebovaných zdrojov a odpadov.

Faktory ovplyvňujúce zdravie obyvateľstva sú predovšetkým znečistenie životného prostredia, ovzdušia, vody, zlé hygienické podmienky, nevhodný životný štýl, zmenené klimatické podmienky. Zdravotná situácia obyvateľov je ovplyvnená dlhodobým neriešením situácie u MRK komunity. Zvlášť je potrebné venovať sa marginalizovaným skupinám obyvateľstva - zvýšenie

hygienických štandardov bývania príslušníkov MRK, zníženie počtu nelegálnych obydí charakterizovaných extrémne nízkymi hygienickými normami.

**PRIORITA 1
INTELIGENTEJŠIE OBEC**

Strategický cieľ 1.1

Podporiť budovanie inteligentnejšej obce

Špecifický cieľ 1.1.1

Modernizovať poskytované služby pre občanov

Špecifický cieľ 1.1.2

Aktualizovať a rozšíriť platformy pre informovanie občanov

Špecifický cieľ 1.1.3

Vytvoriť Centrum zdieľaných služieb

Špecifický cieľ 1.1.4

Zabezpečiť kybernetickú a informačnú bezpečnosť dát

PRIORITA Č. 1		INTELIGENTNÉ OBCE		
Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHSR		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy impulzy	
2023-2030	Hlavný partner	Obec Radvaň nad Laborcom	Koncept inteligentných miest a obcí má potenciál priniesť efektívnejšie rozhodovanie, zlepšenie zapojenia občanov do chodu krajiny, zníženie ekologickej stopy a podporu inovácií. Zmyslom zavádzania tohto konceptu je nielen úspora vo verejných zdrojoch, ale najmä poskytovanie kvalitnejších, rýchlejších a pohodlnejších verejných služieb a celkové zlepšovanie kvality života obyvateľov. Inteligentné regióny zároveň ponúkajú priestor pre vývoj, testovanie a škálovanie technologických a netechnologických inovatívnych riešení s vysokou ekonomickou a spoločenskou pridanou hodnotou. Digitálne služby verejnej správy na centrálnom mieste založené na životných situáciách minimalizujú potrebu administratívnych úkonov občana a podnikateľa, znížia časové a finančné náklady spojené s komunikáciou so štátom a zabezpečia plynulý a konzistentný používateľský zážitok bez potreby poznania kompetencií úradov. Nové procesy a princípy kybernetickej bezpečnosti pritom zabezpečia zvýšenú dôveru v interakcie občanov, podnikov a verejnej správy prostredníctvom elektronických služieb.	
	Spolupracujúci partneri	dotknuté subjekty štátnej a územnej samosprávy		
Väzba na ciele politiky súdržnosti EÚ, na nadradené a sektorálne stratégie				
Programy EÚ	Strategické dokumenty	Cieľ politiky súdržnosti EÚ Komponent Priorita/Oblasť	Názov cieľa Názov investície	Dopad na cieľovú skupinu

Operačný program Slovensko 2021-2027		PO1 Inteligentnejšia Európa	PRIORITA 1P1 VEDA, VÝSKUM A INOVÁCIE ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO1.2 VYUŽÍVANIE PRÍNOSOV DIGITALIZÁCIE PRE OBČANOV, PODNIKY, VÝSKUMNÉ ORGANIZÁCIE A ORGÁNY VEREJNEJ SPRÁVY Opatrenia: 1.2.1. Podpora v oblasti informatizácie a digitálnej transformácie 1.2.2. Podpora budovania inteligentných miest a regiónov Priorita: 5P1. Moderné regióny Špecifický cieľ: RSO5.1. Podpora integrovaného a inkluzívneho sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho rozvoja, kultúry, prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti v mestských oblastiach (EFRR) Opatrenie 5.1.1 Investície do rozvoja administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych samospráv a MNO pôsobiacich v komunite alebo partnerov pôsobiacich v komunite	Cieľové skupiny: obyvatelia návštevníci mesta Dostupnosť, transparentnosť a efektívnosť verejnej správy potrebujeme vnímať v rámci doterajšej aplikačnej praxe a na základe dvadsať ročných skúseností od reformy verejnej správy. Ukazuje sa, a aplikačná prax to potvrdzuje, že Slovensko potrebuje integrovaný model verejnej správy a zmysluplnú decentralizáciu. Na základe toho sa ako mimoriadne efektívne východisko, okrem zavedenia integrovaného modelu verejnej správy a nevyhnutných modernizačných procesov v rámci miestnej územnej
---	--	--	--	--

Plán obnovy a odolnosti SR		Oblasť 5 Efektívna verejná správa a digitalizácia Komponent 16. Boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí, bezpečnosť a ochrana obyvateľstva 17. Digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika)	Reforma 4 / Investícia 4: Zefektívnenie, optimalizácia a posilnenie administratívnych kapacít na rôznych úrovniach verejnej správy Digitalizácia Slovenska si vyžaduje realizáciu viacerých reforiem a investícií: eGovernment: Reforma č. 1: Budovanie eGovernment riešení prioritných životných situácií Reforma č. 2: Centrálny manažment IT zdrojov Investícia č. 1: Lepšie služby pre občanov a podnikateľov Investícia č. 2: Digitálna transformácia poskytovania služieb verejnej správy Konektivita: Reforma č. 3: Reformy v oblasti konektivity (financované z Európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF)) Investícia č. 3: Investície v oblasti konektivity (financované z EŠIF) Digitálna ekonomika: Reforma č. 4: Riadenie procesu digitálnej transformácie ekonomiky a spoločnosti Investícia č. 4: Zapojenie sa do cezhraničných európskych projektov („multi-country projects“) vedúcich k budovaniu digitálnej ekonomiky Investícia č. 5: Podpora projektov zameraných na vývoj a aplikáciu top digitálnych technológií Investícia č. 6: Granty so zjednodušenou administratívou („Fast grants“) – Hackathony	samosprávy a regionálnej samosprávy, ukazuje aj potreba systematickej medziobecnej spolupráce. Práve tento koncept garantuje dostupnosť aj efektívnosť verejnej správy, pričom parametre transparentnosti je možné umocniť v optimálnom nastavení administratívneho riadenia v prostredí samospráv. Je potrebná optimalizácia fungovania verejnej správy na všetkých úrovniach riadenia vrátane národnej, regionálnej a miestnej úrovne, ako aj optimalizácia štátnej správy na miestnej a regionálnej úrovni. Základom optimalizácie fungovania na miestnej úrovni je medziobecná spolupráca, jej systematická podpora, zriadenie tzv. centier zdieľaných služieb a odstupňovanie kompetencií
---------------------------------------	--	---	---	---

			Kybernetická bezpečnosť: Reforma č. 5: Skvalitnenie vzdelávania a zabezpečenie spôsobilosti v oblasti kybernetickej a informačnej bezpečnosti (KIB) (ITVS) Reforma č. 6: Štandardizácia technických a procesných riešení KIB (ITVS) Investícia č. 7: Posilnenie preventívnych opatrení, zvýšenie rýchlosti detekcie a riešenia incidentov (ITVS) Investícia č. 8: Rekonštrukcia a dobudovanie zabezpečených priestorov kritickej infraštruktúry (ITVS) Digitálne zručnosti: Reforma č. 7: Strategický prístup k vzdelávaniu v oblasti rozvoja digitálnych zručností v spolupráci so zástupcami kľúčových zainteresovaných strán („stakeholders“) (financovaná z EŠIF) Investícia č. 9: Zlepšovanie digitálnych zručností seniorov a distribúcia Senior tabletov	medzi miestnymi samosprávami;
--	--	--	---	--------------------------------------

	Vízia a stratégia Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky Slovensko 2030	III.1. Zlepšiť dostupnosť, transparentnosť a efektívnosť verejnej správy	1. Podporovať otvorené vládnutie a mechanizmy participácie občanov, socioekonomických partnerov a ostatných zainteresovaných aktérov na tvorbe, implementácii a kontrole verejných politík na všetkých úrovniach verejnej správy; 2. Posilňovať kapacity inštitúcií verejnej správy a občianskej spoločnosti, brániť a upevňovať demokraciu na Slovensku a podporovať rozvoj občianskej spoločnosti a aktívneho občianstva; 9. Vytvoriť efektívny mechanizmus sprístupnenia otvorených údajov verejného sektora a digitálnych služieb, ktoré budú prístupné pre všetkých občanov a podnikateľov; 10. Efektívne využiť moderné technológie pre zabezpečenie kvality a lepšej dostupnosti verejnej správy a služieb občanom, pre zvýšenie transparentnosti rozhodovania orgánov verejnej správy a ochranu proti kybernetickým hrozbám a dezinformáciám.	
--	---	---	---	--

		III.3. Zabezpečiť dostupnosť a udržateľnosť kvalitnej, modernej a efektívnej infraštruktúry, služieb a bývania pre zdravý a plnohodnotný život komún	V oblasti technickej infraštruktúry Zabezpečiť fyzickú a sociálnu dostupnosť pokročilých digitálnych sietí s veľmi vysokou kapacitou; okrem toho digitálna infraštruktúra je jedným z nástrojov, ktoré môžu výrazne prispieť k rozsahu a kvalite služieb, napríklad v oblasti cestovného ruchu, ale aj samotnej práci na platforme „big data“, ktorá umožňuje optimálne nastavovanie rozhodovacích procesov, kontrol úspešnosti verejných politík a nastavovania prvkov benchmarkingu v rámci komunálneho manažmentu. Mimoriadne dôležitá je podpora eGovernmentu v kombinácii s kybernetickou bezpečnosťou a agendou smart, ktorú je potrebné vnímať ako kombináciu „gazdovského“ rozumu s informačno-komunikačnými technológiami.	
	Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030		1. Zvyšovať transparentnosť umelej inteligencie. 2. Rozpoznať a správne adresovať sociálne riziká vyplývajúce z umelej inteligencie. 3. Prispôbiť vzdelávanie a odbornú prípravu digitálnej doby. 4. Regulovať a zlepšovať spracovanie dát. 5. Prispôbiť ochranu práv a slobôd požiadavkám digitálnej doby	

	<i>Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja PSK na roky 2021-2030</i>			
STRATEGICKÝ CIEĽ	1.1 Podporiť budovanie inteligentnejšej obce			
Špecifický cieľ:	1.1.1 Modernizovať poskytované služby pre občanov			
Indikátory viažuce sa k špecifickému (operatívne) cieľu				
Názov indikátora	Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ
Používatelia nových a vylepšených verejných digitálnych služieb, produktov a procesov	počet	0	500	OP Slovensko 2021-2027 1.2.1. Podpora v oblasti informatizácie a digitálnej transformácie Plán obnovy a odolnosti SR KOM 17 Investícia č. 1: Lepšie služby pre občanov a podnikateľov Investícia č. 2: Digitálna transformácia poskytovania

					služieb verejnej správy Investícia č. 3: Konektivita
Špecifický cieľ:		1.1.2 Rozvoj inteligentného riadenia/správy obcí a regiónov			
Indikátory viažúce sa k špecifickému (operatívne) cieľu					
Názov indikátora		Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ
Verejné inštitúcie podporované pri vývoji digitálnych služieb, produktov a procesov		počet	0	1	OP Slovensko 2021-2027 1.2.1. Podpora v oblasti informatizácie a digitálnej transformácie Plán obnovy a odolnosti SR KOM 17 Investícia č. 1: Lepšie služby pre občanov a podnikateľov Investícia č. 2: Digitálna transformácia poskytovania služieb verejnej správy Investícia č. 3: Konektivita
Špecifický cieľ:		1.1.3 Vytvorenie centra zdieľaných služieb			
Indikátory viažúce sa k špecifickému (operatívne) cieľu					
Názov indikátora		Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ

Centrum zdieľaných služieb		počet	0	1	Plán obnovy a odolnosti SR Investícia 4: Zefektívnenie, optimalizácia a posilnenie administratívnych kapacít na rôznych úrovniach verejnej správy Opatrenie 5.1.1 Investície do rozvoja administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych samospráv a MNO pôsobiach v komunite alebo partnerov pôsobiach v komunite
Špecifický cieľ:	1.1.4 Zabezpečiť kybernetickú a informačnú bezpečnosť dát				
Indikátory viažúce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu					
Názov indikátora		Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ
Mestský úrad		počet	0	1	Stratégia digitálnej transformácie Slovenska 2030

PRIORITA 2 EKOLOGICKEJŠIE OBEC			
Strategický cieľ 2.1	Strategický cieľ 2.2	Strategický cieľ 2.3	Strategický cieľ 2.4
Podporiť prechod na nízkouhlíkové ekologické hospodárstvo	Podporiť opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy a na ochranu pred povodňami	Podporiť aktivity v obehovom hospodárstve s dôrazom na odpadové hospodárstvo	Podporiť udržateľnú multimodálnu mobilitu
Špecifický cieľ 2.1.1	Špecifický cieľ 2.2.1	Špecifický cieľ 2.3.1	Špecifický cieľ 2.4.1
Znížiť energetickú náročnosť budov	Realizovať vodozádržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy	Podporiť dobudovanie systémov triedeného zberu komunálnych odpadov so zameraním na biologicky rozložiteľné komunálne odpady	Podporiť cyklistickú dopravu a opatrenia na zvýšenie bezpečnosti cestujúcich
Špecifický cieľ 2.1.2	Špecifický cieľ 2.2.2	Špecifický cieľ 2.3.2	Špecifický cieľ 2.4.2
Podporiť využívanie OZE v systémoch zásobovania energiou	Zrealizovať protipovodňové opatrenia viazané na vodný tok	Podporiť prípravu odpadov na opätovné použitie, recyklácie odpadov, mechanicko-biologickej úpravy zmesového komunálneho odpadu, anaeróbného splyňovania biologicky rozložiteľných odpadov a opätovného spracovania odpadov na materiály, ktoré sa majú použiť ako palivo	Podporiť elektromobilitu
	Špecifický cieľ 2.2.3		
	Podporiť budovanie zelenej a modrej infraštruktúry		

PRIORITA Č. 2		EKOLOGICKEJŠIE OBEČ		
Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHSR		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy impulzy	
2023-2030	Hlavný partner	Obec Radvaň nad Laborcom	Zmena klímy je priamym faktorom, ktorý čoraz viac prehlbuje vplyv na prírodu. Zmeny klímy prispeli k rozsiahlym vplyvom v rámci biodiverzity, a to vplyv na rozmiestnenie druhov, fenológiu, zvýšenie počtu ohrozených druhov a ekosystémové funkcie. Územie sa bude musieť vysporiadať s dôsledkami zmeny klímy v podobe extrémnych výkyvov počasia, konkrétne období sucha a prudkých prírvalových dažďov a povodní. Pre zmiernenie týchto negatívnych dopadov bude nutné zvýšiť vodozadržnú schopnosť územia. Rozširovaním nepriepustných povrchov sa v prvom rade zhoršujú dôsledky záplav, v prípade ak kanalizácia nestíha odvádzať vodu. V druhom rade takáto výstavba negatívne vplýva na kvantitatívne stavy podzemnej vody, pretože zrážková voda nemá možnosť pomaly vsiaknuť do zeme. Na Slovensku je tretia najnižšia rovnomernosť rozloženia zelene v EÚ. Zeleň má podľa WHO pozitívny vplyv na zdravie a pomáha mestám a obciam lepšie sa prispôbiť nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy. V slovenských mestách a obciach sa nachádzajú veľké koncentrované zelené plochy, ale aj oblasti s nízkym výskytom zelene. Podpora opatrení v tejto investičnej aktivite je plánovaná cez EŠIF pre obdobie 2021-2027.	
	Spolupracujúci partneri	správcovia vodných tokov; nájomcovia/vypožičiatelia drobných vodných tokov alebo ich úsekov; subjekty verejnej správy a ostatné subjekty súkromného sektora; vlastníci a správcovia vodných stavieb. MŽP SR alebo ním zriadené rozpočtové alebo príspevkové organizácie; subjekty ústrednej správy; subjekty územnej samosprávy; subjekty súkromného sektora.		
Väzba na ciele politiky súdržnosti EÚ, na nadradené a sektorálne stratégie				
Programy EÚ	Strategické dokumenty	Cieľ politiky súdržnosti EÚ Komponent Priorita/Oblasť	Názov cieľa Názov investície	Dopad na cieľovú skupinu

Operačný program Slovensko 2021-2027		PO2 EKOLOGICKEJŠIA EURÓPA PRIORITA 2P2 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	Špecifický cieľ RSO2.4 Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevenciu rizika katastrof, ako aj odolnosti, a to s prihliadnutím na ekosystémové prístupy Špecifický cieľ RSO2.5 Podpora prístupu k vode a udržateľného vodného hospodárstva Špecifický cieľ RSO2.6 Podpora prechodu na obehové hospodárstvo, ktoré efektívne vyžíva zdroje Špecifický cieľ RSO2.7 Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach a zníženia všetkých foriem znečistenia	Cieľové skupiny: obyvatelia územia návštevníci Dopad podporených projekto v v oblasti životného prostredia prispievajú k zlepšovaniu stavu alebo zachovaniu priaznivého stavu životného prostredia. Zelené opatrenie zvyšujú odolnosť ekosystémov a krajiny voči dôsledkom zmeny klímy, ako sú zvyšujúce sa teploty, prízvalové dažde a povodne, obdobia intenzívneho sucha a nedostatku vody, vodná a veterná erózia, či strata biodiverzity z dôvodu miznúcich ekosystémov. Opatrenie zmierni tieto negatívne vplyvy zmeny klímy a transformujú ekonomiku smerom od intenzívneho využívania prírodných zdrojov k udržateľnejším alternatívam. Rovnako dôležité sú adaptačné opatrenia v intravilánoch obcí. Zadržiavanie dažďovej vody v sýdlach
		PO2 Ekologickejšia Európa	2 Priorita 2P2 Životné prostredie Špecifický cieľ RSO2.7 Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženia všetkých foriem znečistenia 2 Priorita 2P3 Udržateľná mestská mobilita Špecifický cieľ RSO2.8 Podpora udržateľnej multimodálnej mestskej mobility ako súčasť prechodu na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka Opatrenia: 2.8.1. Rozvoj verejnej dopravy 2.8.2. Podpora cyklo dopravy	
Plán obnovy a odolnosti SR		Oblasť 1 Zelená ekonomika Komponent 3.Udržateľná doprava	Investícia 1: Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy Investícia 2: Podpora ekologickej osobnej dopravy Investícia 4: Podpora budovania infraštruktúry pre alternatívne pohony	

		<i>Komponenty:</i> <i>1. Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra</i> <i>2. Obnova budov</i> <i>5. Adaptácia na zmenu klímy</i>	<i>Reforma právneho rámca v oblasti energetickej efektívnosti</i> <i>Reforma právneho rámca v oblasti elektroenergetiky</i> <i>Reforma právneho rámca v oblasti podpory OZE</i> <i>Investície do výstavby nových zdrojov elektriny z OZE</i> <i>Investície do modernizácie existujúcich zdrojov elektriny z OZE („repowering“)</i> <i>Investície do zvyšovania flexibility elektroenergetických sústav pre vyššiu integráciu OZE</i> <i>Reforma krajinného plánovania</i> <i>Reforma ochrany prírody a hospodárenia s vodou v krajine</i> <i>Investícia: 1 Adaptácia regiónov na klimatickú zmenu s dôrazom na zadržiavanie vody, ochranu prírody a rozvoj biodiverzity</i>	<i>pozitívne ovplyvňuje miestnu mikroklimu, podporuje malý vodný cyklus a pomáha aj v boji proti suchu. Zvyšovaním vodozadržnej schopnosti obcí a aplikáciou prvkov zeleno-modrej infraštruktúry sa zvýši odolnosť voči extrémnym výkyvom počasia v dôsledku zmeny klímy. V zastavanom území sa bude eliminovať negatívny dopad nepriepustných povrchov, zvýši sa podiel polopriepustných a priepustných povrchov, čo zvýši adaptačnú schopnosť sídiel.</i>
	<i>Vízia a stratégia Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky</i> Slovensko 2030	<i>1.2 Zlepšiť dostupnosť a kvalitu výchovy a vzdelania populácie a harmonizovať ich s očakávaným dopytom trhu práce</i>	<i>5. Podporiť výchovu a vzdelávanie k ľudským právam, k trvalej udržateľnosti a dopadom zmeny klímy, environmentálnej výchove a k aktívnemu občianstvu vo formálnom, neformálnom a celoživotnom vzdelávaní. Aktívne občianstvo rozvíjať aj prostredníctvom podpory dobrovoľníctva;</i>	

		<i>I. 5 Zabezpečiť efektívny a udržateľný manažment prírodných zdrojov</i>	<i>1. Zabezpečiť ochranu, obnovu a zvelaďovanie prírodných zdrojov vrátane zabezpečenia stability a zdravia ekosystémov a ich služieb a premietnutie adaptačných a mitigačných opatrení na nepriaznivé dôsledky zmeny klímy do všetkých rezortných strategických dokumentov a dokumentov rozvoja obcí a regiónov ako nadradený verejný záujem (napr. v plánovaní dopravy, v energetike, územnom plánovaní, vodnom hospodárstve, pôdohospodárstve, lesníctve, udržateľnom cestovnom ruchu, v celkovej starostlivosti o krajinu a iné);</i> <i>11. Vytvoriť a implementovať ucelený plán integrovaného riadenia povodí, vrátane posilnenia vodozádržnej schopnosti krajiny, ktorého predmetom bude aj prevencia povodní, sucha a nedostatku vody v súlade s adaptačnými opatreniami na zmiernenie negatívnych dôsledkov zmeny klímy;</i> <i>16. Uprednostňovať a podporovať prírode blízke adaptačné opatrenia, zásady hospodárenia v lesoch a pod., ktoré reflektujú regionálne špecifiká a v dostatočnej miere reagujú na zmenu klímy a problematiku ochrany biodiverzity s dôrazom na prísnu ochranu klimaxových lesov a pralesov;</i>	
--	--	---	--	--

		<i>Integrovaný rozvojový program II. Udržateľné využívanie zdrojov</i> <i>Cieľ: Premena hospodárstva SR na udržateľné, ktorého konkurenčná schopnosť sa zakladá na inovatívnom a efektívnom zhodnocovaní zdrojov a ktoré generuje dobré mzdy a prosperitu.</i>	<i>II.2 Dobudovať infraštruktúru inovačne založenej zelenej ekonomiky.</i>	
		<i>Integrovaný rozvojový program III. – Rozvoj komunít</i> <i>Cieľ: Rozvoj komunít a zvýšenie kvality života pre všetky sociálne skupiny prostredníctvom priblíženia správy vecí verejných občanom a sociálnej inklúzie a dostupných, kvalitných a efektívnych služieb.</i>	<i>III.3. Zabezpečiť dostupnosť a udržateľnosť kvalitnej, modernej a efektívnej infraštruktúry, služieb a bývania pre zdravý a plnohodnotný život komunít.</i>	
		<i>2. Mestské regióny a aglomerácie využívajúce svoj rastový potenciál</i>	<i>Špecifická priorita 1: Zabezpečenie udržateľnosti rozvoja územia a harmonizácia dynamiky rozvoja jednotlivých funkčných systémov miest ako motora rozvoja regiónov a zabezpečenie ich udržateľnosti, a to najmä s dôrazom na:</i> <i>Efektívne riešenie problematiky životného prostredia spojené s koncentráciou veľkého množstva obyvateľov a adaptácia aglomerácie na zmenu klímy;</i>	

	<i>Zelenšie Slovensko – Stratégia environmentálnej politiky Slovenskej republiky do roku 2030 (Envirostratégia 2030)</i>	<i>Strategické ciele: SC1 Zastaviť stratu biodiverzity. SC2 Zreformovať štátne inštitúcie ochrany prírody. SC3 Vytvoriť a uplatňovať integrovaný koncept ochrany krajiny. SC4 Predchádzať a zmierňovať dopady zmeny klímy pomocou ochrany ekosystémov a ich služieb. SC5 Zvýšiť využitie zelených opatrení v ochrane pred následkami povodní. SC6 Zadržať vodu v krajine.</i>	<i>Oblasť Zelené hospodárstvo 13.3 Zlepšiť environmentálne povedomie prostredníctvom kultúrneho a prírodného dedičstva a cestovného ruchu"</i>	
--	---	--	---	--

	<i>Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy</i>	<i>Hlavným cieľom aktualizovanej Stratégie adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy je zlepšiť pripravenosť Slovenska čeliť nepriaznivým dôsledkom zmeny klímy, priniesť čo najširšiu informáciu o súčasných adaptačných procesoch na Slovensku a na základe ich analýzy ustanoviť inštitucionálny rámec a koordinačný mechanizmus na zabezpečenie účinnej implementácie adaptačných opatrení na všetkých úrovniach a vo všetkých oblastiach, ako aj zvýšiť celkovú informovanosť o tejto problematike</i>	<i>2. Efektívna implementácia adaptačných opatrení a monitoring účinnosti týchto opatrení v praxi.</i> <i>3. Posilnenie premietnutia cieľov a odporúčaní národnej adaptačnej stratégie v rámci viacúrovňovej správy vecí verejných a podpory podnikania.</i>	
--	---	--	--	--

	<i>Program odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 – 2025</i>	<i>Hlavným cieľom odpadového hospodárstva SR do roku 2025 je odklonenie odpadov od ich zneškodňovania skládkovaním najmä pre komunálne odpady.</i>	<i>4.2.1 Zvýšiť mieru triedeného zberu komunálneho odpadu do roku 2025 na 60 % a miery prípravy na opätovné použitie a recyklácie komunálneho odpadu na 55 %</i> <i>4.3.1 Znížiť podiel biologicky rozložiteľného komunálneho odpadu v ZKO na 25 % do roku 2025.</i> <i>4.4.1 Dosiahnuť do 31. decembra 2025 mieru recyklácie odpadov z obalov najmenej vo výške 65 % z celkovej hmotnosti obalov uvedených na trh</i> <i>4.5.1 Vytvorenie funkčného systému pre textil v zákone o odpadoch s účinnosťou od 1.1.2025. Zvýšenie recyklácie a opätovného použitia použitého textilu.</i> <i>4.6.1 Príprava podkladov pre vytvorenie funkčného systému nakladania s odpadom z bioplastov.</i> <i>4.7.1 Zvýšiť prípravu na opätovné použitie a recykláciu stavebných odpadov vrátane spätného zasypávania na 70 %.</i> <i>4.8.1 Dosiahnuť do 31. decembra 2025 mieru recyklácie odpadových pneumatík najmenej vo výške 75 % a mieru energetického hodnotenia odpadových pneumatík v maximálnej výške 24 % z celkovej hmotnosti pneumatík uvedených na trh. Možnosť iného nakladania s odpadovými pneumatikami bola stanovená na maximálne 1 %.</i> <i>4.12.1 Zvýšiť recykláciu a energetické zhodnocovanie odpadových olejov.</i> <i>4.13.1 Zvýšiť množstvo zhodnotených nebezpečných odpadov vyprodukovaných v SR</i> <i>4.14.1 Zvýšiť množstvo dekontaminovaných alebo zneškodnených zariadení obsahujúcich PCB v objeme väčšom ako 5 dm³.</i>	
--	--	---	---	--

	<i>Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja PSK na roky 2021-2030</i>	<i>Priorita 3 Rozvinutá infraštruktúra a energetika v priaznivom životnom prostredí</i>	<i>Strategický cieľ 3.1</i> <i>Vytvoriť udržateľný model rozvoja dopravnej infraštruktúry a udržateľnej energetiky na území kraja</i> <i>Špecifický cieľ 3.1.2 Zvýšiť energetickú hospodárnosť a efektívne využívanie prírodných zdrojov na území kraja</i> <i>Strategický cieľ 3.2</i> <i>Zlepšiť stav životného prostredia a adaptovať územie kraja na zmenu klímy</i> <i>Špecifický cieľ 3.2.1 Zvýšiť adaptabilitu územia kraja na zmeny klímy</i> <i>Špecifický cieľ 3.2.2 Zvýšiť úroveň vytriedenia odpadov a transformovať odpadové hospodárstvo na obehové hospodárstvo</i> <i>Špecifický cieľ 3.2.3 Znížiť znečistenie životného prostredia a jeho zložiek</i>		
STRATEGICKÝ CIEĽ	2.1 Podporiť prechod na nízkouhlikové ekologické hospodárstvo				
Špecifický cieľ:	2.1.1 Znížiť energetickú náročnosť budov				
Indikátory viažuce sa k špecifickému (operatívne) cieľu					
Názov indikátora	Typ indikátora		Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ
Verejné budovy	počet		0	3	OP Slovensko 2021-2027 2.1.2. Znižovanie energetickej náročnosti budov
Špecifický cieľ:	2.1.2 Podporiť využívanie OZE v systémoch zásobovania energiou				
Indikátory viažuce sa k špecifickému (operatívne) cieľu					

Názov indikátora	Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ
Verejné budovy	počet	0	3	OP Slovensko 2021-2027 2.2.2. Podpora využívania OZE v systémoch zásobovania energiou
STRATEGICKÝ CIEĽ	2.2 Podporiť opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy a na ochranu pred povodňami			
Špecifický cieľ:	2.2.1 Realizovať vodozadržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy			
Indikátory viažuce sa k špecifickému (operatívne) cieľu				
Názov indikátora	Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ
Počet zrealizovaných vodozadržných opatrení na adaptáciu na zmenu klímy (vytváranie bioretenčných systémov na zadržiavanie zrážkovej vody, ako sú dažďové záhrady, zberné jazierka a pod. alebo prvkov technického charakteru, systémy na zadržiavanie zrážkovej a/alebo vsakovanie vody – podzemné nádrže a pod., ako aj ich kombinácie)	počet	0	1	OP Slovensko 2021-2027 Opatrenie 2.4.4. Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami viazané na vodný tok
Špecifický cieľ:	2.2.2 Zrealizovať protipovodňové opatrenia viazané na vodný tok			
Indikátory viažuce sa k špecifickému (operatívne) cieľu				
Názov indikátora	Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ
Počet úsekov vodných tokov s významným povodňovým rizikom, v ktorých bolo znížené povodňové riziko	počet	0	1	OP Slovensko 2021-2027 Opatrenie 2.4.4. Preventívne opatrenia na

Populácia, ktorá využíva ochranné opatrenia proti povodňam		počet	0	6 000	ochranu pred povodňami viazané na vodný tok
Špecifický cieľ:	2.2.3 Podporiť budovanie zelenej a modrej infraštruktúry				
Indikátory viažúce sa k špecifickému (operatívne cieľu)					
Názov indikátora		Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ
Prvky zelenej infraštruktúry (vybudovaná alebo vylepšená infraštruktúra na adaptáciu na zmenu klímy ako napr. vytváranie a obnova prírodných vodných nádrží, inundačných území, vytváranie podmienok pre meandrovanie a bezpečné vybrežovanie (riadené záplavy) vybraných vodných tokov, vytváranie remízok.)		počet	0	2	OP Slovensko 2021-2027 Opatrenie 2.4.1. Vodozádržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy v sídlach a krajine a /alebo ochranu pred povodňami 2.7.3.A. Podpora biologickej a krajinej diverzity a kvality ekosystémových služieb prostredníctvom udržiavania a budovania zelenej a modrej infraštruktúry a prevencie a manažmentu invázií druhov
Prvky modrej infraštruktúry (využívanie vodných prvkov - napr. umelo vytvorené vodné prvky – fontány, pitné fontánky a rosiče vzduchu)		počet	0	2	
STRATEGICKÝ CIEĽ	2.3 Podporiť aktivity v obehovom hospodárstve s dôrazom na odpadové hospodárstvo				
Špecifický cieľ:	2.3.1 Podporiť dobudovanie systémov triedeného zberu komunálnych odpadov so zameraním na biologicky rozložiteľné komunálne odpady				
Indikátory viažúce sa k špecifickému (operatívne cieľu)					

Názov indikátora		Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ
Zrevitalizované kompostovisko		počet	0	1	OP Slovensko 2021-2027 2.6.2. Podpora zberu a dobudovania, intenzifikácie a rozšírenia systémov triedeného zberu komunálnych odpadov
Špecifický cieľ:	2.3.2 Podporiť prípravu odpadov na opätovné použitie, recyklácie odpadov, mechanicko-biologickej úpravy zmesového komunálneho odpadu, anaeróbného splyňovania biologicky rozložiteľných odpadov a opätovného spracovania odpadov na materiály, ktoré sa majú použiť ako palivo				
Indikátory viažuce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu					
Názov indikátora		Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ
Vybieraný triedený odpad		tony	0	10	OP Slovensko 2021-2027 2.6.3. Podpora prípravy odpadov na opätovné použitie, recyklácie odpadov vrátane anaeróbného a aeróbného spracovania biologicky rozložiteľných odpadov
STRATEGICKÝ CIEĽ	2.4 Podporiť udržateľnú multimodálnu mestskú mobilitu				
Špecifický cieľ:	2.4.1 Podporiť cyklistickú dopravu a opatrenia na zvýšenie bezpečnosti cestujúcich				
Indikátory viažuce sa k špecifickému (operatívne) cieľu					
Názov indikátora		Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ

Cyklochodník		m	0	3 000	25
Špecifický cieľ:	2.4.2 Podporiť elektromobilitu v meste				
Indikátory viažuce sa k špecifickému (operatívne) cieľu					
Názov indikátora	Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ	
Nabíjacie body pre elektromobily	počet	0	4	Plán obnovy a odolnosti SR KOMPONENT 3: Udržateľná doprava Investícia 1: Rozvoj infraštruktúry nízkouhlíkovej dopravy Investícia 4: Podpora budovania infraštruktúry pre alternatívne pohony	

PRIORITA 3 PREPOJENEJŠIE OBEC
Strategický cieľ 3.1
<i>Rozvíjať a posilňovať udržateľnú, inteligentnú a intermodálnu regionálnu a miestnu mobilitu odolnú proti zmene klímy vrátane zlepšeného prístupu k sieti TEN-T a cezhraničnej mobility</i>
Špecifický cieľ 3.1.1
<i>Zrekonštruovať miestne komunikácie</i>

PRIORITA Č. 3	PREPOJENEJŠIE OBEC		
Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHSR		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy impulzy
2023-2030	Hlavný partner	Obec Radvaň nad Laborcom	Regióny na západe Slovenska sa vďaka rozvinutejšej dopravnej infraštruktúre dokázali zapojiť do medzinárodnej deľby práce, pritiahli vysoký objem zahraničných investícií a vytvorili prosperujúce regionálne ekonomiky s nízkou nezamestnanosťou. To ale nie je prípad regiónov vo východnej časti krajiny, kde nedostatočná dopravná infraštruktúra sťažuje napojenie do globálnych dodávateľsko-odberateľských sietí, čo negatívne ovplyvňuje ekonomiku, kvalitu života, ale aj životné prostredie. Zlepšenie regionálnej dopravnej obslužnosti je nevyhnutnou podmienkou rozvoja regiónov, preto bude podporené investíciami do rekonštrukcie, modernizácie a výstavby regionálnych ciest (cesty II. a III. triedy). Opatrenia do regionálnych ciest budú realizované v súlade s Plánmi udržateľnej mobility regiónov a s cieľmi a prioritami identifikovanými v územných stratégiách (Integrované územné investície). Cieľom bude zvýšenie kvality mobility, dopravnej obslužnosti a zvýšenie bezpečnosti dopravy.
	Spolupracujúci partneri	dotknuté subjekty štátnej a územnej samosprávy	
Väzba na ciele politiky súdržnosti EÚ, na nadradené a sektorálne stratégie			

Programy EÚ	Strategické dokumenty	Cieľ politiky súdržnosti EÚ Komponent Priorita/Oblasť	Názov cieľa Názov investície	Dopad na cieľovú skupinu
Operačný program Slovensko 2021-2027	Vízia a stratégia Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky Slovensko 2030	PO3 Prepojenejšia Európa	ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO3.2 ROZVOJ A POSILŇOVANIE UDRŽATEĽNEJ, INTELIGENTNEJ A INTERMODÁLNEJ VNÚTROŠTÁTNEJ, REGIONÁLNEJ A MIESTNEJ MOBILITY ODOLNEJ PROTI ZMENE KLÍMY VRÁTANE ZLEPŠENÉHO PRÍSTUPU K TEN-T A CEZHRANIČNEJ MOBILITY 3.2.2. Odstránenie kľúčových úzkych miest na cestnej infraštruktúre a zlepšenie regionálnej mobility prostredníctvom modernizácie a výstavby ciest II. a III. triedy 3.2.3. Miestne komunikácie	Cieľová skupina: obyvatelia a návštevníci mesta Miestne komunikácie sú významným prvkom regionálnej obslužnosti ako prieťahov ciest vyššieho významu obcami, ale často aj ako jedinej infraštruktúrnej ponuky dopravnej obslužnosti územia.
				Podpora bude prioritne smerovaná na ich rekonštrukciu a modernizáciu so zameraním na kvalitu komunikácie, jej mostných objektov a súčasť, ako aj na bezpečnosť pešej a cyklistickej dopravy. Podpora bude smerovaná aj do obcí s prítomnosťou

	<i>Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja PSK na roky 2021-2030</i>	<i>Priorita 3 Rozvinutá infraštruktúra a energetika v priaznivom životnom prostredí</i>	<i>Strategický cieľ 3.1</i> <i>Vytvoriť udržateľný model rozvoja dopravnej infraštruktúry a udržateľnej energetiky na území kraja</i> <i>Špecifický cieľ 3.1.1 Vytvoriť systém udržateľnej a ekologickej mobility prostredníctvom výstavby a modernizácie dopravnej infraštruktúry a optimalizácie dopravnej obslužnosti v kraji v nadväznosti na budovanie IDS</i>	MRK v súlade s princípmi komplexného prístupu.
STRATEGICKÝ CIEĽ	2.1 Podporiť prechod na nízkouhlíkové ekologické hospodárstvo			
Špecifický cieľ:	4.2.2 Modernizovať cesty II. a III. triedy, miestne komunikácie a mosty			
Indikátory viažúce sa ku špecifickému (operatívne) cieľu				
Názov indikátora	Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ
Miestne komunikácie	m	0	10 000	OP Slovensko 2021-2027 Opatrenie 3.2.3. Miestne komunikácie
Chodníky	m	0	3 000	
Križovatky	počet	0	1	
Vytvorené parkovacie miesta	počet	0	30	

**PRIORITA 4
SOCIÁLNEJŠIA A INKLUZÍVNEJŠIA OBEC**

Strategický cieľ 4.1	Strategický cieľ 4.2
<i>Skvalitniť inkluzívne vzdelávanie</i>	<i>Skvalitniť sociálne a zdravotné služby</i>
<i>Špecifický cieľ 4.1.1</i>	<i>Špecifický cieľ 4.2.1</i>
<i>Rozšíriť a skvalitniť infraštruktúru formálneho a neformálneho vzdelávania</i>	<i>Rozšíriť a skvalitniť sociálnu a zdravotnú infraštruktúru</i>
<i>Špecifický cieľ 4.1.2</i>	<i>Špecifický cieľ 4.2.2</i>
<i>Skvalitniť materiálno-technické vybavenie vo vzdelávacích inštitúciách</i>	<i>Skvalitniť materiálno-technické vybavenie v sociálnych a zdravotných inštitúciách</i>
	<i>Špecifický cieľ 4.2.3</i>
	<i>Rozšíriť kapacity sociálneho a dostupného bývania</i>

PRIORITA Č. 4	SOCIÁLNEJŠIE A INKLUZÍVNEJŠIE OBEC		
Doba realizácie	Partneri pre implementáciu PHSR		Väzba na výzvy, potenciály, limity, problémy impulzy
2023-2030	Hlavný partner	Obec Radvaň nad Laborcom	Investíciami sa podporí prístupný trh práce, kvalitné a inkluzívne vzdelávanie, získanie zručností pre lepšiu adaptabilitu a inklúziu na základe potrieb trhu práce, aktívne začlenenie a podporu dostupných sociálnych služieb pre znevýhodnené a najodkázanejšie skupiny obyvateľstva, vrátane marginalizovaných rómskych komunít, rodinné poradne, ako aj podporu sociálnych inovácií a potravinovú a materiálnu pomoc pre najodkázanejšie osoby Prechod osoby s potrebou dlhodobej starostlivosti medzi zdravotnými a sociálnymi službami nie je koordinovaný. Prispieva to k zhoršeniu zdravotného stavu pacienta a najmä u seniorov aj k zbytočným rehospitalizáciám. Zdravotná starostlivosť v zariadeniach sociálnych služieb nie je adekvátne zabezpečená po legislatívnej, personálnej, ani finančnej stránke. Rovnako nie je dostatočne poskytovaná ani sociálna starostlivosť v zdravotníckych zariadeniach ústavnej starostlivosti. Integrácii oboch systémov zabraňuje aj vertikálna roztrieštenosť kompetencií. Tie sú rozdelené medzi ministerstvami, obcami, vyššími územnými celkami (VÚC), Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny a inými orgánmi verejnej správy. V programovom období 2021 – 2027 je výzvou podpora zavedenia koncepčného integrovaného a funkčného systému dlhodobej zdravotno-sociálnej starostlivosti, ako aj zatraktívnenie zamestnania sociálnych a zdravotných pracovníkov. Obec má vypracovaný Komunitné plány sociálnych služieb (KPSS), ktoré na dostatočnej úrovni riešia problémy v sociálnej a zdravotnej oblasti prostredníctvom zadaných cieľov a opatrení, ktoré sa priebežne naplňujú. Cieľom priority je preto riešenie dostupnosti iba integrovanej zdravotno-sociálnej starostlivosti o osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorú nerieši KPSS, ale v budúcom období budú riešené v rámci pripravovaných reforiem a investícií z Plánu obnovy a odolnosti SR.
	Spolupracujúci partneri	Ministerstvo školstva SR, UPSVaR, Ministerstvo zdravotníctva SR, zriaďovatelia, samosprávy, poskytovatelia zdravotných a sociálnych služieb, zdravotné poisťovne, poskytovatelia všeobecnej ambulantnej starostlivosti	

Väzba na ciele politiky súdržnosti EÚ, na nadradené a sektorálne stratégie				
Programy EÚ	Strategické dokumenty	Cieľ politiky súdržnosti EÚ Komponent Priorita/Oblasť	Názov cieľa, reformy, investície	Dopad na cieľovú skupinu
Operačný program Slovensko 2021-2027		PO4 Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa	ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO4.2 Zlepšenie rovného prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania rozvíjaním dostupnej infraštruktúry vrátane posilňovania odolnosti pre dištančné a online vzdelávanie a odbornú prípravu (EFRR) - menej rozvinuté Špecifický cieľ: RSO4.3. Podpora sociálno-ekonomického začlenenia marginalizovaných komunít, domácností s nízkym príjmom a znevýhodnených skupín vrátane osôb s osobitnými potrebami prostredníctvom integrovaných akcií vrátane bývania a sociálnych služieb (EFRR) ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO4.5 Zabezpečenie rovného prístupu zdravotnej starostlivosti a zvýšenia odolnosti systémov zdravotnej starostlivosti vrátane primárnej starostlivosti a podpory prechodu z inštitucionálnej starostlivosti na rodinnú a komunitnú starostlivosť	Cieľová skupina: žiaci ZŠ, MŠ, MRK obyvatelia klienti zariadení sociálnych služieb klienti komunitných centier pacienti Pozitívny dopad: skvalitnenie vzdelávacích a sociálnych služieb a integrácia sociálnych a zdravotných služieb. Za intenzívnej spolupráce rezortov zdravotníctva a úradu práce, sociálnych vecí a rodiny bude navrhnutá a prijatá legislatíva, ktorá osobám so zdravotným postihnutím a seniorom, ktorí sú klientmi sociálnych služieb,

Plán obnovy a odolnosti SR		Komponent 11: Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť	1.7.1 Reformy Reforma 1: Optimalizácia siete nemocníc Reforma 2: Reforma prípravy investičných projektov v zdravotníctve Reforma 3: Centralizácia riadenia najväčších nemocníc Reforma 4: Optimalizácia siete akútnej zdravotnej starostlivosti Reforma 5: Nová definícia neodkladnej zdravotnej starostlivosti Reforma 6: Reforma poskytovania všeobecnej starostlivosti o dospelých, deti a dorast 1.7.2 Investície: Investícia 1: Projektová príprava a projektové riadenie investícií Investícia 2: Nová sieť nemocníc – výstavba, rekonštrukcie a vybavenie Investícia 3: Digitalizácia v zdravotníctve Investícia 4: Výstavba a obnova staníc záchranej zdravotnej služby (ZZS) Investícia 5: Obnova vozového parku ZZS Investícia 6: Podpora otvárania nových ambulancií primárnej starostlivosti v nedostatkových oblastiach	zabezpečí poskytovanie ošetrovateľskej zdravotnej starostlivosti hradenej zo zdravotného poistenia v rovnakom rozsahu, kvalite a štandarde, ako ostatnej populácií, a to v zariadení sociálnych služieb (právo na zdravie, čl. 25 dohovoru) alebo domácom prostredí. Upravia sa podmienky pre uzavretie zmlúv so zdravotnými poisťovňami pre výkon ošetrovateľskej starostlivosti v zariadeniach sociálnych služieb. Nová úprava uľahčí zariadeniam sociálnej starostlivosti širšie využitie zodpovednej osoby za poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti, upravia sa kvalifikačné predpoklady ostatného zdravotníckeho personálu, ktorý sa podieľa na ošetrovateľskej starostlivosti, nutnosť
---------------------------------------	--	---	--	---

		KOMPONENT 13: Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť	<i>Reformy:</i> 1. Reforma integrácie a financovania dlhodobej sociálnej a zdravotnej starostlivosti 2. Reforma posudkovej činnosti 3. Reforma dohľadu nad sociálnou starostlivosťou a zabezpečenie infraštruktúry pre jej implementáciu <i>Investície:</i> 1. Rozšírenie kapacít komunitnej sociálnej starostlivosti 2. Rozšírenie a obnova kapacít následnej a ošetrovateľskej starostlivosti 3. Rozšírenie a obnova kapacít paliatívnej starostlivosti	súhlasu lekára s indikovaním ošetrovateľskej starostlivosti sestrou, ako aj nároky na materiálno-technické predpoklady na poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti zariadením. Plánované intervencie sú zamerané na podporu začleňovania osôb ohrozených chudobou alebo sociálnym vylúčením a významne prispievajú k zaisteniu rovnosti a nediskriminácie. Investície v tejto oblasti zabezpečia uspokojovanie základných životných potrieb osôb ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením, vrátane bývania a lepšej dostupnosti zariadení
	Vízia a stratégia Slovenska do roku 2030 - dlhodobá stratégia udržateľného rozvoja Slovenskej republiky Slovensko 2030	Integrovaný rozvojový program I Ochrana a rozvoj zdrojov	I.3 Zlepšiť zdravotný stav a dĺžku aktívneho života populácie	

	<i>Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja PSK na roky 2021-2030</i>	<i>Hlavný cieľ: Vytvoriť podmienky pre vyvážený územný rozvoj kraja a zvyšovanie kvality života jeho obyvateľov</i> <i>Priorita 2 Kvalitnejšie životné podmienky obyvateľov kraja</i> <i>Strategický cieľ 2.1 Zlepšiť zdravie obyvateľov, zvýšiť ich bezpečnosť a budovať inkluzívnu a vzdelanú občiansku spoločnosť.</i>	<i>Špecifický cieľ 2.1.1: Zvýšiť dostupnosť a kvalitu zdravotnej starostlivosti pre obyvateľov kraja</i> <i>Špecifický cieľ 2.1.3: Zabezpečiť dostupnosť kvalitných sociálnych služieb a posilniť sociálnu integráciu osôb dotknutých i ohrozených chudobou a sociálnym vylúčením</i>	<i>krízovej intervencie pre obeť násilia na ich úspešnejšiu integráciu do bežného života. Dlhodobým cieľom prechodu z inštitucionálnej na komunitnú starostlivosť je zabezpečenie dostupnosti komunitných služieb a opatrení vykonávaných na úrovni komunity, t. j. utvorenie podmienok na život v prirodzenom sociálnom prostredí a zabezpečenie individualizácie uspokojovania potrieb pre prijímateľov, umiestnených v sociálnych službách inštitucionálneho charakteru, s konečným cieľom ukončenia pôvodných prevádzok zariadení a prechodu osôb z pôvodných inštitucionálnych zariadení do sociálnych služieb poskytovaných v komunitnom prostredí.</i>
	<i>Akčný plán rozvoja okresu Medzilaborce (2019-2023)</i>	<i>D. Prioritná oblasť Zlepšenie kvality života obyvateľov Opatrenie D.2. Dostupné sociálne a zdravotné služby</i>	<i>Cieľom opatrenia je podpora existujúcich a tvorba nových stacionárov a zariadení pre seniorov ako reakcia na súčasný trend starnutia populácie. Zároveň je cieľom podpora služieb, ktoré v okrese nie sú poskytované, avšak sú obyvateľmi žiadané.</i>	

STRATEGICKÝ CIEĽ	4.1.Skvalitniť inkluzívne vzdelávanie			
Špecifický cieľ:	4.1.1 Rozšíriť a skvalitniť infraštruktúru formálneho a neformálneho vzdelávania			
Indikátory viažuce sa k špecifickému (operatívne) cieľu				
Názov indikátora	Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ
Vzdelávacie inštitúcie	Počet	0	2	OPS ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO4.2 Zlepšenie rovného prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania
Špecifický cieľ:	4.1.2 Skvalitniť materiálno-technické vybavenie vo vzdelávacích inštitúciách			
Indikátory viažuce sa k špecifickému (operatívne) cieľu				
Názov indikátora	Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ
Vzdelávacie inštitúcie	Počet	0	2	OPS ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO4.2 Zlepšenie rovného prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania
STRATEGICKÝ CIEĽ	4.2 Skvalitniť sociálne a zdravotné služby			
Špecifický cieľ:	4.2.1 Rozšíriť a skvalitniť sociálnu a zdravotnú infraštruktúru			
Indikátory viažuce sa k špecifickému (operatívne) cieľu				
Názov indikátora	Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ

Infraštruktúra		Počet	0	1	Plán obnovy a odolnosti SR Komponent 11: Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť KOMPONENT 13: Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno- zdravotná starostlivosť
Špecifický cieľ:	4.2.2 Skvalitniť materiálno-technické vybavenie v sociálnych a zdravotných inštitúciách				
Indikátory viažuce sa k špecifickému (operatívne) cieľu					
Názov indikátora		Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ
Rozšírené kapacity		Počet	0	12	Plán obnovy a odolnosti SR Komponent 11: Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť KOMPONENT 13: Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno- zdravotná starostlivosť
Špecifický cieľ:	4.2.3 Rozšíriť kapacity sociálneho a dostupného bývania				
Indikátory viažuce sa k špecifickému (operatívne) cieľu					
Názov indikátora		Typ indikátora	Vstupná hodnota	Cieľová hodnota	Väzba na nadradené stratégie a zdroje EÚ
Rozšírené kapacity		Počet	0	12	4P5. Aktívne začlenenie a dostupné služby

8. Organizačné zabezpečenie

Táto časť obsahuje implementáciu dokumentu a jeho organizačné zabezpečenie, spôsob monitorovania a finančné zabezpečenie jeho plnenia. Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja 2023 – 2030 (ďalej „PHSR“) je spoločným strategickým dokumentom obce Radvaň nad Laborcom. Jeho záväznosť je podmienená schválením na úrovni obecného zastupiteľstva.

Implementácia

Schválením PHSR v obecnom zastupiteľstve sa začína proces implementácie, ktorý bude viesť k plneniu vízie a stanovených cieľov rozvoja.

Implementáciu PHSR bude zabezpečovať obec Radvaň nad Laborcom.

Mechanizmus implementácie PHSR obsahuje manažment nasledovných činností:

- Monitorovanie plnenia realizácie PHSR
- Vyhodnocovanie dosahovanie cieľov PHSR
- Aktualizácia PHSR

8.1 Monitorovanie realizácie PHSR

Monitorovanie je proces systematického a pravidelného zbierania, analyzovania a hodnotenia pre účely ďalšieho rozhodovania a plánovania samosprávy. Monitorovanie plnenia PHSR je stálym procesom zameraným na sledovanie plnenia akčného plánu a kvalitatívnych a kvantitatívnych ukazovateľov rozvoja.

Monitorovanie pozostáva:

- Vyhodnocovanie dosahovania cieľov a napĺňanie plánovaných ukazovateľov výsledkov zadaných v PHSR na úrovni celej funkčnej oblasti, ktoré je realizované obcou.

Monitorovanie plnenia PHSR za príslušný kalendárny rok sa bude vykonávať raz ročne k 30.4. nasledujúceho kalendárneho roka. Jeho výstupom bude Monitorovacia správa PHSR.

Vyhodnocovanie dosahovania cieľov PHSR

Vyhodnocovanie dosahovania cieľov PHSR je realizované prostredníctvom hodnotenia zadaných ukazovateľov v predpísanom časovom horizonte.

Záverečné hodnotenie PHSR sa realizuje najneskôr do 30.4.2031.

Aktualizácia PHSR

PHSR je živý dokument, ktorý je možné aktualizovať a upravovať podľa potreby s cieľom zabezpečiť jeho aktuálnosť. Proces aktualizácie je možné začať na základe odporúčaní v Monitorovacej správe plnenia PHSR, a to formou doplnenia cieľov alebo opatrení. Takéto doplnenie sa chápe ako aktualizácia celého dokumentu, ktoré podlieha schváleniu v obecnom zastupiteľstve.

- rozpočet obce Radvaň nad Laborcom – na financovanie projektových zámerov a aktivít mesta

- rozpočet obce – na financovanie projektových zámerov a aktivít
- externé zdroje (zdroje zo štátneho rozpočtu, zdroje EÚ, iné zdroje)

9. Finančné plnenie

Ciele a priority PHSR sú stanovené s ohľadom na existujúce endogénne a exogénne zdroje, prihliadajú na reálne možnosti čo najefektívnejšieho využitia a zhodnotenia nižšie definovaných zdrojov:

9.1.1 Fondy Európskej únie

- Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR)
- Európsky sociálny fond plus (ESF+)
- Kohézny fond EÚ (KF)
- Európsky námorný, rybolovný a akvakultúrny fond (ENRAF)
- Fond na spravodlivú transformáciu (FST)
- Fond pre azyl a migráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj pre riadenie hraníc a víza

V novom programovom období budú mať regióny jednoduchší prístup k financovaniu svojich územných rozvojových potrieb prostredníctvom využitia integrovaného územného prístupu k implementácii fondov EÚ podľa princípov Územnej agendy EÚ.

9.1.2 Operačný program Slovensko

Strategické dokumenty Partnerská dohoda a Operačný program Slovensko definujú, ako bude Slovensko v najbližšej dekáde investovať 12,6 miliardy EUR z európskych zdrojov, a s tým súvisiacich 3,5 miliárd EUR povinného národného spolufinancovania (súčtovo 16,3 mld. EUR).

Eurofondy na roky 2021 – 2027 sa členia na 5 nasledovných cieľov politiky súdržnosti a SR bude čerpať z vyčlenenej alokácie 12,6 mld. EUR na oblasti ako:

- v rámci cieľa 1 „Konkurencieschopnejšia a inteligentnejšia Európa“: na rozvoj vedy, výskumu, budovanie inteligentných miest a regiónov, digitálne riešenia pre občanov, podniky, výskumné organizácie a orgány verejnej správy, rozvoj malého a stredného podnikania, rozvoj zručností pre inteligentnú špecializáciu, priemyselnú transformáciu a podnikanie a zvyšovanie digitálnej pripojiteľnosti;
- v rámci cieľa 2 „Zelenšia, nízkouhlíková Európa“: na zlepšenie energetickej efektívnosti, OZE, dostupnosť pitnej vody a dobudovanie kanalizácie, zlepšenie odpadového hospodárstva, podporu mestskej mobility vr. cyklo dopravy, ochranu prírody;
- v rámci cieľa 3 „Prepojenejšia Európa“: na dobudovanie diaľnic a rýchlostných ciest, modernizáciu železníc, vodnej infraštruktúry a zlepšenie regionálnej dostupnosti;
- v rámci cieľa 4 „Sociálnejšia Európa“: na podporu vzdelávania, zdravotníctva, trhu práce, sociálnych služieb;
- v rámci cieľa 5 „Európa bližšie k občanom“: na podporu udržateľného cestovného ruchu, regionálnej a miestnej infraštruktúry pre pohybové aktivity, zveľadenie kultúrneho dedičstva.
-

Ciele politiky súdržnosti EÚ	Priority, špecifické ciele
PO1 Inteligentnejšia Európa	PRIORITA 1P1 VEDA, VÝSKUM A INOVÁCIE ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO1.1 ROZVOJ A ROZŠÍRENIE VÝSKUMNÝCH A INOVAČNÝCH KAPACÍT A VYUŽÍVANIA POKROČILÝCH TECHNOLOGIÍ Opatrenia: 1.1.1 Podpora medzisektorovej spolupráce v oblasti výskumu, vývoja a inovácií a zvyšovanie výskumných a inovačných kapacít v podnikoch 1.1.2 Podpora ľudských zdrojov v oblasti výskumu, vývoja a inovácií 1.1.3 Podpora medzinárodnej spolupráce v oblasti výskumu, vývoja a inovácií 1.1.4 Podpora optimalizácie, rozvoja a modernizácie výskumnej infraštruktúry ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO1.2 VYUŽÍVANIE PRÍNOSOV DIGITALIZÁCIE PRE OBČANOV, PODNIKY, VÝSKUMNÉ ORGANIZÁCIE A ORGÁNY VEREJNEJ SPRÁVY Opatrenia: 1.2.1 Podpora v oblasti informatizácie a digitálnej transformácie 1.2.2 Podpora budovania inteligentných miest a regiónov ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO1.3 POSILNENIE UDRŽATEĽNÉHO RASTU A KONKURENCIESCHOPNOSTI MSP A TVORBY PRACOVNÝCH MIEST V MSP, A TO AJ PRODUKTÍVNYMI INVESTÍCIAMI Opatrenia: 1.3.1 Podpora malého a stredného podnikania 1.3.2 Internacionalizácia malého a stredného podnikania 1.3.3 Podpora sieťovania podnikateľských subjektov ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO1.4 ROZVOJ ZRUČNOSTÍ PRE INTELIGENTNÚ ŠPECIALIZÁCIU, PRIEMYSELNÚ TRANSFORMÁCIU A PODNIKANIE Opatrenia: 1.4.1 Zručnosti pre posilnenie konkurencieschopnosti a hospodárskeho rastu a budovanie kapacít pre RIS3 1.4.2 Digitálne zručnosti prispôsobené doménam RIS3 a potrebám priemyselnej a zelenej transformácie PRIORITA 1P2 DIGITÁLNA PRIPOJITEĽNOSŤ ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO1.5 ZVYŠOVANIE DIGITÁLNEJ PRIPOJITEĽNOSTI Opatrenia: 1.5.1. Podpora digitálnej prepojitelnosti

PRIORITA 2P1 ENERGETICKÁ EFEKTÍVNOSŤ A DEKARBONIZÁCIA

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO2.1

PODPORA ENERGETICKEJ EFEKTÍVNOSTI A ZNIŽOVANIA EMISÍ SKLENÍKOVÝCH PLYNOV

Opatrenia:

- 2.1.1 Zlepšovanie energetickej efektívnosti v podnikoch
- 2.1.2 Znižovanie energetickej náročnosti budov
- 2.1.3 Podpora rozvoja regionálnej a lokálnej energetiky
- 2.1.4 Podpora efektívneho zavádzania alternatívnych pohonov v podnikoch

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO2.2

PODPORA ENERGIE Z OBNOVITEĽNÝCH ZDROJOV V SÚLADE SO SMERNICOU (EÚ) 2018/2001 VRÁTANE KRITÉRIÍ UDRŽATEĽNOSTI, KTORÉ SÚ V NEJ STANOVENÉ

Opatrenia:

- 2.2.1 Podpora využívania OZE v podnikoch na báze aktívnych odberateľov elektriny, samospotrebitel'ov energie z OZE a komunít vyrábajúcich energiu z OZE
- 2.2.2 Podpora využívania OZE v systémoch zásobovania energiou
- 2.2.3 Podpora využívania OZE v domácnostiach (inovácia projektu "Zelená domácnostiam")
- 2.2.4 Podpora vyhľadávania a prieskumu zdrojov geotermálnej energie za účelom ich sprístupnenia na energetické účely

PRIORITA 2P2 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO2.4

PODPORA ADAPTÁCIE NA ZMENU KLÍMY A PREVENČIE RIZIKA KATASTROF, AKO AJ ODOLNOSTI, A TO S PRIHLIADNUTÍM NA EKOSYSTÉMOVÉ PRÍSTUPY

Opatrenia:

- 2.4.1 Vodozádržné opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy v sídlach a krajine a/alebo ochranu pred povodňami
- 2.4.2 Hydrogeologický prieskum zameraný na overenie možností využívania podzemnej vody v oblastiach ohrozených jej deficitom
- 2.4.3 Podpora prevencie a manažmentu zosuvných rizík súvisiacich s nadmernou zrážkovou činnosťou
- 2.4.4 Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami viazané na vodný tok
- 2.4.5 Vytváranie koncepčných východísk pre realizáciu adaptačných opatrení na národnej, regionálnej a miestnej úrovni
- 2.4.6 Podpora prevencie a manažmentu rizík vyplývajúcich z porušovania legislatívnych predpisov v životnom prostredí
- 2.4.7 Identifikácia vývoja rizík, určenie spôsobov prevencie, zavádzanie postupov a opatrení na pripravenosť a reakciu na katastrofy spôsobené zmenou klímy
- 2.4.8 Posilnenie a modernizácia intervenčných kapacít a infraštruktúry na zvládanie katastrof
- 2.4.9 Budovanie a modernizácia systémov včasného varovania a vyrozumievania

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO2.5 PODPORA PRÍSTUPU K VODE A UDRŽATEĽNÉHO VODNÉHO HOSPODÁRSTVA

Opatrenia:

2.5.1 Výstavba stokovej siete a čistiarní odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 EO v zmysle záväzkov SR voči EÚ

2.5.2.A Podpora infraštruktúry v oblasti nakladania s odpadovými vodami v aglomeráciách do 2 000 EO so zameraním najmä na územia prioritné z environmentálneho hľadiska mimo dobiehajúcich regiónov

2.5.2.B Podpora infraštruktúry v oblasti nakladania s odpadovými vodami v aglomeráciách do 2 000 EO v dobiehajúcich regiónoch

2.5.3 Výstavba verejných vodovodov v mestách nad 2000 obyvateľov

2.5.4.A Výstavba verejných vodovodných sietí v mestách do 2 000 obyvateľov za podmienky súbežnej výstavby alebo existencie infraštruktúry na nakladanie s komunálnymi odpadovými vodami mimo dobiehajúcich regiónov

2.5.4.B Zabezpečenie prístupu k pitnej vode a nakladania s komunálnymi odpadovými vodami v mestách do 2 000 EO v dobiehajúcich regiónoch

2.5.5 Výstavba, intenzifikácia alebo modernizácia úpravní vôd

2.5.6 Obnova verejnej stokovej siete a čistiarní odpadových vôd v aglomeráciách nad 2 000 EO

2.5.7 Obnova verejných vodovodov v mestách nad 2000 obyvateľov

2.5.8 Komplexné a spoľahlivé monitorovanie a hodnotenie stavu povrchových a podzemných vôd

2.5.9 Podpora (optimalizácia) spracovania dát a informovanosti pre efektívnejšiu vodnú politiku SR

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO2.6

PODPORA PRECHODU NA OBEHOVÉ HOSPODÁRSTVO, KTORÉ EFEKTÍVNE VYUŽÍVA ZDROJE

Opatrenia:

2.6.1 Podpora vybraných aktivít v oblasti predchádzania vzniku odpadov

2.6.2 Podpora zberu a dobudovania, intenzifikácie a rozšírenia systémov triedeného zberu komunálnych odpadov

2.6.3 Podpora prípravy odpadov na opätovné použitie, recyklácie odpadov vrátane anaeróbného a aeróbného spracovania biologicky rozložiteľných odpadov

2.6.4 Podpora zvyšovania environmentálneho povedomia a informovanosti spotrebiteľa a širokej verejnosti o obehovom hospodárstve a podpora koncepcných činností v oblasti obehového hospodárstva

2.6.5 Podpora elektronického zberu dát v oblasti odpadového hospodárstva

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO2.7

POSILNENIE OCHRANY A ZACHOVANIA PRÍRODY, BIODIVERZITY A ZELENEJ INFRAŠTRUKTÚRY, A TO AJ V MESTSKÝCH OBLASTIACH, A ZNÍŽENIA VŠETKÝCH FORIEM ZNEČISTENIA

Opatrenia:

- 2.7.1 Vypracovanie a realizácia schválených dokumentov manažmentu osobitne chránených častí prírody a krajiny
- 2.7.2 Mapovanie a monitoring biotopov a druhov a monitoring cieľov ochrany prírody a biodiverzity
- 2.7.3.A Podpora biologickej a krajinnej diverzity a kvality ekosystémových služieb prostredníctvom udržovania a budovania zelenej a modrej infraštruktúry a prevencie a manažmentu invázných nepôvodných druhov
- 2.7.3.B Podpora budovania prvkov zelenej a modrej infraštruktúry v mestách a mestských oblastiach
- 2.7.4 Zabezpečenie kontinuity vodných tokov a ich revitalizácie za účelom podpory biodiverzity
- 2.7.5 Podpora environmentálneho povedomia aj prostredníctvom environmentálnych centier
- 2.7.6 Zabezpečenie prieskumu, sanácie a monitorovania environmentálnych záťaží
- 2.7.7 Technické, technologické a ekonomické opatrenia na zníženie emisií znečisťujúcich látok do ovzdušia z veľkých a stredných stacionárnych zdrojov
- 2.7.8 Zníženie emisií látok znečisťujúcich ovzdušie prostredníctvom náhrady kotlov na tuhé fosílné palivá v domácnostiach za kotly na zemný plyn vrátane informačných aktivít zameraných na zlepšenie kvality ovzdušia
- 2.7.9 Zlepšovanie systému monitorovania kvality ovzdušia na národnej, lokálnej/regionálnej úrovni, monitorovania vplyvu znečistenia ovzdušia na ekosystémy, riadenia kvality ovzdušia, vrátane vybudovania nového informačného systému o emisiách
- 2.7.10 Eliminácia fragmentácie krajiny rozrastania zastavaných plôch prostredníctvom revitalizácie zanedbaných a nevyužívaných území v intravilánoch sídiel

PRIORITA 2P3 UDRŽATEĽNÁ MESTSKÁ MOBILITA

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO2.8

PODPORA UDRŽATEĽNEJ MULTIMODÁLNEJ MESTSKEJ MOBILITY AKO SÚČASTI PRECHODU NA HOSPODÁRSTVO S NULOVOU BILANCIOU UHLÍKA

Opatrenia:

- 2.8.1 Rozvoj verejnej dopravy
- 2.8.2 Podpora cyklodopravy
- 2.8.3 Udržateľná mobilita BSK

PRIORITA 3P1 DOPRAVA

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO3.1

ROZVOJ INTELIGENTNEJ, BEZPEČNEJ, UDRŽATEĽNEJ A INTERMODÁLNEJ TEN-T ODOLNEJ PROTI ZMENE KLÍMY

Opatrenia:

- 3.1.1 Odstránenie kľúčových úzkych miest na cestnej infraštruktúre prostredníctvom výstavby nových úsekov diaľnic

- 3.1.2 Odstránenie kľúčových úzkych miest na železničnej infraštruktúre prostredníctvom modernizácie a rozvoja hlavných železničných tratí a uzlov
- 3.1.3 Zlepšenie kvality služieb poskytovaných na dunajskej a vážskej vodnej ceste

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO3.2

ROZVOJ A POSILŇOVANIE UDRŽATEĽNEJ, INTELIGENTNEJ A INTERMODÁLNEJ VNÚTROŠTÁTNEJ, REGIONÁLNEJ A MIESTNEJ MOBILITY ODOLNEJ PROTI ZMENE KLÍMY VRÁTANE ZLEPŠENÉHO PRÍSTUPU K TEN-T A CEZHRAŇČNEJ MOBILITY

- 3.2.1 Odstránenie kľúčových úzkych miest na cestnej infraštruktúre a zlepšenie regionálnej mobility prostredníctvom modernizácie a výstavby ciest I. triedy
- 3.2.2 Odstránenie kľúčových úzkych miest na cestnej infraštruktúre a zlepšenie regionálnej mobility prostredníctvom modernizácie a výstavby ciest II. a III. triedy
- 3.2.3 Miestne komunikácie
- 3.2.4 Odstránenie kľúčových úzkych miest na železničnej infraštruktúre prostredníctvom modernizácie a rozvoja železničných tratí a zvýšenie atraktivity a kvality služieb železničnej verejnej osobnej dopravy prostredníctvom obnovy mobilných prostriedkov

**PO4 Sociálnejšia
Európa**

PRIORITA 4P1 ADAPTABILNÝ A PRÍSTUPNÝ TRH PRÁCE

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (A)

ZLEPŠENIE PRÍSTUPU K ZAMESTNANIU A AKTIVAČNÝM OPATRENIAM PRE VŠETKÝCH UCHÁDZAČOV O ZAMESTNANIE, PREDOVŠETKÝM MLADÝCH ĽUDÍ, A TO NAJMA VYKONÁVANÍM ZÁRUKY PRE MLADÝCH ĽUDÍ, PRE DLHODOBO NEZAMESTNANÝCH A ZNEVÝHODNENÉ SKUPINY NA TRHU PRÁCE A NEAKTÍVNE OSOBY, AKO AJ PROSTREDNÍCTVOM PODPORY SAMOSTATNEJ ZÁROBKOVEJ ČINNOSTI A SOCIÁLNEHO HOSPODÁRSTVA

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (B)

MODERNIZÁCIA INŠTITÚCIÍ A SLUŽIEB TRHU PRÁCE S CIEĽOM POSÚDIŤ A PREDVÍDAŤ POTREBY V OBLASTI ZRUČNOSTÍ A ZABEZPEČIŤ VČASNÚ A CIELENÚ POMOC A PODPORU V ZÁJME ZOSÚLADENIA PONUKY S POTREBAMI TRHU PRÁCE, AKO AJ PRI PRECHODOCH MEDZI ZAMESTNANIAM I A MOBILITE

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (C)

PODPORA RODOVO VYVÁŽENEJ ÚČASTI NA TRHU PRÁCE, ROVNAKÝCH PRACOVNÝCH PODMIENOK A LEPŠEJ ROVNOVÁHY MEDZI PRACOVNÝM A SÚKROMNÝM ŽIVOTOM VRÁTANE PRÍSTUPU K CENOVU DOSTUPNEJ STAROSTLIVOSTI O DETI A ODKÁZANÉ OSOBY

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (D)

PODPORA ADAPTÁCIE PRACOVNÍKOV, PODNIKOV A PODNIKATEĽOV NA ZMENY, AKO AJ AKTÍVNEHO A ZDRAVÉHO STARNUTIA A ZDRAVÉHO A VHODNE PRISPÔSOBENÉHO PRACOVNÉHO PROSTREDIA, KTORÉ RIEŠI ZDRAVOTNÉ RIZIKÁ

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO4.1

ZVYŠOVANIE ÚČINNOSTI A INKLUZÍVNOSTI TRHOV PRÁCE A PRÍSTUPU KU KVALITNÉMU ZAMESTNANIU ROZVÍJANÍM SOCIÁLNEJ INFRAŠTRUKTÚRY A PODPOROU SOCIÁLNEHO HOSPODÁRSTVA

PRIORITA 4P2 KVALITNÉ INKLUZÍVNE VZDELÁVANIE

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (E)

ZVÝŠENIE KVALITY, INKLUZÍVNOSTI A ÚČINNOSTI SYSTÉMOV VZDELÁVANIA A ODBORNEJ PRÍPRAVY, AKO AJ ICH RELEVANTNOSTI Z HĽADISKA TRHU PRÁCE OKREM INÉHO PROSTREDNÍCTVOM POTVRDZOVANIA VÝSLEDKOV NEFORMÁLNEHO VZDELÁVANIA A INFORMÁLNEHO UČENIA SA S CIEĽOM PODPORIŤ NADOBÚDANIE KĹÚČOVÝCH KOMPETENCIÍ VRÁTANE PODNIKATEĽSKÝCH A DIGITÁLNYCH ZRUČNOSTÍ, A TIEŽ PROSTREDNÍCTVOM PODPORY ZAVÁDZANIA SYSTÉMOV DUÁLNEJ ODBORNEJ PRÍPRAVY A UČŇOVSEJ PRÍPRAVY

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (F)

PODPORA ROVNÉHO PRÍSTUPU, A TO NAJMÄ ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN, KU KVALITNÉMU A INKLUZÍVNEMU VZDELÁVANIU A ODBORNEJ PRÍPRAVE A PODPORA ICH ÚSPEŠNÉHO UKONČENIA, POČNÚC VZDELÁVANÍM A STAROSTLIVOSŤOU V RANOM DETSTVE CEZ VŠEOBECNÉ A ODBORNÉ VZDELÁVANIE A PRÍPRAVU AŽ PO TERCIÁRNU ÚROVEŇ A VZDELÁVANIE A UČENIE DOSPELÝCH VRÁTANE UĽAHČOVANIA VZDELÁVACEJ MOBILITY PRE VŠETKÝCH A PRÍSTUPNOSTI PRE OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO4.2

ZLEPŠENIE ROVNÉHO PRÍSTUPU K INKLUZÍVNÝM A KVALITNÝM SLUŽBÁM V OBLASTI VZDELÁVANIA, ODBORNEJ PRÍPRAVY A CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA ROZVÍJANÍM DOSTUPNEJ INFRAŠTRUKTÚRY VRÁTANE POSILŇOVANIA ODOLNOSTI PRE DIŠTANČNÉ A ONLINE VZDELÁVANIE A ODBORNÚ PRÍPRAVU

PRIORITA 4P3 ZRUČNOSTI PRE LEPŠIU ADAPTABILITU A INKLÚZIU

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (D)

PODPORA ADAPTÁCIE PRACOVNÍKOV, PODNIKOV A PODNIKATEĽOV NA ZMENY, AKO AJ AKTÍVNEHO A ZDRAVÉHO STARNUTIA A ZDRAVÉHO A VHODNE PRISPÔSOBENÉHO PRACOVNÉHO PROSTREDIA, KTORÉ RIEŠI ZDRAVOTNÉ RIZIKÁ

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (G)

PODPORA CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA, NAJMÄ FLEXIBILNÝCH PRÍLEŽITOSTÍ NA ZVYŠOVANIE KVALIFIKÁCIE A REKVALIFIKÁCIU PRE VŠETKÝCH S

PRIHLIADNUTÍM NA PODNIKATEĽSKÉ A DIGITÁLNE ZRUČNOSTI, LEPŠIE PREDVÍDANIE ZMIEN A NOVÝCH POŽIADAVIEK NA ZRUČNOSTI NA ZÁKLADE POTRIEB TRHU PRÁCE, UĽAHČOVANIE KARIÉRNÝCH ZMIEN A PODPORA PROFESIJNEJ MOBILITY

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO4.2

ZLEPŠENIE ROVNÉHO PRÍSTUPU K INKLUZÍVNÝM A KVALITNÝM SLUŽBÁM V OBLASTI VZDELÁVANIA, ODBORNEJ PRÍPRAVY A CELOŽIVOTNÉHO VZDELÁVANIA ROZVÍJANÍM DOSTUPNEJ INFRAŠTRUKTÚRY VRÁTANE POSILŇOVANIA ODOLNOSTI PRE DIŠTANČNÉ A ONLINE VZDELÁVANIE A ODBORNÚ PRÍPRAVU

PRIORITA 4P4 ZÁRUKA PRE MLADÝCH

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (A)

ZLEPŠENIE PRÍSTUPU K ZAMESTNANIU A AKTIVAČNÝM OPATRENIAM PRE VŠETKÝCH UCHÁDZAČOV O ZAMESTNANIE, PREDOVŠETKÝM MLADÝCH ĽUDÍ, A TO NAJMÄ VYKONÁVANÍM ZÁRUKY PRE MLADÝCH ĽUDÍ, PRE DLHODOBO NEZAMESTNANÝCH A ZNEVÝHODNENÉ SKUPINY NA TRHU PRÁCE A NEAKTÍVNE OSOBY, AKO AJ PROSTREDNÍCTVOM PODPORY SAMOSTATNEJ ZÁROBKOVEJ ČINNOSTI A SOCIÁLNEHO HOSPODÁRSTVA

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (F)

PODPORA ROVNÉHO PRÍSTUPU, A TO NAJMÄ ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN, KU KVALITNÉMU A INKLUZÍVNEMU VZDELÁVANIU A ODBORNEJ PRÍPRAVE A PODPORA ICH ÚSPEŠNÉHO UKONČENIA, POČNÚC VZDELÁVANÍM A STAROSTLIVOSŤOU V RANOM DETSTVE CEZ VŠEOBECNÉ A ODBORNÉ VZDELÁVANIE A PRÍPRAVU AŽ PO TERCIÁRNU ÚROVEŇ A VZDELÁVANIE A UČENIE DOSPELÝCH VRÁTANE UĽAHČOVANIA VZDELÁVACEJ MOBILITY PRE VŠETKÝCH A PRÍSTUPNOSTI PRE OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (L)

PODPORA SOCIÁLNEJ INTEGRÁCIE OSÔB OHROZENÝCH CHUDOBOU ALEBO SOCIÁLNYM VYLÚČENÍM VRÁTANE NAJODKÁZANEJŠÍCH OSÔB A DETÍ

PRIORITA 4P5 AKTÍVNE ZAČLENENIE A DOSTUPNÉ SLUŽBY

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO(H)

PODPORA AKTÍVNEHO ZAČLENENIA S CIEĽOM PODPOROVAŤ ROVNOSŤ PRÍLEŽITOSTÍ, NEDISKRIMINÁCIU A AKTÍVNU ÚČASŤ A ZLEPŠENIE ZAMESTNATEĽNOSTI, NAJMÄ V PRÍPADE ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (I)

PODPORA SOCIÁLNO-EKONOMICKEJ INTEGRÁCIE ŠTÁTNYCH PRÍSLUŠNÍKOV TRETÍCH KRAJÍN VRÁTANE MIGRANTOV

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (K)

ZLEPŠOVANIE ROVNÉHO A VČASNÉHO PRÍSTUPU KU KVALITNÝM, UDRŽATEĽNÝM A CENOVU DOSTUPNÝM SLUŽBÁM VRÁTANE SLUŽIEB, KTORÉ PODPORUJÚ PRÍSTUP K BÝVANIU A INDIVIDUALIZOVANÚ STAROSTLIVOSŤ VRÁTANE ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI; MODERNIZÁCIA SYSTÉMOV SOCIÁLNEJ OCHRANY, VRÁTANE PODPORY PRÍSTUPU K SOCIÁLNEJ OCHRANE, S OSOBITNÝM ZAMERANÍM NA DETI A ZNEVÝHODNENÉ SKUPINY; ZLEPŠOVANIE PRÍSTUPNOSTI, A TO AJ PRE OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM, ÚČINNOSTI A ODOLNOSTI SYSTÉMOV ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI A SLUŽIEB DLHODOBEJ STAROSTLIVOSTI

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (L)

PODPORA SOCIÁLNEJ INTEGRÁCIE OSÔB OHROZENÝCH CHUDOBOU ALEBO SOCIÁLNYM VYLÚČENÍM VRÁTANE NAJODKÁZANEJŠÍCH OSÔB A DETÍ

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO4.3

PODPORA SOCIÁLNO-EKONOMICKÉHO ZAČLENENIA MARGINALIZOVANÝCH KOMUNÍT, DOMÁCNOSTÍ S NÍZKYM PRÍJMOM A ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN VRÁTANE OSÔB S OSOBITNÝMI POTREBAMI PROSTREDNÍCTVOM INTEGROVANÝCH AKCIÍ VRÁTANE BÝVANIA A SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO4.5

ZABEZPEČENIE ROVNÉHO PRÍSTUPU K ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI A ZVÝŠENÍM ODOLNOSTI SYSTÉMOV ZDRAVOTNEJ STAROSTLIVOSTI VRÁTANE PRIMÁRNEJ STAROSTLIVOSTI, A PODPORY PRECHODU Z INŠTITUCIONÁLNEJ STAROSTLIVOSTI NA RODINNÚ A KOMUNITNÚ STAROSTLIVOSŤ

PRIORITA 4P6 AKTÍVNE ZAČLENENIE RÓMSKÝCH KOMUNÍT

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (J)

PODPORA SOCIÁLNO-EKONOMICKEJ INTEGRÁCIE MARGINALIZOVANÝCH KOMUNÍT, AKO SÚ NAPRÍKLAD RÓMOVIA

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO4.3

PODPORA SOCIÁLNO-EKONOMICKÉHO ZAČLENENIA MARGINALIZOVANÝCH KOMUNÍT, DOMÁCNOSTÍ S NÍZKYM PRÍJMOM A ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN VRÁTANE OSÔB S OSOBITNÝMI POTREBAMI PROSTREDNÍCTVOM INTEGROVANÝCH AKCIÍ VRÁTANE BÝVANIA A SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

PRIORITA 4P7 SOCIÁLNE INOVÁCIE A EXPERIMENTY

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (A)

ZLEPŠENIE PRÍSTUPU K ZAMESTNANIU A AKTIVAČNÝM OPATRENIAM PRE VŠETKÝCH UCHÁDZAČOV O ZAMESTNANIE, PREDOVŠETKÝM MLADÝCH ĽUDÍ, A TO NAJMA VYKONÁVANÍM ZÁRUKY PRE MLADÝCH ĽUDÍ, PRE DLHODOBO NEZAMESTNANÝCH A ZNEVÝHODNENÉ SKUPINY NA TRHU PRÁCE A NEAKTÍVNE

OSOBY, AKO AJ PROSTREDNÍCTVOM PODPORY SAMOSTATNEJ ZÁROBKOVEJ ČINNOSTI A SOCIÁLNEHO HOSPODÁRSTVA

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (F)

PODPORA ROVNÉHO PRÍSTUPU, A TO NAJMÄ ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN, KU KVALITNÉMU A INKLUZÍVNEMU VZDELÁVANIU A ODBORNEJ PRÍPRAVE A PODPORA ICH ÚSPEŠNÉHO UKONČENIA, POČNÚC VZDELÁVANÍM A STAROSTLIVOSŤOU V RANOM DETSTVE CEZ VŠEOBECNÉ A ODBORNÉ VZDELÁVANIE A PRÍPRAVU AŽ PO TERCIÁRNU ÚROVEŇ A VZDELÁVANIE A UČENIE DOSPELÝCH VRÁTANE UĽAHČOVANIA VZDELÁVACEJ MOBILITY PRE VŠETKÝCH A PRÍSTUPNOSTI PRE OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (H)

PODPORA AKTÍVNEHO ZAČLENENIA S CIEĽOM PODPOROVAŤ ROVNOSŤ PRÍLEŽITOSTÍ, NEDISKRIMINÁCIU A AKTÍVNU ÚČASŤ A ZLEPŠENIE ZAMESTNATEĽNOSTI, NAJMÄ V PRÍPADE ZNEVÝHODNENÝCH SKUPÍN

PRIORITA 4P8 POTRAVINOVÁ A MATERIÁLNA DEPRIVÁCIA

ŠPECIFICKÝ CIEĽ SO (M)

RIEŠENIE MATERIÁLNEJ DEPRIVÁCIE PROSTREDNÍCTVOM POTRAVINOVEJ A/ALEBO ZÁKLADNEJ MATERIÁLNEJ POMOCI PRE NAJODKÁZANEJŠIE OSOBY VRÁTANE DETÍ A ZABEZPEČENIE SPRIEVODNÝCH OPATRENÍ PODPORUJÚCICH ICH SOCIÁLNE ZAČLENENIE

**PO5 Európa
bližšie k občanom**

PRIORITA 5P1 MODERNÉ REGIÓNY

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO5.1

PODPORA INTEGROVANÉHO A INKLUZÍVNEHO SOCIÁLNEHO, HOSPODÁRSKEHO A ENVIRONMENTÁLNEHO ROZVOJA, KULTÚRY, PRÍRODNÉHO DEDIČSTVA, UDRŽATEĽNÉHO CESTOVNÉHO RUCHU A BEZPEČNOSTI V MESTSKÝCH OBLASTIACH

Opatrenia:

5.1.1 Investície do rozvoja administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov vychádzajúc zo skúsenosti s podporou analytických kapacít na úrovni ústredných orgánov štátnej správy

5.1.2 Investície zvyšujúce kvalitu verejných politík a odolnosť demokracie prostredníctvom projektov spolupráce občianskej spoločnosti a samosprávy

5.1.3 Investície do bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov

5.1.4 Investície do regionálnej a miestnej infraštruktúry pre pohybové aktivity, cykloturistiku

5.1.5 Investície do kultúrneho dedičstva, miestnej a regionálnej kultúry, manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch

5.1.6 Európske hlavné obec kultúry 2026

ŠPECIFICKÝ CIEĽ RSO5.2

Podpora integrovaného a inkluzívneho, sociálneho, hospodárskeho a environmentálneho miestneho rozvoja, kultúry, prírodného dedičstva, udržateľného cestovného ruchu a bezpečnosti v iných ako mestských oblastiach

Opatrenia:

5.2.1 Investície do rozvoja administratívnych a analyticko-strategických kapacít miestnych a regionálnych orgánov vychádzajúc zo skúsenosti s podporou analytických kapacít na úrovni ústredných orgánov štátnej správy

5.2.2 Investície zvyšujúce kvalitu verejných politík a odolnosť demokracie prostredníctvom projektov spolupráce občianskej spoločnosti a samosprávy

5.2.3 Investície do bezpečného fyzického prostredia obcí, miest a regiónov

5.2.4 Investície do regionálnej a miestnej infraštruktúry pre pohybové aktivity, cykloturistiku

5.2.5 Investície do kultúrneho dedičstva, miestnej a regionálnej kultúry, manažmentu, služieb a infraštruktúry podporujúcich komunitný rozvoj a udržateľný cestovný ruch

PRIORITA 6P1 FOND SPRAVODLIVEJ TRANSFORMÁCIE

ŠPECIFICKÝ CIEĽ FST UMOŽNIŤ REGIÓNOM A OBYVATEĽOM RIEŠIŤ SOCIÁLNE, HOSPODÁRSKE A ENVIRONMENTÁLNE DÔSLEDKY SPÔSOBENÉ TRANSFORMÁCIOU V RÁMCI PLNENIA ENERGETICKÉHO A KLIMATICKÉHO CIEĽA ÚNIE DO ROKU 2030 A DOSAHOVANIA KLIMATICKY NEUTRÁLNEHO HOSPODÁRSTVA ÚNIE DO ROKU 2050

NA ZÁKLADE PARÍŽSKEJ DOHODY

9.1.3 Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky

Plán obnovy a odolnosti Slovenskej republiky je preto rozdelený do piatich základných oblastí a osemnástich komponentov:

<i>Oblasť:</i>	<i>Komponenty:</i>
<i>Zelená ekonomika (2 301 mil. EUR)</i>	1. Obnoviteľné zdroje energie a energetická infraštruktúra 2. Obnova budov 3. Udržiateľná doprava 4. Dekarbonizácia priemyslu 5. Adaptácia na zmenu klímy
<i>Kvalitné vzdelávanie (892 mil. EUR)</i>	6. Dostupnosť, rozvoj a kvalita inkluzívneho vzdelávania na všetkých úrovniach 7. Vzdelávanie pre 21. storočie 8. Zvýšenie výkonnosti slovenských vysokých škôl
<i>Veda, výskum, inovácie (739 mil. EUR)</i>	9. Efektívnejšie riadenie a posilnenie financovania vedy, výskumu, inovácií a digitálnej ekonomiky 10. Lákanie a udržanie talentov
<i>Zdravie (1 533 mil. EUR)</i>	11. Moderná a dostupná zdravotná starostlivosť 12. Humánna, moderná a dostupná starostlivosť o duševné zdravie 13. Dostupná a kvalitná dlhodobá sociálno-zdravotná starostlivosť
<i>Efektívna verejná správa a digitalizácia (1 110 mil. EUR)</i>	14. Zlepšenie podnikateľského prostredia 15. Reforma justície 16. Boj proti korupcii a praniu špinavých peňazí, bezpečnosť a ochrana obyvateľstva Zdravé verejné financie 17. Digitálne Slovensko (štát v mobile, kybernetická bezpečnosť, rýchly internet pre každého, digitálna ekonomika) 18. Zdravé verejné financie

9.1.4 Investičné príležitosti pre cestovný ruch

OP Slovensko 2021-2027

Pre potreby rozvoja okresu Medzilaborce v oblasti cestovného ruchu je obzvlášť dôležitý Cieľ 5 (CP5) Politiky súdržnosti. CP5 je uvádzaný ako „Európa bližšie k občanom vďaka podpore udržateľného a integrovaného rozvoja mestských, vidieckych a pobrežných oblastí a miestnych iniciatív“. Ako bolo uvedené vyššie, na rozvoj cestovného ruchu v okrese Medzilaborce je potrebná zvýšená súdržnosť v rámci komunít i medzi nimi. V novom programovom období sa časť eurofondov presunie do rozhodovacej kompetencie samospráv, čím sa odbúra veľká časť byrokracie na centrálnej úrovni. O konkrétnych projektoch, ktoré treba v územiach zafinancovať z eurofondov, už nebude rozhodovať len vláda, ale aj samotné regióny. Podpora do regiónov bude smerovať na základe integrovaných územných stratégií, ktoré budú obsahovať zoznam projektových zámerov.

Program cezhraničnej spolupráce Interreg 2021 – 2027 Poľsko – Slovensko

Program je jedným z programov Európskej územnej spolupráce realizovaný v období 2021–2027. Hlavným cieľom Programu je čeliť najdôležitejším výzvam a prekonať slabé stránky typické pre pohraničie. Dotknuté lokality: Námestovo, Poprad, Stropkov, Žilina, Bardejov, Ružomberok, Kysucké Nové Mesto, Liptovský Mikuláš, Svidník, Medzilaborce, Tvrdosín, Turčianske Teplice, Spišská Nová Ves, Dolný Kubín, Čadca, Humenné, Kežmarok, Stará Ľubovňa, Levoča, Bytča, Vranov nad Topľou, Martin, Sabinov.

Podpora Ministerstva dopravy a výstavby SR

Ministerstvo otvára výzvy pre pomoc cestovnému ruchu, napr. od 6.12.2021 bola otvorená nová výzva pre pomoc cestovnému ruchu, v poradí už 4. výzva Schémy minimálnej pomoci s názvom „Jesenná pomoc“. V roku 2021 sa výzvy týkali najmä podpory podnikov v odvetví cestovného ruchu a poskytnutie finančného príspevku pre pokrytie časti nekrytých fixných nákladov, ktoré podniky museli vynaložiť v čase ich núteného uzatvorenia alebo obmedzenia ich činnosti z dôvodu opatrenia.

Podpora Prešovského samosprávneho kraja

V rámci Výzvy pre región rozdelil Prešovský kraj v roku 2021 dotácie prostredníctvom 4 programov, z ktorých sa jeden venuje cyklodoprave, cestovnému ruchu a pútnickému turizmu a druhý obnove kultúrnych pamiatok UNESCO a národných kultúrnych pamiatok. Z rozpočtu kraja plynie aj menšia finančná podpora v rámci regionálnych výziev.

Plán rozvoja pre najmenej rozvinutý okres Medzilaborce

Regionálny príspevok pre NRO okres Medzilaborce prostredníctvom Okresného úradu na základe vyhlásených výziev.

10. Skratky

a. s.	Akciová spoločnosť
BD	Bytový dom
BRO	Biologicky rozložiteľný odpad
CLLD	„Community Led Local Development“ – Miestny rozvoj vedený komunitou
CR	Cestovný ruch
CVČ	Centrum voľného času
CZT	Centralizované zásobovanie tepla
EŠIF	Európske štrukturálne a investičné fondy
EÚ	Európska únia
ha	hektár
CHKO	Chránená krajinná oblasť
IBV	Bytové domy
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
IS	Informačný systém
IUS	Integrovaná územná stratégia
JIS	Jednotka intenzívnej starostlivosti
KBV	Rodinné domy
MAS	Miestna akčná skupina
MHD	Mestská hromadná doprava
MSP	Malé a stredné podniky
MsZ	Mestské zastupiteľstvo
MŽP SR	Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
NKP	Národná kultúrna pamiatka
NN	Nízke napätie
NP	Národná pamiatka
NPR	Národná prírodná rezervácia

OAIM	Oddelenie anestéziológie a intenzívnej medicíny
OÚ	Okresný úrad
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
PHSR	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja
PR	Prírodná rezervácia
PSK	Prešovský samosprávny kraj
RD	Rodinný dom
s.r.o.	Spoločnosť z ručením obmedzeným
SPR	Strategicko-plánovací región
SR	Slovenská republika
ŠOP	Štátna ochrana prírody
TTP	Trvalý trávnatý porast
ÚRSO	Úrad pre reguláciu sieťových odvetví
VN	Vysoké napätie
VZN	Všeobecné záväzné nariadenie
ZMOS	Združenie miest a obcí Slovenska
ZŤP	Zdravotne ťažko postihnutý
ZUŠ	Základná umelecká škola
ZZS	Záchranná zdravotná služba

11. Zoznam obrázkov

Obrázok 1 Radvaň nad Laborcom	12
Obrázok 2 Mapa Prešovského kraja	13
Obrázok 3 Zoznam obcí okresu	13
Obrázok 4 Geografická poloha v rámci Prešovského kraja	14
Obrázok 5 Mapa historického regiónu Zemplín	14
Obrázok 6 Strategicko-plánovacie regióny PSK	16
Obrázok 7 Mapa územia Miestnej akčnej skupiny Laborec o.z.	17
Obrázok 8 Regióny cestovného ruchu v PSK	18
Obrázok 9 Mapa národných parkov, chránených krajinných oblastí a lesov	27
Obrázok 10 Chránená krajinná oblasť Východné Karpaty	28
Obrázok 11 Cyklotrasy	42

12. Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Počet obyvateľov v roku 2021	20
Tabuľka 2 Obyvateľstvo podľa veku	20
Tabuľka 3 Obyvateľstvo podľa pohlavia	21
Tabuľka 4 Základné vekové kategórie	21
Tabuľka 5 Obyvateľstvo podľa národnosti	22
Tabuľka 6 Obyvateľstvo podľa vierovyznania	22
Tabuľka 7 Obyvateľstvo podľa vzdelania	23
Tabuľka 8 Obyvateľstvo podľa rodinného stavu	23
Tabuľka 9 Štruktúra bytového fondu	24
Tabuľka 10 Domový fond podľa obdobia výstavby	25
Tabuľka 11 Domový fond podľa typu budovy	25
Tabuľka 12 Obyvateľstvo podľa veku a pohlavia	32
Tabuľka 13 Plynofikácia	43
Tabuľka 14 Vodovod	43
Tabuľka 15 Domový fond kanalizácia	47